

Bu sayımızda

**Sabaha “Sabahın
alimləri” ilə**

→səh.4

**BŞTİ rəhbərliyi paytaxtın
ətraf ərazilərində
yerləşən məktəblərdə**

→səh.6

**Müasir tədrisdə
riyaziyyatın mənimsənilmə
metodologiyası**

→səh.8

**Asiyada tədqiqat
universitetləri
liderliyi ələ keçirir**

→səh.11

Ən yaxşı təşəbbüslər üçün vəsait

Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant müsabiqəsi elan edilib

Təhsil Nazirliyi təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant müsabiqəsi elan edib. Təhsil müəssisələrində və təhsilverənlərdə sağlam rəqabəti və innovativ fəaliyyəti stimullaşdırmaq məqsədi ilə artıq ikinci ildir təşkil edilən müsabiqədə dövlət ümumi təhsil müəssisələri və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq bütün ümumi təhsil müəssisələrində çalışan pedaqoji işçilər iştirak edə bilər.

9 mövzudan birini seç və...

Təhsil müəssisələrinin dövlət-ictimai uğurlu idarəetmə modellərinin aşkarlanması, dəstək verilməsi və yayılması mövzusunda təqdim ediləcək layihələrdə öyrədici resursların hazırlanması, yeni idarəetmə modellərinin tətbiqi, məktəb assosiasiyalarının yaradılması, mübadilə proqramlarının təşkilinə dair məsələlər əhatə oluna bilər.

Müsabiqənin ikinci mövzusu pedaqoji işçilərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi ilə bağlıdır. Bu mövzuda təqdim ediləcək layihələr pedaqoji işçilər üçün vəsaitlərin hazırlanması, peşəkarlığın artırılmasına yönəlik fəaliyyətləri əhatə etməlidir.

→Ardı səh.2

Medianın uşaq qurbanları

Həssas qrupa qeyri-həssas yanaşma

Son 20 ildə internetdən istifadənin geniş yayılması bir çox sahəyə təsir edib. Xüsusən onlayn resurslardan qidalanan media vasitələrinin inkişafı onun “qəhrəman”ına çevrilmək arzusunda olanların sayının artması ilə müşayiət olunmaqdadır. Media isə çox zaman “qəhrəman”larının kim olduğunu fərqləndirir. Bu da əksər halda mənfəətə gətirib çıxarır.

Belə bir mühitdə media uşaqların iştirakı ilə yaranan xəbərlərin təsiri və nəticələrinə xüsusilə həssas yanaşmalıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, uşaqlar

mediada iştirak etməyə həvəs göstərsələr də, gələcəkdə bunun təsirini düşünüb dəyərləndirmək qabiliyyətində deyillər. Elə götürək, son günlər ölkə mətbuatında iki məktəblinin intim mənasibətlərini əks etdirən görüntüləri. Bir çox yerli xəbər saytının səhifələrində bu xəbərin məhz bu cür kütləvi nümayişi nə qədər düzgündür?

Sualı cavablaşdırmaq üçün məsələyə media və uşaq hüquqları kontekstindən yanaşsaq, daha bir sual yaranır: dünyada və yerli mediada uşaqların hüquqları hansı səviyyədə və necə qorunur?

**UNİCEF: Bir uşağı çox
günahlandırmayın**

Media və uşaq hüquqları beynəlxalq platformada müəyyən olunmuş bir sıra normalar və jurnalistlərin etik davranış qaydaları ilə tənzimlənir. Dünyanın ən nüfuzlu qurumları məhz bu məsələ ilə bağlı silsilə qaydalar müəyyən edib. Məsələn, UNİCEF-in uşaqlarla əlaqədar media prinsiplərinə baxaq:

- Bir uşağı çox günahlandırmayın; bir uşağın mənfəəti zərər - həyatı boyu istismara, yerli cəmiyyətin ayrı-seçkilinə və cəmiyyətdən təcrid olunmasına yol verə biləcək təsnifləndirmə etməkdən yayının;

- Uşağın hekayəsi və ya görüntüsü üçün daima doğru kontekst yaradın.

Aşağıdakı hallarda adını, görüntüsünü və ya onun şəxsiyyətini müəyyən edəcək hər hansı məlumatı gizlədin:

- Uşaq cinsi istismar qurbanıdır;

- Uşaq fiziki və ya cinsi istismarı törədir;

- Uşağın özü, valideynləri və ya ailəsindən hər hansısa fərd tam məlumatlandırılmış olaraq razılıq vermədiyi halda uşağın HIV ya da QİÇS daşıyıcısı olduğunu;

- Uşaq cinayət əməli törətməkdə təsirləndirilsə və ya hökm elan olunubsa.

→Ardı səh.12

Tədqiq edir, adı görünür

Və yaxud Təhsil İnstitutundan gözlənilir

İnsan kapitalının formalaşdırılmasında təhsilin müstəsna rolu bu sahədə müşahidə olunan problemlərə diqqətli bəhs artırır. Bəs, həmin problemlərə təhsil sisteminin özündə münasibət necədir? Mövcud vəziyyəti dəyişmək üçün hansı addımlar atıla bilər və bunu kim etməlidir?

Məlumdur ki, təhsilin məzmunu ilə bağlı ortaya çıxan bütün məsələlər, hətta ehtimallar belə təhlil edilməli, yeniliklər tətbiq edilmədən öncə sınaqdan çıxarılmalıdır. Təhsilin konseptual problemləri, təhsil sisteminin yeni pedaqoji texnologiyalar, təhsilin məzmunu və onun təhsil islahatlarının tələblərinə uy-

ğun təkmilləşdirilməsi, psixoloji və yaş fiziologiyasının müasir problemləri, inklüziv təhsilin problemləri, təhsilin sosioloji problemləri, təhsil sisteminin tərbiyə problemləri, pedaqoji kadrların hazırlanması, ixtisasının artırılması sistemində yeni texnologiyaların tətbiqi, təhsilin idarə olunması ilə bağlı problemlər araşdırılmalıdır. Araşdırıldıqdan sonra müzakirəyə çıxarılmalı, təhsil ictimaiyyətin iştirakı ilə təhlil olunmalı, birgə çıxış yolları tapılmalıdır. Ölkədə məhz bu işləri təşkil etmək üçün yaradılan bir qurum var: Təhsil İnstitutu. İnstitut haqqında kim nə qədər məlumatlıdır, deyə bilərik. Amma təhsil ictimaiyyətinin

Təhsil İnstitutunun fəaliyyətindən böyük gözləntiləri var. Bu da təsadüfi deyil. Məsələn burasındadır ki, ölkə təhsili fəal bir dönmədən keçir. İslahatlar həyata keçirilir, yeniliklər bir-birini əvəz edir. Bu inkişafın fonunda yeni çətinliklərin ortaya çıxması da təbii görünür. Ancaq nəzərə alanda ki, həmin problemlərin böyük bir hissəsi son ayların, son illərin məsələsi deyil, onda nəzərlər təhsilin məzmununa cavabdehlik daşıyan bu qurumda cəmlənir.

Ad dəyişikliyi

Sözünə qurum ölkə Prezidentinin fərmanı ilə yaradılıb. Əsas məqsəd də “Azərbaycan Respublikasının Təhsil sahəsində İslahat Proqramı”nın tələblərinin yerinə yetirilməsinin təmin edil-

məsi olub. 2016-cı ildən Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu adlandırılıb. Adı çoxdan dəyişsə də, hələ də çoxları onu elə Təhsil Problemləri İnstitutu kimi tanıyır. Təhsil eksperti Nadir İsmayılova fikrincə, işinə, funksiyasına, vəzifələrinə görə Təhsil Problemləri İnstitutu adlandırılması daha uyğun gəlir: “Adın bir daha dəyişməsi isə mahiyyətinin, vəzifələrinin, fəaliyyətində hər hansı dönüşün yaranmasından irəli gəlməyib. İnstitut həmin addan doğan ifadələrlə mətbuatın tənqid hədəfinə çevrildi. Təhsilə problem yaradan institut kimi qələmə verildi. “Problem” sözü, görünür, institut rəhbərliyinin xoşuna gəlmədi. Ona görə də bu sözü çox keçmədən addan ixtisar etdilər.

→Ardı səh.5

“Biz Azərbaycanda universitetlərin tərəqqisini diqqətlə izləyirik”

Böyük Britaniyanın “Times Higher Education” (THE) jurnalının Rusiya və MDB ölkələri üzrə icraçı direktoru Yeqor Yablokov “Azərbaycan müəllimi”nin suallarını cavablandırır

Səh.7

Hər kəsin təhsil ala biləcəyi universitet

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC) inklüziv təhsil verən dünya universitetləri siyahısına düşmək və nəinki Azərbaycanda, bütövlükdə Qafqaz bölgəsində bu təhsil növündə nümunə olmaq niyyətindədir. Rektor Ədalət Muradov rəhbəri olduğu təhsil müəssisəsinin bu niyyətini “İnküziv ali təhsil: beynəlxalq trendlər və UNEC təcrübəsi” mövzusunda universitetdə təşkil edilən konfransda deyib.

Maraqlıdır, UNEC nəyə nail olmaq istəyir? Bu təhsil növünün tətbiqi ilə universitetdə nə dəyişəcək?

Məlumat üçün bildirik ki, inklüziv təhsil cəmiyyətdəki mövqeyindən, statusundan, dilindən, dinindən asılı olmayaraq, hər bir şəxs üçün yaradılan bərabər təhsil imkanlarıdır. Ölkənin indiyədək qüvvədə olan təhsil qanunvericiliyində “inklüziv təhsil” anlayışından istifadə olunmasa da, qüvvədə olan “Təhsil haqqında” qanunun 5-ci maddəsində qeyd edilir ki, dövlət cinsindən, irqindən, dinindən, dilindən, siyasi əqidəsindən, milliyətindən, sosial vəziyyətindən, mənsubiyətindən, sağlamlıq imkanlarından asılı olmayaraq, hər bir vətəndaşın təhsil almaq imkanının yaradılmasına və ayrı-seçkililiyə yol verilməsinə təminat verir. Bu da ona dəlalət edir ki, hansı anlayışların seçilməsindən, istifadə olunmasından asılı olmayaraq, Azərbaycan dövləti indiyədək hər kəsin təhsil hüququnu tanıyır və təmin edir.

Buna baxmayaraq, “inklüziv təhsil” anlayışının qanunvericiliyə gətirilməsi istiqamətində təşəbbüslər də cavabsız qalmayıb.

→Ardı səh.9

Bizdən öyrənənlər

Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetində auditoriyalardan biri. Dərs gedir. Marağ və həyəcan dolu baxışlar Memarlıq konstruksiyaları və abidələrin bərpası kafedrasının professoru Raihə Əmənzadəyə dikilib. Soyuq qış günlərindən olsa da, auditoriyada hərarət yüksəlib. Dərs rus dilində aparılır. Nədən, acəba? Mövzu “Orta əsrlərdə Azərbaycanda monumental islam memarlığı”dır.

Yəqin fikirləşdiniz ki, burda qəribə nə var? Azərbaycan universitetlərində artıq çoxdan xarici dillərdə dərslər keçilir. Hər halda bu da həmin dərslərdən biridir.

Amma elə deyil. Məsələn burasındadır ki, Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetində (AzMİU) fevral ayının 6-dan “Qış məktəbi” başlayıb. Bu auditoriyada da Tambovdan gələn tələbələrdir. Tambov Dövlət Texniki Universitetindən 13 tələbə hazırda AzMİU-da Azərbaycan memarlığının inceliklərini öyrənir. Bu dərsdən sonra Dizayn kafedrasının dosenti Sevdə Dadaşova onlara “Şəhər mühitinin dizayn problemləri”ndən danışacaq. Dərsləri nahar fasiləsindən sonra Ateşgah məbədində, Şirvanşahlar sarayında davam edəcək. Heydər Əliyev Mərkəzi, Üç Alov qülləsində şəhər mühitinin ən müasir dizaynla qurulmuş möhtəşəm memarlıq nümunələri üzərində biliklərini möhkəmləndirəcəklər.

→Ardı səh.9

RƏSMİ XRONİKA

- Fevralın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin İtaliyanın iqtisadi inkişaf nazirinin müavini İvan Skalfarotto ilə görüşü olub.
- Prezident İlham Əliyev fevralın 15-də Gürcüstanın Baş nazirinin birinci müavini, iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Dmitri Kumsişvili ilə görüşüb.
- Fevralın 15-də dövlət başçısı İlham Əliyev Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri Berat Albayrak ilə görüşüb.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev fevralın 15-də Avropa Komissiyasının enerji birliyi üzrə vitse-prezidenti, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının həmsədri Maroš Şefçoviç ilə görüşüb.
- Fevralın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin dördüncü iclasında iştirak edib. Dövlət başçısı İlham Əliyev iclasda nitq söyləyib.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev fevralın 15-də Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampa Florida ştatının Parklend şəhərində məktəbdə törədilmiş silahlı hücum nəticəsində insan tələfatı ilə əlaqədar başsağlığı verib.
- Prezident İlham Əliyev fevralın 14-də Böyük Britaniyanın Baş nazirinin ticarət elçisi xanım Baronessa Emma Nikolsonu qəbul edib.
- Fevralın 14-də dövlət başçısı İlham Əliyev ABŞ Dövlət Departamentinin Enerji Ehtiyatları Bürosunun beynəlxalq enerji məsələləri üzrə xüsusi elçisi və əlaqələndiricisi vəzifəsini icra edən xanım Syu Saarnionun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev fevralın 14-də Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcaanlı kəndinin əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi üçün əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.
- Fevralın 14-də Prezident İlham Əliyev “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 13-də Almaniya İqtisadiyyatının Şərq Komitəsinin sədri Volfqanq Büxelenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
- Fevralın 13-də dövlət başçısı İlham Əliyev Formula-1 Qrupunun baş icraçı direktoru Çeyz Kerini qəbul edib.
- Prezident İlham Əliyev fevralın 13-də Əhəlinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.
- Fevralın 12-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandr Vuçiçə bu ölkənin milli bayramı münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıb.
- Dövlət başçısı İlham Əliyev fevralın 12-də Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin hərbi qulluqçularının təltif edilməsi, Mayıl Seminar oğlu Şahverdiyevə general-mayor ali hərbi rütbəsinin verilməsi, Arzu Yusif oğlu Rəhimovun isə 2-ci dərəcəli “Vətəna xidmətə görə” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb.
- Fevralın 12-də ölkə başçısı İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının regionlarında uşaq bağçalarının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.
- Prezident İlham Əliyev fevralın 12-də Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə Moskva ətrafında baş vermiş və çoxsaylı insan tələfatına səbəb olmuş təyyarə qəzası ilə əlaqədar başsağlığı verib.
- Fevralın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Müqəddəs Təxt-Tacın xarici dövlətlərlə əlaqələr üzrə katibi arxiyepiskop Paul Riçard Gallagerin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.
- Fevralın 9-da dövlət başçısı İlham Əliyev Aleksandr Yakovleviç Şarovskinin “Şərəf”, İlqar Namaz oğlu Abbasovun isə 2-ci dərəcəli “Vətəna xidmətə görə” ordenləri ilə təltif edilmələri haqqında sərəncamlar imzalayıb.

Birinci yarımil təhlil olunur

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyindəki ümumi təhsil məktəblərində 2017-2018-ci tədris ili üzrə I yarımilin başa çatması ilə əlaqədar Pedaqoji Şuraların iclasları təşkil olunur.

İclasların keçirilməsində əsas məqsəd I yarımildə görülən işləri bir daha nəzərdən keçirmək, qarşıda duran vəzifələr haqqında fikir mübadiləsi aparmaq və kollegial qərarlar qəbul etməkdən ibarətdir.

Pedaqoji Şuraların toplantılarında məktəb direktorlarının və müavinlərinin məruzələri, sinif rəhbərlərinin hesabatları dinlənir.

İclaslarda 2017-2018-ci dərs ilinin I yarımilində təhsilin keyfiyyətinin artırılması istiqamətində görülən işlər, məktəbdaxili qiymətləndirmələrin nəticələri, dərəcə davamiyyəti, IX siniflər üzrə buraxılış imtahanlarına hazırlıq, II yarımildə qarşıda duran vəzifələr və digər məsələlər müzakirə olunur, müvafiq qərarlar qəbul edilir. Həmçinin, fənn müəllimlərinin maraqlandıran sualları cavablandırılır. İclasların sonunda fəaliyyətinə dəyişən müəllimlər Fəxri fərman və təşəkkürnamə ilə təltif olunur.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yaradılması haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan xalqının tarixi ənənələrinə söykənən və dövlət siyasətinin məntiqi nəticəsi olan yüksək dini-mənəvi mühitin qorunub saxlanılması və inkişaf etdirilməsini, dini fəaliyyətin təşkili sahəsində yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasını təmin etmək üçün Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi öz tabeliyində Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu yaratsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi Bakı Dövlət Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun strukturuna daxil edilməsini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi:

3.1. iki ay müddətində Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun nizamnaməsini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;

3.2. bu sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

4.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılmasına dair təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

4.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrasını barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.4. Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun bina ilə təmin edilməsi üçün iki ay müddətində tədbirlər görüb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

4.5. Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi və texniki təminatı ilə bağlı zəruri tədbirləri həyata keçirsin;

4.6. bu sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 fevral 2018-ci il

Ən yaxşı təşəbbüslər üçün vəsait

← Əvvəlki səh.1

Ruhhiyyə DAŞSALAHLI

Zəruri tədris-metodiki bazanın, məktəbdə metodik xidmət sisteminin təkmilləşdirilməsi, müasir texnologiyaların infrastrukturuna formalaşması və inkişafı mövzusunda hazırlanacaq layihələr metodik vəsaitlərin hazırlanması, mentorluq xidmətinin, uğurlu təcrübənin tətbiq edilməsini nəzərdə tutu bilər.

İstedadlı uşaqların aşkar olunması və dəstəklənməsi üçün yaradıcı mühitin inkişaf etdirilməsi istiqamətində hər hansı maraqlı və yeni layihə müsabiqəyə təqdim edilə bilər. İstedadlı uşaqlar üçün vəsaitlər, istedadlı şagirdlərlə işləyəcək pedaqoji kadrların hazırlanması, ümumi təhsil müəssisələrində xüsusi dərəcələrin qurulması, müsabiqələrin və xüsusi bağçaların tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təhsil alması üçün xüsusi imkanların və şəraitin yaradılması mövzusunda seçənlər innovativ təcrübələrin tətbiq edilməsi, metodik vəsaitlərin hazırlanması, pedaqoji heyətin bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi istiqamətində fəaliyyət planı təqdim edə və uğur qazana bilər.

Psixoloji xidmətin təşkili və effektivliyinin artırılması mövzusunda layihələrlə qrant müsabiqəsinə qatılanlar erkən psixoloji yardım xidmətlərinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi, psixoloqların peşəkarlığının artırılması istiqamətində tədbirlər, metodik vəsaitlərin hazırlanması, psixoloji xidmətin təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlər təklif etməklə uğura imza ata bilərlər.

Tədrisin keyfiyyətinin idarə olunmasında müasir qiymətləndirmə vasitələrinin tətbiq olunması mövzusunda seçən müəllimlər öz layihələrində məktəbdaxili qiymətləndirmənin təkmilləşdirilməsi istiqamətində, o cümlədən buraxılış sinif şagirdlərinin təlim keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı fəaliyyətləri əhatə edə, innovativ qiymətləndirmə metodlarından istifadə edilməsini nəzərdə tutu bilər.

Tədrisdə xüsusi distant texnologiyaların istifadə sistemlərinin inkişafı və ümumi təhsilin yeni məzmununu ehtiva edən kurikulumlarla (təhsil proqramları) iş prosesində müasir təlim texnologiyalarının tətbiqi mövzusunda müxtəlif fənlərin innovativ formada tədrisi üzrə pilot proqramlar hazırlamaq olar. Eyni zamanda, pedaqoji işçilər İKT-nin tətbiqi ilə bağlı fəaliyyətini layihələşdirə bilərlər.

Təhsil və maarifçilik xarakterli tədbirlərin keçirilməsində məktəbli

lərin asudə vaxtının səmərəli təşkili ilə əlaqədar tədbirlər nəzərdə tutulur. Müəllimlər peşə yönümü və karyera quruculuğu istiqamətində həyata keçirmək istədiyi yeniliyi layihə şəklində təqdim edə bilər.

... qeydiyyatdan keç

Müsabiqədə iştirak etmək istəyənlər www.grants.edu.az saytında qeydiyyatdan keçərək tələb olunan sənədləri qeyd edilən tarixdəki sistemə yükləməlidirlər.

Hər iki kateqoriya üzrə təqdim olunan layihə təkliflərinin icra müddəti 3 aydan az, 12 aydan çox olmamalıdır. Layihələrin icrasına 2018-ci il aprel ayının 15-dən başlanıla bilər.

Layihələrin məbləğinə gəlincə, təklifin maliyyələşdirilməsi üçün istənilən məbləğ “Ümumi təhsil müəssisələri” kateqoriyası üzrə 100000 (yüz min), Fərdi kateqoriya üzrə 10000 (on min) manatdan çox olmamalıdır.

Tələbləri ödəməyən layihəyə baxılmayacaq

Bəs, layihələrin təqdim olunmasına dair əsas tələblər nədən ibarətdir?

Ümumi təhsil müəssisələri kateqoriyası üzrə müsabiqədə dövlət tam orta ümumi təhsil müəssisələri iştirak hüququna malikdir. İbtidai və orta ümumi təhsil müəssisələri yalnız tam orta ümumi təhsil müəssisələri ilə birgə layihə ilə müraciət edə bilərlər.

Fərdi kateqoriya üzrə müsabiqədə təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, bütün ümumi təhsil müəssisələrində çalışan pedaqoji işçilərin iştirakı mümkündür.

Ümumi təhsil müəssisələri və pedaqoji işçilər müsabiqəyə yalnız 1 layihə təqdim etməlidir. Elan olunan mövzulara və göstərilən texniki tələblərə uyğun gəlməyən layihə təkliflərinə baxılmayacaq.

Layihə təklifləri 2018-ci il fevral ayının 14-dən başlayaraq qəbul edilir. Tələb olunan sənədlər doldurulmaqla 05 mart 2018-ci il saat 18:00-dan gec olmayaraq göndərilməlidir.

Qrant mükafatı əvəz edir

Xatırladaq ki, müsabiqə ötən il təsdiq edilən yeni tələblər əsasında artıq ikinci ildir keçirilir. Belə ki, “Təhsil haqqında” Qanuna, “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”na və digər normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq “Təhsildə inkişaf və innovasi-

Yeni müsabiqənin üstünlükləri

yalar üzrə qrantların məbləği və ayrılması şərtlərini, o cümlədən vəsaitlərin verilməsi prosedurları, monitorinqin aparılması, hesabat və qiymətləndirmə üzrə tələblər” müəyyən edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin 14 iyun 2017-ci il tarixli qərarı ilə həmin tələblər təsdiq olunub.

Bundan əvvəl, yəni 2007-2008-ci tədris ilindən başlayaraq hər tədris ilində bir dəfə olmaqla “İlin ən yaxşı məktəbi” və “İlin ən yaxşı müəllimi” müsabiqəsi həyata keçirilib. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən, “Ən yaxşı ümumi təhsil müəssisəsi və ən yaxşı müəllim” müsabiqəsinin qalibi 5 min manat, “Ən yaxşı ümumi təhsil məktəbi” adlı müsabiqələri əvəz edəcək qrant müsabiqəsi bir sıra üstünlüklərə malikdir. Belə ki, “Ən yaxşı müəllim” müsabiqəsinin qalibi 5 min manat, “Ən yaxşı ümumi təhsil məktəbi” müsabiqəsinin qalibi 10 min manat məbləğində mükafat alır. Artıq mükafat deyil, qrant ayrılır. Qrantın məbləği isə məktəblər üçün maksimum 100 min manat, müəllimlər üçün 10 min manatdır. Yəni, ayrılan maliyyə təşəbbüsün dəyərini uyğun olacaqdır.

Daha bir fərq isə müsabiqəyə qatılma səbəbləri ilə bağlıdır. Əvvəlki müsabiqənin meyarları ilə formalaşmışdı ki, bəzi məktəblər bir neçə dəfə qalib gəlirdi. Kiçik məktəblərin həmin müsabiqədə özünü göstərmək imkanı, demək olar ki, olmurdu. Heç mükafat ala bilməyən məktəblər siyahısı və davamlı olaraq qalib olan məktəblər siyahısı formalaşmışdı.

Eyni vəziyyət müəllimlərlə bağlı da yaranmışdı. Hər il daha çox eyni kriteriyalara malik 100 müəllim vəsait alırdı. Tutaq ki, əvvəllər müxtəlif təlimlərdə, konfranslarda iştirak edən müəllimlər müsabiqə qalibi olurdusa, artıq fərqli fəaliyyətlə fərqlənən müəllimlər qrant ala biləcək. Belə ki, müsabiqədən fərqli olaraq, qrantlar keçmişdə olan fəaliyyətə yox, nəzərdə tutulan təşəbbüslərə görə verilməkdədir. Başqa sözlə, 1 milyon manat vəsait məktəblər və müəllimlər arasında ən yaxşı təşəbbüsə görə bölüşdürüləcək.

Layihələrin qiymətləndirilməsi texniki ekspertiza və məzmun ekspertizası mərhələlərində 30 gün ərzində həyata keçirilir. Həmin müddət ərzində layihə təkliflərinin müsabiqənin şərtlərinə uyğunluğu yoxlanılır, oxşarlığı və ya təkrar verilmə ehtimalı müəyyən edilir. Qiymətləndirmə zamanı layihəni təqdim etmiş ümumi təhsil müəssisələrinin və ya pedaqoji işçilərinin Təhsil Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə əvvəl icra etdikləri layihələrin səmərəliliyi və nəticələri də nəzərə alınır.

Layihələr 100 ballıq şkala ilə qiymətləndirilir. Uyğunluq, orijinallıq, problemin vacibliyi, məqsəd və vəzifələrin dəqiqliyi, faydalılıq, monitorinq və qiymətləndirmə, maliyyə səmərəliliyi nəzərə alınır. Qeyd edək ki, ümumilikdə 50 baldan aşağı bal toplanmış layihələr maliyyələşdirilmir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 95-ci ildönümünə həsr olunmuş ümumtəhsil məktəb şagirdləri arasında “Ən yaxşı təqdimat” müsabiqəsinin keçirilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmri

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, dahi siyasətçi və qüdrətli dövlət xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 95-ci ildönümü ilə əlaqədar Ulu öndərin zəngin siyasi irsinin, şərfli həyat və fəaliyyətinin gənc nəsillərə təqdimatından öyrənilməsi işini daha da gücləndirmək məqsədilə “Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 13.5-ci bəndini rəhbər tutaraq

ƏMR EDİRƏM:

- Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 95-ci ildönümünə həsr olunmuş ümumtəhsil məktəblərinin IX-XI sinif şagirdlərinin iştirakı ilə “Ən yaxşı təqdimat” müsabiqəsi keçirilsin.
- Müsabiqə rayon (şəhər) və ölkə üzrə olmaqla 2 mərhələdə təşkil edilsin.
- Müsabiqənin ilk mərhələsi 2018-ci ilin mart ayında rayon və şəhərlərdə, ölkə mərhələsi isə aprel ayında Bakı şəhərində keçirilsin.
- Müsabiqənin ölkə mərhələsinin iştirakçıları üçün aşağıdakı qaydada kvota müəyyənləşdirilsin:
 - Bakı şəhərindən — 12 nəfər;
 - Gəncə şəhərindən — 3 nəfər;
 - Sumqayıt və Mingəçevir şəhərlərinin hər birindən — 2 nəfər;
 - digər şəhər və rayonların hər birindən — 1 nəfər;
 - Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki və özəl ümumi təhsil müəssisələrinin hər birindən — 1 nəfər.
- Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi, Gəncə Şəhər Təhsil İdarəsi, rayon (şəhər) təhsil şöbələri, Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki və özəl ümumi təhsil müəssisələrinin direktorları müsabiqənin ilk mərhələsinə iştirakçıları üçün işçi qrupu və münisiflər heyəti yaratsınlar, müəyyən etdikləri meyarlar əsasında iştirakçıları qiymətləndirib qaliblərin adlı siyahısını (SAA, oxuduğu məktəb, sinif və tədris dili) mart ayının 30-dək Təhsil Nazirliyinə göndərsinlər.

- Müsabiqənin ölkə mərhələsi iştirakçıların təqdimatlarının qiymətləndirilməsi meyarları və qiymətləndirməni aparan işçi qrupunun tərkibi təsdiq edilsin (1 və 2-ci əlavələr).
- Müsabiqənin qalibləri diplom, tərifnamə və qiymətli hədiyyələrlə mükafatlandırılınsın.
- Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsi (A.Əhmədov) müsabiqənin ölkə mərhələsinin nəticələri barədə əmr layihəsini müsabiqə başa çatdıqdan sonra 3 gün müddətinə hazırlayıb rəhbərliyə təqdim etsin.
- Nəzərə alınsın ki, “Ən yaxşı təqdimat” müsabiqəsi” Naxçıvan MR Təhsil Nazirliyi tərəfindən bu əmrdən irəli gələn tələblər əsas tutulmaqla müstəqil təşkil olunub yekunlaşdırılır.
- Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi (A.Axundov) müsabiqənin yekun tədbirinin keçirilməsi, qaliblərin mükafatlandırılması ilə əlaqədar mal, iş və xidmətlərin satın alınması üzrə lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsin.
- Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsi (A.Əhmədov) müsabiqə ilə bağlı satın alınması tələb olunan mal, iş və xidmətlər barədə məlumatı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinə təqdim etsin.
- Maliyyə şöbəsi (R.Orucov) müvafiq mal, iş və xidmətlərin satın alınması ilə əlaqədar Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin sifariş əsasında həmin idarəyə vəsaitin ayrılmasını təmin etsin.
- İnformasiya şöbəsi (E.Məmmədov) əmrin əlavələri ilə birlikdə “Azərbaycan müəllimi” qəzetində dərc olunmasını, Nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilməsini və çoxaldılıb yerlərə çatdırılmasını təmin etsin.
- Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Firudin Qurbanova həvalə olunsun.

Ceyhun BAYRAMOV,
Nazir vəzifələrini müvəqqəti
icra edən, nazir müavini

12 fevral 2018-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
12.02.2018-ci il tarixli F-120 nömrəli əmrinə 1-ci əlavə

“Ən yaxşı təqdimat” müsabiqəsinin ölkə mərhələsi iştirakçıların təqdimatının qiymətləndirilməsi meyarları

- Təqdimatçının sərbəstliyi, nitqinin səlisliyi, ardıcılıığı, ifadəliliyi, lüğət ehtiyatının zənginliyi.
- Təqdimatın maraqlı forma əsasında qurulması.
- Ulu öndər Heydər Əliyevin geniş miqyaslı fəaliyyəti barədə dolğun və əhatəli məlumatla malik olduğunu nümayiş etdirməsi.
- İrəli sürdüyü fikirləri faktlarla əsaslandırması.
- Təqdimatda Ümummilli liderin fikirlərində

- istinad etməsi və müvafiq sitatları səsəndirməsi.
- Söylədiyi fikirlərin təsir gücünü artırmaq məqsədilə ədəbi-bədii nümunələrə müraciət etməsi.
- Ulu öndərin Vətən və xalq qarşısında xidmətləri barədə şəxsi mülahizələrini bildirməsi.
- Təqdimatı müəyyən olunmuş müddətdə başa çatdırması.

Qeyd: Hər bir iştirakçının çıxışı maksimum 10 balla qiymətləndirilir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
12.02.2018-ci il tarixli F-120 nömrəli əmrinə 2-ci əlavə

“Ən yaxşı təqdimat” müsabiqəsinin ölkə mərhələsi iştirakçıların təqdimatlarının qiymətləndirilməsini aparan işçi qrupunun tərkibi

İşçi qrupunun sədri

Firudin Qurbanov — Təhsil nazirinin müavini

İşçi qrupunun həmsədri

Mirzə Cəfərzadə — Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədr müavini

İşçi qrupunun məsul katibi

Gülərə Xudiyeva — Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi

İşçi qrupunun üzvləri

Muxtar Məmmədov — Təhsil Nazirliyinin

aparıcı rəhbəri vəzifəsini icra edən, Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri
Aydın Əhmədov — Ümumi və məktəbəqədər təhsil şöbəsinin müdiri
Sübhü Kazımov — Hüquq şöbəsinin müdiri
Elvin Məmmədov — İnformasiya şöbəsinin müdiri vəzifəsini icra edən, sektor müdiri
Azad Şükürov — Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Səhnə danışıq kafedrasının müdiri
İntiqam Cəbrayıl — Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstitutunun Təhsil nəzəriyyəsi şöbəsinin müdiri

Təhsil müəssisələrində Xocalı soyqırımının iyirmi altıncı ildönümünün keçirilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmri

Xocalı soyqırımının iyirmi altıncı ildönümünün təhsil müəssisələrində qeyd edilməsi məqsədi ilə “Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 13.5-ci bəndini rəhbər tutaraq

ƏMR EDİRƏM:

- “Xocalı soyqırımının iyirmi altıncı ildönümünün keçirilməsi ilə əlaqədar Təhsil Nazirliyinin Tədbirlər Planı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).
- Tədbirlər Planına müvafiq olaraq, ali, orta ixtisas, ilk peşə-ixtisas, ümumi və məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində 2018-ci ilin fevral ayı ərzində Xocalı soyqırımına həsr olunmuş tədbirlər həyata keçirilsin.

- İnformasiya şöbəsi (E.Məmmədov) əmrin “Azərbaycan müəllimi” qəzetində dərc olunmasını, Nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilməsini, Nazirliyin aidiyyətli struktur bölmələrinə, yerli təhsil idarəetmə orqanlarına və təhsil müəssisələrinə çatdırılmasını təmin etsin.
- Əmrin icrasına nəzarət nazir müavini Firudin Qurbanova həvalə olunsun.

Ceyhun BAYRAMOV,
Nazir vəzifələrini müvəqqəti
icra edən, nazir müavini

12 fevral 2018-ci il

YUNİSEF-in regional ofisinin nümayəndələri ilə görüş

Fevralın 8-də təhsil naziri vəzifələrini icra edən, nazir müavini Ceyhun Bayramov ölkəmizdə səfərdə olan YUNİSEF-in regional ofisinin uşaqların erkən inkişafı üzrə baş məsləhətçisi Dipa Qrover və inklüziv təhsil üzrə regional məsləhətçisi Nora Şabanini qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycan və YUNİSEF arasında təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib, o cümlədən inklüziv və məktəbəqədər təhsil sahəsində əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb. Eyni zamanda görüşdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 14 dekabr 2017-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün inklüziv təhsilin

inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın icrası istiqamətində YUNİSEF-lə əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilib.

Səfər çərçivəsində YUNİSEF-in

regional ofisinin nümayəndələrinin Təhsil Nazirliyi və Təhsil İnstitutu əməkdaşları üçün inklüziv təhsillə bağlı təlimi keçirilib.

SABAH tələbələri üçün “Qış məktəbi”

Onlara karyera təlimləri keçiləcək

Niyazi RƏHİMOV

16-18 fevral 2018-ci il tarixlərində Qubada növbəti SABAH Karyera Qış Məktəbi layihəsi keçiriləcək. Bununla əlaqədar olaraq Təhsil Nazirliyində SABAH Karyera Akademiyası çərçivəsində SABAH Karyera Qış Məktəbi layihəsi iştirakçıları ilə görüş keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan SABAH qrupları İcra Komitəsinin rəhbəri Şahin Seyidzadə Qış Məktəbi layihəsi haqqında iştirakçılara ətraflı məlumat verib.

Layihənin sonuncu kursda təhsil alan SABAH tələbələrində uğurlu karyera başlanğıcı üçün lazım olan bacarıqları aşılamaq məqsədi daşıdığı bildirib. Bu il də layihənin səmərəli olacağına ümidvar olduğunu deyən Ş. Seyidzadə onu da qeyd edib ki, 100-ə yaxın tələbənin iştirak edəcəyi Qış Məktəbində SABAH tələbələri işə düzəlmə, magistratura təhsili, akademik fəaliyyət, startap və sahibkarlıq sahələri üzrə bilik və bacarıqlarının artırılması mövzuları üzrə təlim keçəcəklər.

Tədbirdə çıxış edən təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov gənc məzunların uğurlu karyera qurması üçün yaradılan şəxsi və peşəkar inkişaf imkanlarından danışıb. Dövlət və özəl sektorlarla əməkdaşlığın savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı kadrların yetişməsinə əhəmiyyətini vurğulayıb. O, belə layihələrin gənclərin uğurlu karyera qurmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini deyib. Gənclərə bu kimi layihələrdən maksimum dərəcədə faydalanmağı bildirən nazir müavini karyera inkişafı istiqamətində onlara bir sıra tövsiyələr verib. Nazir müavini onu da deyib ki, SABAH qrupları ali təhsil sistemində yeganə genişmiqyaslı islahat layihəsidir. Bildirib ki, “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda şəxsiyyətə yönülmüş təhsilin məzmununun yaradılması, ali təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi SABAH qrupları layihəsinin fəaliyyətində öz əksini tapıb. 2017-ci

ildə SABAH qruplarının ilk məzun buraxılışı olub. Məzunların 37 faizi Azərbaycanda, 16 faizi xarici ölkələrdə magistraturaya qəbul olunub, 30 faizi daimi və ya qeyri-daimi işlə təmin edilib.

“Qış məktəbi”ndə iştirakçıları hazırlayan bir neçə tələbə təəssüratlarını “Azərbaycan müəllimi” qəzeti ilə bölüşüb. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin 4-cü kurs tələbəsi Aida Aliyeva bu qruplarda təhsil aldığı üçün özünü şanslı hesab edir. O, SABAH qruplarının Azərbaycan ali təhsil sisteminə bir brend olduğunu deyir: “SABAH Karyera Qış Məktəbi layihəsinə çox böyük ümid bəsləyirəm. Düşünürəm ki, burada iştirakım karyera qurduğuma, ümumiyyətlə, gələcək həyatıma müsbət təsir edəcək. Çalışacağam ki, bu təlimlərdən maksimum yararlanım”.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbəsi Aytən Qəhrəmanzadə də bu qruplardakı təhsilin digər tərəflərindən fərqləndiyini düşünür: “SABAH Karyera Qış Məktəbində seçilən tələbələr iştirak edir və mən də iştirakçı olduğum üçün sevinliyəm. Düşünürəm ki, bu məktəb zamanı təkə karyera ilə bağlı deyil, bir çox bilik əldə edəcəyəm. Müxtəlif Startaplar vasitəsilə karyeramızı necə inkişaf et-

dirəcəyimizi öyrənəcəyik”.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin digər tələbəsi Zülfü Fərəcli SABAH Karyera Qış Məktəbi layihəsinin tələbələr üçün çox faydalı olacağını ümidvar olduğunu deyir: “Ötən il bu layihədə iştirak edən dostlarımla tanış olmaq üçün çox şanslı olduğumu dedilər. SABAH qruplarındakı təhsilin, yaradılan mühitin yüksək səviyyədə olduğunu nəzərə alaraq “Qış məktəbi”nin də səmərəli olacağını düşünürəm”.

Xətlərdəki ki, ötən il olduğu kimi, bu il də bir çox tərəfdaş şirkət (“Azercell”, “Kapital Bank”, “GoldenPay”, “Clarivate Analytics” və s.) və təlimçilər “Qış məktəbi”nin təşkilinə yaxından dəstək olublar.

Qeyd edək ki, SABAH qrupları Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə 2014-2015-ci tədris ilindən etibarən dövlət ali təhsil müəssisələrində tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, yenilikçi mühitin yaradılması məqsədilə formalaşdırılmış müxtəlif ixtisaslar üzrə savadlı, bacarıqlı, hazırlıqlı tələbələrə ibarət qruplardır. Hazırda SABAH qrupları 12 ali təhsil müəssisəsində fəaliyyət göstərərək 45 ixtisas üzrə 2300-dən artıq tələbəni əhatə edir.

Sabaha “Sabahın alimləri” ilə

Oruc MUSTAFAYEV

VII Respublika müsabiqəsində regionlardan olan iştirakçıların sayı artıb

“Sabahın alimləri”
dünyanın nüfuzlu
universitetlərində təhsil alır

Rəqəbətli dünyanın sətərlərində ölkələr qarşısında mühüm vəzifələr qoyur. Müasir dövrün reallıqları belədir ki, elm, elmi tədqiqatlar, innovativ yeniliklər ölkənin gələcək inkişafının bütün palitrasını cızır. Bu palitrada ölkənin hərəkətverici qüvvəsi kimi elm, tədqiqatçılıq bacarıqlarına malik yeni nəslin üzərinə böyük missiya düşür. Təhsilalanlarda gələcək tədqiqatların yoluna işiq salacaq kreativ düşüncənin formalaşması elmi innovasiyalardan keçir.

Elə fevralın 14-də Azərbaycan Texniki Universitetinin İdman Sarayında keçirilən “Sabahın alimləri” VII Respublika müsabiqəsinin açılış mərasimində yaşananlar da bu reallığı tam əks etdirirdi. Müsəbiqənin keçirilməsində məqsəd yuxarı sinif şagirdlərinə tədqiqat aparmaq, öz elmi nailiyyətlərini nümayiş etdirmək imkanı yaratmaq və onların arasında hər il ABS-da keçirilən İntel İSEF-Beynəlxalq Elm və Mühəndislik Sərgisində iştirak edəcək namizədləri müəyyənələndirməkdir.

Sabahın alimləri elm və təhsil prizmasından

Tədbirdə iştirak edən qonaqları salamlayan təhsil naziri vəzifələrini müvəqqəti icra edən, nazir müavini Ceyhun Bayramov şagirdlərimizin elmi potensialına həsr olunmuş “Sabahın alimləri” VII Respublika Müsəbiqəsinin final mərhələsinin başlanması münasibətilə təbriklərini çatdırıb. C.Bayramov qloballaşan dünyada elmi-tədqiqatların inkişaf etdirilməsinə mühüm əhəmiyyət verildiyini, gənclərin təşəbbüsünün dəstəkləndiyini bildirdi. Dünyanın müasir çağırışlarını, elm və təhsil prizmasından inkişaf meyillərini, trendləri

təhlil edərək, kreativ düşüncənin formalaşdırılması, elm və təhsilin inkişaf etdirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ölkəmizdə bu çağırışlara cavab verən yüksək bilikli cəmiyyətin formalaşması istiqamətində gənclərimiz qarşısında tamamilə yeni vəzifələr durur. Bu baxımdan, ölkəmizdə təhsil siyasətinə uyğun olaraq yaradıcı gənclərin potensialının müəyyən edilməsi, onların bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi, gələcəkdə yüksək səviyyəli mütəxəssislərin yetişdirilməsi qarşımızda duran prioritet vəzifələrdən hesab olunur. Bu istiqamətdə Təhsil Nazirliyi tərəfindən müxtəlif layihələr həyata keçirilir. Onların arasında “Sabahın alimləri” müsabiqəsi xüsusi önəmliyi və vacibliyi ilə seçilir. Bu müsəbiqə şagirdlərimizə kreativ düşüncə, bizi əhatə edən mühitdə mövcud olan problemlərin araşdırılması və onların həlli istiqamətində tədqiqatçılıq bacarıqları verir. Eyni zamanda, bu müsəbiqə innovativ fikir yarışmasıdır və gəncləri yeni bilik, yaxud innovativ məhsulun yaradılmasına sövq edir. C.Bayramov müasir təkəkkürlü və yaradıcı düşüncəli gənclərin bilik və bacarıqlarının üzə çıxarılması, onların yüksək standartlara uyğun tədqiqatçı-mütəxəssis kimi formalaşmasında müsəbiqənin mühüm rolundan danışıb.

“Sizin hər biriniz qalibsiniz...”

“Böyük məmnuniyyət hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, bu il ötən illərlə müqayisədə rekord sayda – 528 şagird tərəfindən 336 layihə təqdim edilib. 229 şagird tərəfindən təqdim olunmuş 150 layihə il-

kin seçim turundan keçib və müsəbiqənin final turuna vəsiqə qazanıb”, – deyər C.Bayramov bildirib. C.Bayramov qeyd edib ki, elmi müəssisələrin nümayəndələrindən ibarət münəsilər heyəti müxtəlif istiqamətlər üzrə layihələri qiymətləndirəcək və qaliblər müəyyən ediləcək. Qaliblərə müsəbiqənin təşkilatçıları tərəfindən pul mükafatları, hədiyyələr və medal təqdim olunacaq. Nəhayət, 3 seçilmiş qalib öz layihəsi ilə Azərbaycanı ABS-da keçiriləcək Beynəlxalq Elm və Mühəndislik Sərgisində təmsil edəcək.

Nazir müavini sərginin açılış münasibətilə şagirdləri təbrik edərək, onlara uğurlar arzulayıb.

Daha sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti Dilqəm Tağıyev, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktor müavini Adil Kərimli, Gənclər və İdman

Nazirliyinin şöbə müdiri İndira Hacıyeva, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun icraçı direktoru Oktay Səmədov, Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədr müavini Mirzə Cəfərzadə çıxış edərək müsəbiqənin gənclərin elmə marağının artırılması, onların istedad, bacarıq və potensialının üzə çıxarılması baxımından əhəmiyyətli olduğunu qeyd ediblər.

Daha sonra qonaqlar müsəbiqəyə təqdim olunmuş layihələri əks etdirən stendlərlə tanış olublar.

Stendlərlə tanış olduqca şagirdlərin bir-birindən maraqlı tədqiqat məhsulları onların elmə olan marağının sonsuzluğunu hiss etmək olardı. Şagirdlər nüfuzlu ali məktəblərin rektorları qarşısında layihələri barədə həyəcan və sevinclə danışırdılar.

Yerli təhsili idarəetmə qurumlarının əməkdaşları üçün təlim

Fevralın 14-dən Təhsil Nazirliyində yerli təhsili idarəetmə qurumlarının internet resurslarına məsul əməkdaşlar üçün təlimə başlanılıb.

Təlimin keçirilməsində məqsəd rayon (şəhər) təhsil şöbələrinin (idarələrinin) internet resurslarının idarəedilməsinin təkmilləşdirilməsi, bölgələrin təhsil həyatında baş verən yeniliklərin ictimaiyyətə çatdırılması işinin daha da genişləndirilməsi, bu işə məsul əməkdaşların müvafiq sahədə bilik və bacarıqlarının artırılmasından ibarətdir.

Təlimdə yerli təhsili idarəetmə qurumlarında ictimaiyyətlə əlaqələr işinin təşkil və xəbər aktivliyinin təmin olunması, təhsil şöbələrinin saytlarında yaranan

nöqsanlar və onların aradan qaldırılması yolları, həmçinin sosial şəbəkələrdən səmərəli istifadə edilməsi mövzuları üzrə təqdimatlar dinlənilib. Təlim zamanı

müvafiq proseslər əyani şəkildə göstərilib, iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Təlim fevralın 16-dək davam edəcək.

Olimpiada hazırlıq mərkəzlərinə mediator

Fevralın 10-da Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin nəzdində yaradılmış Beynəlxalq olimpiadalar hazırlıq mərkəzinə mediator təşkil edilib.

Mediatorda bildirilib ki, 2015-ci ildə Təhsil Nazirliyinin müvafiq əmrinə əsasən, Bakı şəhəri Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü, Kimya-biologiya təmayüllü Respublika liseyləri və eləcə də Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziyanın nəzdində Beynəlxalq olimpiadalar hazırlıq mərkəzləri yaradılıb. Mərkəzlərdə fizika, riyaziyyat, kimya, biologiya və informatika fənləri üzrə dərslər keçilir. Aşağı və yuxarı yaş qrupu olmaqla iki fərqli qruplarda aparı-

lan hazırlıq dərsləri əsasən, şənbə və bazar günləri və ya həftə içi dərslərdən sonra təşkil edilir.

Aşağı sinif şagirdləri arasında keçirilən məktəblilərarası fənn müsəbiqələrinin nəticələrinə əsasən, hər fəndən 20-30 şagird seçilərək aşağı yaş qrupları müəyyən edilir. Paytaxt məktəbliləri öz məktəblərində dərslərinə davam etməklə, həftədə bir neçə dəfə həmin mərkəzlərdə xüsusi hazırlıq məşğələlərində iştirak edirlər. Bölgə məktəblilərinin həftə ərzində olimpiadaya hazırlıq proqramlarında iştirakının təmin edilməsi məqsədi ilə onlar sözügedən təhsil müəssisələrində yerləşdirilirlər. Burada şagirdlər dövlət hesabına isti yemək və

yataqxana ilə təmin olunurlar.

Şagirdlərin olimpiadaya hazırlıq işlərinin keyfiyyətli və nəticəyönümlü olması üçün Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ayrı-ayrı institutları ilə sıx əməkdaşlıq edilməkdədir.

Olimpiadalar hazırlıq mərkəzlərində şagirdlərin nəzəri biliklərlə yanaşı praktiki bilik və bacarıqları artırılır. Bu məqsədlə onlar ölkə daxilində və ya xaricdə müvafiq laboratoriyalarda hazırlıq proseslərinə cəlb olunurlar. Hazırda hər fəndən iki fərqli qrup olmaqla 300-dən çox şagird həmin mərkəzlərdə məşğələlərə qatılır.

“Ali təhsil müəssisələrində potensialın gücləndirilməsi” mövzusunda seminar

Fevralın 12-də Təhsil Nazirliyinin Akkreditasiya və Nostrifikasiya İdarəsi tərəfindən “Ali təhsil müəssisələrində potensialın gücləndirilməsi” mövzusunda seminar öz işinə başlayıb. Keyfiyyətin Təminatı üzrə Avropa Şəbəkəsi (ENQA-nın) ekspertlərinin apardığı seminarla ali məktəblərin akkreditasiyası zamanı ekspert komissiyasının üzvləri kimi fəaliyyət göstərən ali təhsil mütəxəssisləri iştirak edirlər.

Seminar ali təhsil müəssisələrinin akkreditasiyası prosesinin təkmilləşdirilməsi və bu cəhətdən akkreditasiya proseslərində iştirak edən yerli ekspertlərin praktiki biliklərinin və potensialının inkişaf etdirilməsinə dəstək məqsədi daşıyır.

Seminarla xarici ekspertlər qismində iştirak edən Təhsildə Keyfiyyətin Təminatı üzrə Norveç Agentliyinin eksperti Tove Blytt

Holmen, Hollandiyanın Akkreditasiya Təşkilatının eksperti Lineke van Bruggen və Litvanın Ali Təhsildə Keyfiyyətin Qiymətləndirilməsi Mərkəzinin direktoru Nora Skaburskiene nəzərdə tutulan 3 gün ərzində öz təcrübələrini yerli iştirakçılarla bölüşüb və praktiki məsləhətlərini verib. Seminarla həmçinin, istifadə olunan simulyasiya modeli əldə edilən praktiki biliklərinin təbiiyə kömək edib.

“Kinematografçı” layihəsinə start verilib

“Məktəblinin dostu” layihəsi çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondunun qrant müsəbiqəsi üzrə “Kinematografçı” layihəsinə start verilib.

Layihə fondun maliyyə dəstəyi ilə kinematografiya sahələrinin yuxarı sinif şagirdləri arasında təbliği üçün təşkil edilir.

2 həftə davam edəcək layihədə ideyanın formalaşması, rejissorluq, operatorluq və aktyorluq sənətinin əsasları mövzularında təlimlər ke-

çiriləcək və bu sahədə fəaliyyət göstərmək istəyən gənclərə mütəxəssislər öz tövsiyələrini verəcəklər.

Təlimlərdə nəzəri biliklərin verilməsi ilə yanaşı, praktiki seminarlar da nəzərdə tutulur. Belə ki, ilkin mərhələdə ixtisas sahələri üzrə qruplaşan iştirakçılar son üç dərşdə birgə işlər hazırlayacaqlar.

Qeyd edək ki, “Məktəblinin dostu” pilot layihəsi Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası-

nın Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin birgə təşəbbüsü ilə Bakı şəhərindəki 31 ümumi təhsil müəssisəsində həyata keçirilir. Layihənin əsas məqsədi müəllim və şagirdlər üçün təhlükəsiz mühit yaratmaq, fəvqəladə hal baş verdikdə ilk tibbi və psixoloji yardım göstərmək, mütəmadi olaraq şagird, valideyn, təlim-tərbiyə müəssisələrinin kollektivi ilə məarifləndirmə və diaqnostik işlər aparmaqdır.

Tədqiq edir, adı görünmür

← Əvvəlki səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Əslində, düşünürəm ki, Təhsil Problemləri İnstitutu qurumun funksiyasından, nizamnamə, əsasnamə tələblərindən irəli gələn ad idi. İnstitut təhsilin problemləri ilə məşğul olmalıdır”.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov da hesab edir ki, institutun adı dəyişdiriləndə adla yanaşı, təhsilə, problemlərə yanaşma tərzinin dəyişəcəyi də gözlənilsə də, təəssüf ki, konseptual problemlərin həllində indiyədək hər hansı addım atılmayıb.

Müəllimlər onu tədqiqatçı kimi tanıyır

Addan keçək mahiyyətə. Ad çox şey ifadə etsə də, göstərilən hədəflər və bu istiqamətdə həyata keçirilən fəaliyyət daha önəmlidir. Təhsil İnstitutunun da təhsil sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində iştirakçı bir qurum olaraq fəaliyyəti adından daha əhəmiyyətlidir. Çünki Təhsil İnstitutu fasiləsiz fundamental və tətbiqi tədqiqatlar həyata keçirməyə, təhsilin bütün pillələri üçün məzmun hazırlamağa, təhsil sistemində tədris-metodiki ehtiyacların müəyyənləşdirilməsi və ödənilməsi sahəsini, təhsil innovasiyalarının tədqiqi, yaradılması və tətbiqi ilə bağlı nəzəri, praktiki məsələləri araşdırmağa məsul bir elmi-tədqiqat müəssisəsidir. Təhsilin hər bir vətəndaşın gündəlik həyatının bir hissəsinə çevrilməsinə nail olmağa çalışır.

Nail ola bilirmi? Əvvəlcə, müəllimlərdən soruşduq. Adını eşidən çoxdur. Hazırda hansı işlərə imza atdığını bilməsələr də, tədqiqat aparın qurum olduğundan xəbərdardırlar. Sadəcə tanımaqla kifayətlənməyib, yolunu tez-tez burdan salanlar da çoxdur.

Nərinin Qaragözova həmin fəallardan biridir. Artıq 11 ildir ki, Təhsil İnstitutu ilə yaxından əməkdaşlıq edir. O, hesab edir ki, istənilən müəllim müraciət edə və Təhsil İnstitutundan dəstək, istiqamət ala bilər: “Elə mənəm əməkdaşlığım da maraqlımla başladı. Burada bir çox çətinliklə bağlı doğru istiqamət ala bilirik. Hətta deyim ki, rus bölməsinin müəllimi olsam da, Təhsil İnstitutu ilə əməkdaşlığım dövründə Azərbaycan dilində danışığımı səlisləşdirdim. Burada Ənvər Abbasov, Xanım müəllim kimi, sözün əsl mənasında, peşəkarlar var. Onların köməyinə, məsləhətinə ehtiyacı olan bütün müəllimlərə qarşı kifayət qədər düzümürlər rəftar edirlər”.

N.Qaragözovanın Təhsil İnstitutundan gözləntilərinə gəlincə: “Uzun müddətdir tətbiqinə baxmayaraq, hələ də yeni təhsil proqramını müəllimlərin özünün belə mənimsəməsində problemlər var. Məncə, hər məktəbdə bir “ocaq” olmalı, bunu da Təhsil İnstitutu yaratmalıdır. Həmin ocaqlarda müəllimlər olmalı, ehtiyacı olanlara istiqamət verməlidir”.

Təhsil İnstitutu həm tədqiqat aparır, həm də...

Sorğuda iştirak edən müəllimlər qurumun, sadəcə, bir istiqamət üzrə fəaliyyətindən xəbərdardır. Əslində isə Təhsil İnstitutu öz işini bir çox istiqamət üzrə tənظیمləyir.

Təhsilin nəzəri və təcrübi məsələləri ilə bağlı, o cümlədən, təhsil siyasəti üzrə prioritetlərin müəyyənləşdirilməsi və strateji planlaşdırma istiqamətləri üzrə tədqiqatlar aparılır;

Təhsil müəssisələrində keyfiyyət göstəricilərinin artırılması, o cümlədən, təhsil imkanlarının genişləndirilməsi və təhsilalanlar üçün bərabər imkanların yaradılması məqsədilə tədqiqat aparılır;

Elmi-pedaqoji tədqiqatlar və elmi-pedaqoji kadr hazırlığı həyata keçirilir;

Müxtəlif təhsil pillələri üzrə təhsilin məzmun və qiymətləndirmə standartlarını, nümunəvi (variantiv) kurikulumlarını və təhsilin keyfiyyət standartlarını hazırlayır;

Müxtəlif təhsil müəssisələrində təhsilin inklüzivliyi, psixoloji xidmətin təşkil edilməsi, istedadlı uşaqlarla işin düzgün qurulması (o cümlədən, olimpiadalara hazırlıq) və tədris resurslarından istifadə sahəsində metodik tövsiyələr hazırlanır;

Elektron təhsilin inkişafı və elektron məzmun hazırlanır;

Milli və beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatları həyata keçirilir;

Təhsilin normativ-hüquqi bazasına aid sənədlər hazırlanır;

Təhsilin bütün pillə və səviyyələri ilə bağlı pedaqoji savadlılığı həyata keçirmək məqsədilə nəşriyyat, çap (metodik vəsait, metodik tövsiyə və s.) və maarifləndirmə (konfrans, seminar, “dəyirmi masa”), müzakirə, təlim kursları və s.) işləri aparılır.

Bu istiqamətlər üzrə hansı işlər görülüb? Hansı tamamlanıb, hansı yarımmıqdır?

“Azərbaycan müəllimi” bu suallara cavab axtarıb. Araşdırmaya çoxunun onu tanıdığı, xarakterizə etdiyi, elə qurum rəhbərinin (hazırda əvəz edən şəxs - R.D.) özünün belə qürurla ifadə etdiyi tədqiqat yönündən başlayıb. Beləliklə...

Tədqiqatlar ötən əsrdən başlanıb

Özünün yaşı az olsa da, tədqiqat təcrübəsi ötən əsrə dayanır. Axı, Təhsil İnstitutu iki - Elmi-Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutu və Respublika Elmi-Metodiki Mərkəzin bazasında təşkil edilib. Yəni, sələflərindən biri - Elmi-Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutu (ETPEİ) 1930-cu ildən elmi tədqiqat institutu kimi fəaliyyət göstərmiş. Əvvəlcə, daha çox metodik vəsaitlərin hazırlanması ilə məşğul olub. Təhsil sahəsində Elmi-Tədqiqat Pedagogiya İnstitutu, sonradan Elmi-Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutu kimi fəaliyyət göstərmiş.

Ancaq “Fəaliyyətimizdə əsas məqsəd təhsilin müxtəlif sahələrində elmi-pedaqoji tədqiqatlar aparmaqla təhsilin inkişafını nəzəri və praktiki cəhətdən təmin etməkdir”, - iddiası ilə çıxış edən Təhsil İnstitutu illər keçdikcə, bu hədəfdən uzaqlaşmış. Təhsil üzrə ekspert N.İsrafilovun fikrincə, ETPEİ-nin adı dəyişəndən sonra əvvəlki işgüzarlığı itməyə başlayıb: “İnstitutda bir neçə dəfə kadr dəyişikliyi aparıldı, yenə özünü doğrulda bilmədi”.

N.İsrafilov Təhsil İnstitutunun fəaliyyətini sələflərindən biri - ETPEİ ilə müqayisə də edib: “Təhsil sistemində bütün proqramlar, dərslilər, tədris planları, tədris metodikaları bu institutda hazırlanırdı. İnstitutun əməkdaşlarının əksəriyyəti dərslilər müəllimləri idi. Metodik tövsiyələr hazırlanırdı. Ölkənin bütün rayonlarında eza-miyyətlərdə olurdular, qabaqcıl təcrübəni öyrənib kollegiyanın müzakirəsinə çıxarırdılar. Elmi-tədqiqat institutunda illik tədqiqatlar aparılır, nəticələri müzakirə olunurdu, baza məktəbləri vardı, ayrı-ayrı məsələlər eksperimentə qoyulur, fərziyyələr irəli sürülür, nəticələr müzakirə olunurdu. Məhz həmin müzakirələrin nəticəsi ilə bağlı Təhsil Nazirliyində qərarlar qəbul olunurdu”.

Bəs, indi? N.İsrafilovun qənaətinə görə, indi vəziyyət pisləşməyə doğru dəyişib: “Adı dəyişdirildəndən institut Təhsil Nazirliyinin qoşması kimi fəaliyyət göstərir. Hazırda bu institutun işi, tədqiqatı, araşdırması yoxdur. Təşəbbüskərliliyini görmürəm”.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təhsilin inkişafı proqramları şöbəsinin müdiri, Təhsil İnstitutunun direktor əvəzi Emin Əmrullayev isə qurumun fəaliyyətsizliyi ilə bağlı deyilənlərlə razılaşmır. Bir neçə vəzifə daşımalarının çətinliyinə, fəaliyyət göstərdiyi iki korpusdan birində təmir getməsinə baxmayaraq, “Təhsil İnstitutunun tarixən indiki qədər fəaliyyəti olmayıb”, - deyir. Sözügedən fəaliyyətin nədən ibarət olduğuna, bu sahədə nə iş görüldüyünə baxaq.

Tədqiqatlar bu institutun əsas işi, nəticəyə aparın başlıca vəzifə-yetkililəri dərslilərin tezliklə istiqamətdən çıxacağına inanırlar, amma bu sahədə tədqiqatları da zəruri sayırlar. Məsələn, Təhsil İnstitutunda direktor müavini Ənvər Abbasov hesab edir ki, dərslilərin şagirdin səviyyəsinə uyğun olub-olmadığını tədqiqat aparmadan demək mümkün deyil. Odur ki, dərslilərlə bağlı tədqiqat aparılsa yaxşıdır: “Əslində, dərslilər təhsilin məzmun-

“Fəaliyyətimizdə əsas məqsəd təhsilin müxtəlif sahələrində elmi-pedaqoji tədqiqatlar aparmaqla təhsilin inkişafını nəzəri və praktiki cəhətdən təmin etməkdir”, - iddiası ilə çıxış edən Təhsil İnstitutu illər keçdikcə, bu hədəfdən uzaqlaşmış. Təhsil üzrə ekspert N.İsrafilovun fikrincə, ETPEİ-nin adı dəyişəndən sonra əvvəlki işgüzarlığı itməyə başlayıb: “İnstitutda bir neçə dəfə kadr dəyişikliyi aparıldı, yenə özünü doğrulda bilmədi”.

sidir. E.Əmrullayevin sözlərinə əsaslanaraq, institut əməkdaşlarının böyük bir hissəsi məhz elmi tədqiqatlarla məşğul olur. Kollektivin böyük bir hissəsinin məşğul olduğu tədqiqatlar siyahısında isə ictimaiyyətdə açıqlanan cəmi 2 tədqiqat var.

Təhsil Nazirliyinin ötən tədris ilinə dair hesabat tədbirində təqdim olunan və çox maraqla qarşılanan “Məktəbəhazırlığın I siniflərdə şagird nailiyyətinə təsir” ilə bağlı həyata keçirilən tədqiqat, sözün əsl mənasında, dəyərlidir. Sözügedən tədqiqat analitik hesabat şəklində çap edililib. 89 pilot məktəbdə hazırlıq qruplarında təhsil alan ümumi-milətdə 2398 uşaq arasında aparılıb. Tədqiqatda pilot, digər müəssisələr və hazırlıqsız qruplar arasındakı ümumi fərqlər, qız və oğlanların fənlər üzrə orta balları, məzmun xətləri üzrə pilot, digər müəssisələr və hazırlıqsız qrupların göstəriciləri arasındakı fərqləri təhlil olunub. Bu tədqiqatı bir çox istiqamət üzrə fəaliyyətsiz görünən ARTI-nin yeganə maraqlı işi saymaq olar.

Qurumda həyata keçirilən daha bir tədqiqat isə valideynlərin və şagirdlərin məktəbdənkənar fəaliyyəti növü seçimləri ilə bağlıdır.

Vəssalam.

Təhsil sistemində verilən hər qərarın arxasında böyük tədqiqat durmalıdır

Təhsil sahəsində tədqiqata ən böyük ehtiyac dərslilərlə bağlıdır. Baxmayaraq ki, Təhsil İnstitutunun

Və yaxud Təhsil İnstitutundan gözləntilər

yetkililəri dərslilərin tezliklə istiqamətdən çıxacağına inanırlar, amma bu sahədə tədqiqatları da zəruri sayırlar. Məsələn, Təhsil İnstitutunda direktor müavini Ənvər Abbasov hesab edir ki, dərslilərin şagirdin səviyyəsinə uyğun olub-olmadığını tədqiqat aparmadan demək mümkün deyil. Odur ki, dərslilərlə bağlı tədqiqat aparılsa yaxşıdır: “Əslində, dərslilər təhsilin məzmun-

İslahatlar: nəticələr təhlil edilmirmi?

Yuxarıda da vurğuladığımız kimi, son 4 ildə təhsil sahəsində böyük islahatlar həyata keçirilib. Böyük yenilik və rezonansla müşayiət olunan həmin islahatlar istər başlamadan öncə, istərsə də sonuclandıqdan sonra təhlillər aparılır. Gözümüz həmin islahatlardan gözləntiləri, nəticələrinin hesablanmasını əhatə edən hər hansı tədqiqatı axtarıb. E.Əmrullayev isə deyir: “İctimaiyyətin təhsil sahəsində islahat kimi gördüyü bir çox iş bizim işimizdir”.

Təhsil eksperti K.Əsədov deyir ki, islahatlar başlayanda konkret problemlərin həll ediləcəyinə ümid edib: “Təhsildə qiymətləndirmənin məzmunu, qiymətləndirmə maddələri, təhsildə monitoring, nəticələrin təhlili kimi problemlərimiz var. Aparılan monitoringlər bir yana dursun, Azərbaycanda son 4 il ərzində həyata keçirilən islahatlar var. Proses başlayanda müəyyən öncəgörmələr verilmişdi. Bu da təbiidir. Hər hansı islahatın arxasında mütləq öncəgörmə var. Təhsil İnstitutu həmin gözləntilərin nə dərəcədə reallaşdırıldığını təhlil edib nəticələri geniş ictimaiyyətə təqdim etməlidir. 2015-ci ildən müəllimlərin işə qəbulu həyata keçirilib. Seçilən müəllimlərin monitoringi aparılmışdır. “Doğru seçim edilibmi?”, “Seçilənlərin təhsilin inkişafında xidmətləri olubmu?”, “Onların gəlişi ilə nə dəyişib?”, - suallarına cavab axtarılmalıdır. Təhsil İnstitutu məhz bu yöndə fəaliyyət göstərməlidir”.

N.İsrafilov da təhsil sahəsində yüksək fəallığın müşahidə olunduğu bir zaman kəsiyində Təhsil İnstitutunun fəaliyyətini qənaətbəxş saymır: “Təhsilin inkişafına dair Dövlət Strategiyası qəbul olunub. Sənəddə təhsilin inkişafı üzrə yeni prioritetlər, yeni yanaşmalar müəyyən olunub. Bu müddəaların daşıyıcısı Təhsil İnstitutudur. Çünki Təhsil İnstitutu Təhsil Nazirliyinin elmi potensialı, düşüncə beynidir. Ancaq bu beynindən bir səs çıxmır. Artıq bir neçə ildir ki, təhsildə ən fəal dövr yaşanır. Təhsilin keyfiyyətinə yeni yanaşma tələb edilir, təhsildə keyfiyyət ili elan olunub, yeni qiymətləndirmə modelinin qızğın müzakirələri gedir. Bu məsələlərlə bağlı hamı fikrini deyir, hamı maraqlanır.

Heç kimin biganə qala bilmədiyi həmin problemlərlə bağlı Təhsil İnstitutunun hansı əməkdaşı fikrini deyib? Hansı məsələyə münasibətlərini bildiriblər. Halbuki əsas fəaliyyət Təhsil İnstitutundan gəlməlidir”.

Fəaliyyətə qiymət

Araşdırmalar dünya təcrübəsində artıq universitetlər səviyyəsində həyata keçirilir. Hər bir ali təhsil müəssisəsinin nəzdində təhsil araşdırmaları bölümü fəaliyyət göstərir. Ancaq Azərbaycanda ayrıca elmi-tədqiqat təhsil araşdırmaları ilə məşğul olan yoxdur. K.Əsədovun sözlərinə görə, pedaqoji kadr hazırlığı ilə məşğul olan Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetindəki kafedraların vəzifəsi sadəcə, pedaqoji fəaliyyətin yerinə yetirilməsidir. Halbuki pedaqoji tədqiqatlar, dissertasiya işi olmayan, grant layihəsi əsasında araşdırmanın auditoriyada tətbiqi həyata keçirilməlidir. Bizim universitetlərin heç birində belə bir mərkəz yoxdur, metodkabinetlər yox dərəcəsinədir. Halbuki Türkiyədə universitetlərin əksəriyyətinin Təhsil Araşdırmaları mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Odur ki, bu funksiyaları Azərbaycanda məhz Təhsil İnstitutu yerinə yetirməlidir”.

N.İsrafilov isə Rusiya ilə müqayisə aparır: “Azərbaycan Təhsil İnstitutunun fəaliyyəti Rusiya Xüsusi Pedaqoji Elmlər Akademiyasının bir institutunun fəaliyyəti ilə belə müqayisə olunmayacaq dərəcədə zəifdir. Hesab edirəm ki, Təhsil İnstitutunun fəaliyyəti və ya fəaliyyətsizliyi elə təəssürat formalaşdırır ki, sanki belə bir qurum ümumiyyətlə, mövcud deyil, ya da onun təhsilə heç bir aidiyyəti yoxdur”.

Ekspertin fikrincə, metodik vəsaitlər və təhsilin idarə olunmasına lazım olan vəsaitlərin verilməsində ciddi problemlər var. İstər məktəbə-qədər təhsil müəssisələrində, istər orta, istərsə də ali məktəblərdə ümumi mərkəzdən təhsil materiallarının idarə olunması, aparılan elmi-tədqiqat işləri ilə bağlı ciddi qüsururlar var.

Bir sözlə, tədqiqatlardan danışırıq, amma o tədqiqatların nə adı var, nə də sanı. Buna rəğmən, E.Əmrullayev bildirir ki, Təhsil İnstitutunun gördüyü bu qədər iş Təhsil Nazirliyinin fəaliyyəti kimi başa düşülür.

Yəni, Təhsil İnstitutu işləyir, Təhsil Nazirliyi qazanır.

“Mənim məktəbim”

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi və “Azərbaycan müəllimi” qəzetinin birgə təqdim etdiyi “Mənim məktəbim” layihəsinin məqsədi məktəb direktorlarının rəhbərlik etdikləri təhsil müəssisələri haqqında qələmə aldığı uğur hekayəsini, tədrisin və idarəçiliyin təşkilində həm pedaqoq, həm də rəhbər kimi müvafiq düşüncələrini geniş ictimaiyyətə çatdırmaqdan ibarətdir.

Layihədə idarəedənin pedaqoji və ictimai-fəlsəfi baxımdan məktəbin əsas hədəflərinə və özünəməxsusluğuna dair yanaşmasına da xüsusi yer verilir. Layihə çərçivəsində mövcud reallığı əks etdirən, təhsil müəssisələrinin qarşısında duran məsələlərin həlli yollarını göstərən, məktəb idarəetməsinə və uğurlu məktəb modelinə dair orijinal, şəxsi fikirlərin və dünya təcrübəsinə əsaslanan faktların yer aldığı məqalələr təqdim olunur.

Hər bir uğur hədəfi düzgün seçməklə başlayır

Şagirdlərin müsbət keyfiyyətlərinə əsaslanırıq

Oktay SƏMƏDOV,

279 nömrəli tam orta məktəbin direktoru

Məktəb təkcə təhsil vermir, həm də uşaqları hərtərəfli insan və layiqli vətəndaş kimi yetişdirir. Biz də bu prinsiplərə əsaslanaraq, kollektivimizlə xeyli uğurlara nail olmağı bacarmışıq.

Şübhəsiz ki, təhsil və onun keyfiyyət səviyyəsi cəmiyyətin inkişafına birbaşa təsir göstərən başlıca amillərdəndir. Bu baxımdan təhsil sahəsində dövlət tərəfindən qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaq üçün ümumi təhsil məktəblərinin üzərinə xüsusi vəzifə düşür. Bu vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmək üçün yeni məktəb modeli daha çəvik idarə olunmalı, bütövlükdə cəmiyyətin tələblərinə cavab verməli və təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət etməlidir.

Təhsil və idarəetmə sahəsində kifayət qədər təcrübəm olsa da, yeni məktəb modelinin formalaşdırılması məni hər zaman düşündürən məsələlərdəndir. Buna görə də direktor kimi fəaliyyətə başladığım ilk gündən təcrübəmi müasir inkişaf modelləri ilə əlaqələndirərək daha səmərəli təhsil imkanlarına malik müasir məktəb yaratmağı hədəf seçmişəm. Həm də bu məktəbin fərqli olmasına, orada maraqlı və sağlam təhsil mühitinin formalaşmasına çalışmışam. Bunun üçün fəaliyyətimə ilk növbədə məktəbi və pedaqoji kollektivi dərinləndirərək başlamışam. Çünki sağlam pedaqoji kollektiv əlverişli təhsil mühitinin formalaşdırılmasında böyük rol oynayır. Ona görə də pedaqoji kollektivin fəaliyyət imkanlarını, hər bir müəllimin şagird və valideynlərlə iş prinsiplərini müəyyənləşdirməklə söylərimizi birləşdirdik və bu, məktəbimizə inamın artmasına və nailiyyətlərimizin yüksəlməsinə gətirib çıxardı.

Məktəblilər idarəetmədə

Hesab edirəm ki, müasir dövr bizdən təkcə bilikli deyil, həmçinin də ümumi qayda və dəyərlərə hörmət ruhunda tərbiyə almış şagird yetişdirməyi tələb edir. Çünki təhsil və tərbiyə bir-biri ilə əlaqəlidir. Hətta A.Sent-Ekzüperi “Tərbiyə təhsildən üstündür. Çünki insanı tərbiyə yaradır” deyirdi. Bu baxımdan məktəbimizdə təhsilin səviyyəsinin yüksəlməklə yanaşı, şagirdlərin müxtəlif sahələrdə bilik və bacarıqlar əldə etməsinə çalışırıq. Məsələn, məktəbimizdə “Şagird özünüidarəetmə qaydaları” təbiiq edilib, “Məktəb parlamenti” yaradılıb, həmçinin, “Şagird özünüidarəetmə günləri” keçirilir. Bu günlərdə “yeni idarəçilər” özlərini işgüzar, təcrübəli və inamlı aparırlar. Bu təcrübə həm də onlarda yeni keyfiyyətlər formalaşdırıb. Artıq şagirdlərimiz məktəbin iş fəaliyyətinə, müxtəlif tədbirlərə daha yaxından qatılıb, bəzi tədbirləri müstəqil şəkildə

Məktəblilərin bu bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi təhsil keyfiyyətlərinin də yüksəlməsinə müsbət təsir göstərir. Biz, məktəb kollektivi olaraq, pedaqogikanın əsas prinsiplərindən olan “Şagirdlərin müsbət keyfiyyətlərinə əsaslanaraq, mənfəi keyfiyyətlərinin aradan qaldırılması”na riayət etməklə bir çox uğura nail olduq.

Hərtərəfli inkişaf və humanist hisslər

Şagirdlərimizin yaxından iştirakı ilə məktəbimizdə tarix guşələri də yaradılıb. Guşələrdə zəngin və şərəfli keçmişimizə aid qiymətli materiallar, maddi və yazılı nümunələr toplanıb. Onların vasitəsilə şagirdlərimizə Vətənə, dövlətə və dövlətçiliyimizə sədaqət hissi aşılanı.

Məktəbimizdə kitabxananın işinin təkmilləşdirilməsinə də xüsusi diqqət yetirilir. Bu səbəbdən, şagirdlərdə mütaliə mədəniyyəti formalaşdırmaq məqsədi ilə maarifləndirici tədbirlər keçirilir və oxunulan ədəbiyyatların ayda bir dəfə müzakirəsi aparılır.

Peşə təhsilini stimullaşdırmaq məqsədilə şagirdlərin peşə məktəblərinə könüllü səfərlərini təşkil edirik. Məktəbimizdə texnologiya fənninin tədrisinə xüsusi diqqət yetirilir və hazırda şagirdlər tərəfindən hazırlanmış xeyli sayda əl işi var. Toplanmış işlər sərgilərdə müəmmədi olaraq nümayiş etdirilir. İndi şagirdlər həmin əl işlərini satışa çıxarmağı və əldə olunmuş vəsaiti uşaq evlərinə yönəltməyi təklif edirlər.

Bununla yanaşı, məktəbimizdə milli bayramlar, əlamətdar günlər də təntənəli şəkildə qeyd edilir. Bu da şagirdlərin mənəvi inkişafı və onların hərtərəfli yetişməsi məqsədlərinə xidmət edir.

Sağlam kollektiv və gələcəyə inam

Məktəbimizdə əldə olunan uğurları güclü və sağlam pedaqoji kollektivin sayəsində qazanmışıq. Qeyd edirəm ki, məktəbimizdə hər bir müəllim kollektivimiz tərəfindən qəbul olunan vahid geyim formasına keçib və bu, məktəbdə təlim-tərbiyə prosesinə müsbət təsir göstərir. Bu hal şagirdlər üçün də nümunədir.

Məktəbimizdə, həmçinin, təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək üçün xarici dil müəllimlərinin köməyi ilə qabaqcıl ölkələrin təhsil təcrübəsinə və müzakirə olunaraq öyrənilir.

Məktəbimizdə təhsilin səviyyəsini yüksəltməklə yanaşı, şagirdlərin müxtəlif sahələrdə bilik və bacarıqlar əldə etməsinə çalışırıq. Məsələn, məktəbimizdə “Şagird özünüidarəetmə qaydaları” təbiiq edilib, “Məktəb parlamenti” yaradılıb, həmçinin, “Şagird özünüidarəetmə günləri” keçirilir. Bu günlərdə “yeni idarəçilər” özlərini işgüzar, təcrübəli və inamlı aparırlar. Bu təcrübə həm də, onlarda yeni keyfiyyətlər formalaşdırıb. Artıq şagirdlərimiz məktəbin iş fəaliyyətinə, müxtəlif tədbirlərə daha yaxından qatılıb, bəzi tədbirləri müstəqil şəkildə hazırlayaraq təqdim edirlər.

sunlar və daha yaxsısını yaratmağa çalışsınlar” deyərək düşüncə fəaliyyətə başladım və müsbət nəticələrə nail oldum. Uşaqların estetik zövqünü inkişaf etdirmək, ekoloji maariflənməsinə genişləndirmək və ən əsası, onlarda sahiblik hissinin formalaşdırmaq üçün məktəbimizi “yaşıl məktəb”ə çevirməyi qarşımıza məqsəd qoyduq. Əvvəl bir az çətin olsa da, indi məktəbimiz sanki bir botanika bağını xatırladır. Məktəbin dəhliz və sinif otaqları gül və çiçəklərdən ibarət yaşılıqlara bürünüb. Həmçinin, şagirdlərin yaxından iştirakı ilə məktəb bağında çoxlu ağac növləri əkilib-becərilir. Məktəbimizdəki bu əsrarəngiz gözəllik şagirdlərin öz əlləri ilə yaradılıb. Onlar yaratdıqları gözəlliyi qoruyur və dəyərləndirirlər. Bir sözlə, bir neçə il ərzində məktəbimizdə sağlam ekoloji mühit yaradıldı, şagirdlərimizin estetik zövqünü daha da inkişaf etdirdik, onlarda ekoloji sağlamlığın əhəmiyyətini dəyərləndirmək bacarığını, ətraf mühitə diqqət və qayğı ilə yanaşmaq kimi şəxsi keyfiyyətləri inkişaf etdirməyə nail olduq.

Görülən işlərin məntiqi nəticəsi olaraq, məktəbimizin nüfuzu gündən-günə yüksəlir. Son illər məktəbdə şagirdlərin sayının xeyli artması da buna əyani sübutdur. İldən-ildən artan uğurlar, güclü potensiala malik müəllim kollektivinin formalaşması, şagirdlərin məktəbə axını isə məni yeni, müasir və yaradıcı planları həyata keçirməklə, uğurlu məktəb modelini daha da təkmilləşdirməyə sövq edir. Bir idarəçi və pedaqoq kimi qarşımda məktəbimizi respublikanın ən uğurlu məktəblərindən birinə çevirmək vəzifəsi durur. Bu, cəmiyyətin və dövlətin tələbidir. Bu işin öhdəsindən uğurla gələcəyime inanıram. Çünki hər bir uğur hədəfi düzgün seçməkdən başlayır. Mənim və kollektivimizin hədəfi məktəbliyyə keyfiyyətli təhsil verməklə, ona davranış, etika və digər qaydaları lazımı səviyyədə öyrətməklə gələcək üçün layiqli vətəndaş yetişdirməkdir. Əminəm ki, bu amilləri əsas tutan məktəbimiz qarşısındakı illərdə daha böyük uğurlar əldə edərək ən uğurlu təhsil ocaqlarından biri kimi nüfuzunu daha da artırıcaq.

BŞTİ rəhbərliyi paytaxtın ətraf ərazilərində yerləşən məktəblərdə

Məhəbbət Vəliyeva: “Ən ucqar yaşayış məntəqələrində də məktəb infrastrukturunu müasir tələblərə cavab verir”

“Ümumi təhsildə keyfiyyət ili” çərçivəsində paytaxtın ətraf ərazilərində yerləşən ümumi təhsil müəssisələrində Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi (BŞTİ) rəhbərliyinin görüşlərinə start verilib. Fevralın 12-dən başlayan görüşlərdə BŞTİ-nin müdiri Məhəbbət Vəliyeva, BŞTİ-nin müvafiq struktur bölmə rəhbərləri, məktəb direktorları və valideyn icmasının təmsilçiləri iştirak edir.

İndiyədək Qaradağ, Xəzər və Sabuncu rayonlarındakı məktəblərdə olan İdarə rəhbərliyi təhsil müəssisələrində sinif otaqlarına baş çəkib, dərs prosesini müşahidə edib, tədris ocağının rəhbərliyi, müəllim, şagird və valideynlərlə görüşüb.

Qaradağ rayonundakı Çeyildag qəsəbə Səyavuş Muradov adına 224 nömrəli ümumi, Səngəçal qəsəbə Fəzail Qədimov adına 222 nömrəli tam orta məktəblərində, Korgöz qəsəbə Elman Heydərov adına 197, Qızıldaş qəsəbə Azər Namazov adına 180 və Puta qəsəbə Kamran Yaqubov adına 184 nömrəli tam orta məktəblərdə, Xəzər rayonundakı Qala qəsəbə 216 nömrəli tam orta, Zira qəsəbə 324 nömrəli tam orta və Qışlaq saha 122 nömrəli ümumi orta məktəblərdə, Sabuncu rayon Pırşağı qəsəbə 188 və 305 nömrəli tam orta məktəblərdə təşkil edilən görüşlərdə mərkəzdən uzaqdakı məktəblərin problemləri də müzakirə olunub.

Bakının mərkəzindən təxminən 80 kilometr məsafədə yerləşən Qaradağ rayonunda Çeyildag qəsəbə Səyavuş Muradov adına 224 nömrəli ümumi orta məktəbdən başlayan görüşlərdə BŞTİ müdiri Məhəbbət Vəliyeva ölkə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən elan olunmuş “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” və təhsil nazirinin əmrinə əsasən “Ümumi təhsildə keyfiyyət ili” çərçivəsində məktəblərin qarşısında duran vəzifələrdən danışıb. İdarə müdiri qeyd edib ki, bu əlamətdar ildə ümumi təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, müəllimlər öz fəaliyyətlərini daha səmərəli təşkil etməli, şagirdlərin tədris göstəricilərinin yüksəldilməsinə və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsinə xüsusi diqqət yetirməlidirlər. Həmçinin, cəmiyyətdə nüfuzuna görə seçilən müəllimlər valideynlərlə əməkdaşlıq istiqamətində daha ardıcıl işlər görməlidirlər. Məktəbin, təhsilin missiyası daha sadə formada izah olunmalı və dövlət təhsil siyasətinin əsas prioritetləri ictimaiyyətə çatdırılmalıdır.

M.Vəliyeva son illərdə ölkəmizdə təhsilə göstərilən dövlət qayğısı sayəsində hətta ən ucqar yaşayış məntəqələrində be-

lə məktəb infrastrukturunun müasir tələblərə cavab verdiyini nəzərə çatdırıb. BŞTİ müdiri vurğulayıb ki, ilböl ümumi təhsilin nəticələri yüksəlməkdə, ali məktəblərə qəbul göstəriciləri yaxşılaşmaqda, məktəblilərin elmi araşdırmalara və olimpiadalarla marağı artmaqdadır. Azərbaycanın təhsil həyatında əldə olunan uğurlar heç də təsadüfi deyil, ölkəmizin sosial-iqtisadi həyatında son 15 ildə qazanılmış nailiyyətlərlə birbaşa bağlıdır. Bütün bunların fonunda təhsil işçiləri öz vəzifələrini həmişə olduğu kimi daha üstün səviyyədə yerinə yetirməli, nöinki məktəblilərin, eləcə də ictimaiyyətin, cəmiyyətin yol göstərənini kimi çıxış etməlidirlər.

BŞTİ müdiri dövlətin təhsilə göstərdiyi davamlı qayğının xalqın inkişafına qoyulan ən böyük kapital olduğunu, insanlara xoşbəxt gələcəyə zəmin yaratdığını vurğulayıb. Məktəb-valideyn əməkdaşlığının əhəmiyyətini xüsusi olaraq vurğulayan BŞTİ-nin müdiri deyib ki, uşaqların öz dövrünə, yaşına görə sürətli inkişafı və valideynlərdən daim diqqətli olmağı tələb edir. Məktəb psixoloqları da bu məsələ ilə bağlı öz töhfələrini verməlidir.

M.Vəliyeva şagirdlərin hərtərəfli vətəndaş kimi formalaşdırılması və məktəblərin məzunu olmuş şəhidlərin, Milli Qəhrəmanların həyatının nümunə kimi təbliği məsələlərində də bəhs edib. Onun sözlərinə görə, məktəblərin üzərinə düşən əsas vəzifələrdən biri də fəal vətəndaş yetişdirmək, ictimai və sosial məsuliyyət məsələlərini uşaqlara aşılamaqdan ibarətdir.

Məktəblərdə çalışan gənc müəllimlər nə qədər uzaq yoldan gələsələr də, bu peşənin onlar üçün dəyərli olduğunu bildiriblər.

Görüşlərdə məktəb direktorları, müəllimlər və valideynlər təhsil müəssisəsinin təminat-təchizatı, müxtəlif ixtisaslar üzrə müəllimlərə olan tələbat və uşaqların dərindənənən tədbirlərə cəlb olunması ilə bağlı məsələlərdə müvafiq dəstəyə ehtiyac duyduqlarını vurğulayıblar.

Qeyd edək ki, paytaxtın ətraf ərazilərində yerləşən bir sıra ümumi təhsil məktəblərini əhatə edən görüşlərin əsas məqsədi Bakıda daha yüksək tədris göstəricilərinə görə fərqlənən məktəblərlə yanaşı, qismən ətraf ərazilərdə yerləşən təhsil müəssisələrinin fəaliyyəti ilə yerində tanış olmaq, müəllim, şagird və valideyn icmasının nümayəndələri ilə görüşmək, müvafiq məsələlərlə bağlı onların fikirlərini öyrənməkdən ibarətdir.

Məktəblilər təhlükəsizliklə bağlı maarifləndirilir

Paytaxt məktəblərində fəvqəladə hallar zamanı istifadə olunan təhlükəsizlik avadanlıqlarına baxış və məktəblilər üçün təlim keçirilir.

“Məktəblinin dostu” layihəsinin əməkdaşları tərəfindən reallaşdırılan təlimin əsas məqsədi şagirdlərin fəvqəladə vəziyyətlərə hazırlığını yoxlamaq, təxliyə planlarına nəzər salmaq, eləcə də müvafiq təhlükəsizlik tədbirlərinə və hadisələrə qarşı məktəbliləri psixoloji cəhətdən hazırlamaqdan ibarətdir.

Təlim prosesində məktəblilər bütün növ təhlükəsizlik avadanlıqları ilə tanış olub və onların funksionallığını nəzərdən keçirirlər.

Qeyd edək ki, təlimlər Binaqədi rayonu üzrə 3, Qaradağ rayonu üzrə 139 və 166, Nəsimi rayonu üzrə 5, Nizami rayonu üzrə 12 və 61, Sabuncu rayonu üzrə 72, Xətai rayonu üzrə 63 və 95, Nərimanov rayonu üzrə 45, Yasamal rayonu üzrə 158 nömrəli tam orta məktəblərdə keçirilib.

“Biz Azərbaycanda universitetlərin tərəqqisini diqqətlə izləyirik”

Oruc MUSTAFAYEV

Müasir dünyanın reallıqları universitetlərin qloballaşması kimi mühüm bir məsələni də günümüzün hadisəsinə çevirib. Ali məktəblərin qlobal reytinglərdə yeri də on-

ların inkişaf üföqlərini müəyyən edir. Müasir universitetləri fərqləndirən əsas keyfiyyət kriteriyaları onların reytingində əksini tapır. Bu mənada Böyük Britaniyanın Times Higher Rankings jurnalı tərəfindən aparılan tədqiqatlar da ali məktəblərin qiymətləndirilməsində mühüm mənbə rolunu oynayır. Bütün dünyada universitetlərin reytinglərinin işlənilib hazırlanmasında 10 ildən artıqdır ki, akademik mənbə rolunu oynayan “Times Higher Education”-nin Rusiya və MDB ölkələri üzrə regional di-

rektoru cənab İqor Yablokovun qəzətimizə verdiyi müsahibədə universitetlərin qlobal reytinginə bir daha nəzər saldıq. Cənab E.Yablokovla “Times” rəhbərliyi ilə razılaşdırılmış müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

Böyük Britaniyanın “Times Higher Education” (THE) jurnalının Rusiya və MDB ölkələri üzrə icraçı direktoru Yeqor Yablokov “Azərbaycan müəllimi”nin suallarını cavablandırır

– *Universitetlərin reytingi necə müəyyən edilir? Ali məktəblərin akademik nüfuzunun qiymətləndirilməsində hansı meyarlar əsas hesab edilir?*

– “Times Higher Education World University Rankings” olaraq biz universitetlərin dünya reytinginin tərtib edilməsi üçün 5 qrupda (pilars) qruplaşdırılmış 13 göstəricidən (metrics-in) istifadə edirik. Göstəricilərin birinci qrupu (universitetin inteqral qiymətləndirilməsində onun xüsusi çəkisi 30% təşkil edir) universitetin təhsil fəaliyyətini xarakterizə edir və beş ayrı-ayrı göstəricidən ibarətdir. Göstəricilərin bu qrupuna keçirilmiş qlobal reputasiya sorğusunun nəticələrinə görə universitetin akademik (tədqiqat deyil, məhz təhsil) reputasiyası daxil olur. Universitetin inteqral qiymətləndirilməsində onun çəkisi 15%-ə bərabərdir. İkinci qrupa aid göstəricilər (universitetin inteqral qiymətləndirilməsində onun xüsusi çəkisi həmçinin 30% təşkil edir) universitetin elmi-tədqiqat fəaliyyətini xarakterizə edir. Ona üç ayrı göstərici daxildir, onlardan biri reputasiya sorğusunun (18%) nəticəsidir və digərləri obyektiv yolla əldə olunan 2 (hər biri 6%) göstəricidir. Universitetin növbəti 30% inteqral qiymətləndirməsi Field Weighted Citations Impact-ı adlandırılan göstəriciyə - universitet əməkdaşlarının elmi nəşrlərindən sitatətilmələrin sayının anoloji nəşrlər üçün sitat gətirmələrin orta göstəricisinə nisbətənə əsaslanır.

Beləliklə, göstəricilərin bu üç qrupuna universitetin inteqral qiymətləndirilməsinin 90 faizi düşür. Qalan 10% universitetin təhsil və elmi fəaliyyətinin beynəlmilləşməsinin müvəffəqiyyətini xarakterizə edən üç göstəricidən (inteqral qiymətləndirmədə onun xüsusi çəkisi 7,5% təşkil edir) ibarət qrup, həmçinin kommersiya sektorunun xeyrinə yerinə yetirilmiş (qeyri-dövlət) elmi araşdırmalardan və kəşflərdən əldə olunan gəlirlərin həcmi xarakterizə edən Industry Income (2,5%) göstəricisi arasında bölünür.

– *Siz bu və ya digər ali məktəb haqqında informasiyanı haradan və necə əldə edirsiniz, universitetin yeri reytingdə hansı kriteriyalarla müəyyən olunur?*

– “Times Higher Education World University Rankings” reytinginin tərtib edilməsi üçün üç məlumat mənbəyindən istifadə olunur. Onlardan birincisi - reytingdə iştirak etməyi arzu edən universitetlərin xüsusi olaraq yaradılmış portal vasitəsilə özlərinin verdikləri məlumatlardır. Bu məlumatlar “Times Higher Education”-nin mütəxəssisləri tərəfindən təkrar yoxlanılır. İkinci məlumat mənbəyi Elsevier şirkətinin “Scopus” bibliometrik verilənlər bazasıdır. Üçüncü məlumat mənbəyi - “Times Higher Education Academic Reputation Survey”-in qlobal reputasiya sorğusunun nəticələridir

ki, hər il bütün dünyadan ən azı 10000 alim iştirak edir.

– *Biz universitetlərin iki reytinginə əsaslanırıq - “Quacquarelli Symonds” (QS) və “Times Higher Education”. Siz bu reytinglərin hansı oxşar və fərqli xüsusiyyətlərini ayırd edə bilərsiniz?*

– “QS” və “Times Higher Education”-nin dünya universitetlərinin reytinglərinin metodologiyalarının ümumi xüsusiyyətlərinə onu da aid etmək olar ki, onlar universitetlərin qiymətləndirilməsi zamanı həm obyektiv məlumatlardan, həm də reputasiya sorğularına dair göstəricilərdən istifadə edirlər. Hər iki reyting sisteminə elmi və təhsil fəaliyyətinin inkişafının intensivliyini xarakterizə edən göstəricilər, həmçinin universitetdə təhsilin və elmin beynəlmilləşmə səviyyəsi ən böyük çəkiyə malikdir. Eyni zamanda, “QS” şirkətinin dünya universitetlərinin reytingində reputasiya qiymətləndirməsinin payı “Times Higher Education World University Rankings” reytingində olduğundan əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir, yəni biz (Times Higher Education) ekspert rəylərindən daha az dərəcədə asılıyıq, böyük dərəcədə obyektiv məlumatlara söykənirik. “QS” şirkətinin dünya universitetlərinin reytingi 6 göstərici (onlardan 2-i - reputasiya qiymətləndirməlidir) əsasında tərtib edilir. Ancaq “Times Higher Education World University Rankings” reytingi 13 göstərici əsasında hazırlanır ki, onlardan yalnız 2-si reputasiya qiymətləndirmələrinin payına düşür. Bütövlükdə “QS” reytingində universitetlərin inteqral qiymətləndirilməsində reputasiya qiymətləndirməsinin çəkisi 50% təşkil edir (yəni bal-ların bütün cəminin yarısı - bu, ekspertlərin fikirləridir), ancaq “Times Higher Education”-nin reytingində 33% faiz təşkil edir. Bundan başqa, “QS”-in və “Times Higher Education”-nin reyting sistemlərində universitetlərin qlobal reytingə daxil olmaları üçün müxtəlif giriş hədləri, yəni müxtəlif minimal tələblər mövcuddur ki, universitetlər bu şərtlərə uyğun olmalıdır. Biz “Times Higher Education World University Rankings”-in universitetlərin qlobal reytingə girməsi üçün ən mürəkkəb reyting hesab olduğunu bilirik, lakin bu, onun nüfuzunu, həmçinin bir çox hallarda geniş ictimaiyyət tərəfindən, eləcə də ali təhsilin inkişafına görə məsuliyyət daşıyan milli hökumətlər və nazirliklər tərəfindən ona göstərilən etimadın səviyyəsini müəyyən edir. Qeyd etməyə dəyər ki, “Times Higher Education World University Rankings” hal-hazırda müstəqil auditor şirkətləri tərəfindən tam audit aparılan yeganə universitet reytingidir. Biz hər il tərəfimizdən aparılmış reytinglərin necə təşkil olunmasının tam və hərtərəfli (metodologiya və hesablamaların

özü də daxil olmaqla) auditori üçün PricewaterhouseCoopers-i (PwC) auditor xidmətini dəvət edirik.

– *Ali məktəbin fəaliyyətində reytinglərin rolunu necə qiymətləndirirsiniz?*

– Biz öz həmkarlarımızla (“Times Higher Rankings”) güman edirik ki, reytinglər universitetlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi üçün mümkün olan alətlərdən biridir (lakin heç də yeganə deyil). Reytingin mənası məhz ondan ibarətdir ki, universitetlər öz aralarında vahid meyarlar üzrə müqayisə edilir. Universitet üçün reytingə daxil olmaq başqa universitetlərə nisbətən öz şəxsi effektivliyini ölçmək şansıdır.

– *Bəzən deyirlər ki, reytinglər, öz təyinatına görə, rəqabət prosesinə xidmət edən alətdir, siz necə hesab edirsiniz?*

– Bəli, güman edirəm ki, bu, məsələnin düzgün anlamıdır. Universitetlərin reytingləri onları öz aralarında müqayisə etmək imkanı üçün lazımdır. Əgər siz universitet-

Şimali Amerikanın universitetlərini arxada qoyurlar. Asiyanın bir çox ölkələri, xüsusən Çin, son illərdə öz universitetlərinin inkişafına və dünya səhnəsində onların rəqabətə davamlılığının artımına nəhəng sormayə qoyur. Çin, Tayvan, Yaponiya, Koreya Respublikası, Səudiyyə Ərəbistanı - bunlar artıq bir neçə illərdə özlərinin akademik üstünlüyü ilə (academic excellence initiatives) milli təşəbbüslərini reallaşdıran Asiya ölkələrinin tam olmayan siyahısıdır. Onlar fəal surətdə xaricdən alimləri cəlb edir, universitetlərin maddi-texniki bazasını inkişaf etdirir, xarici tələbələr və aspirantlar üçün fəvqəladə cazibədar şərait yaradırlar, onlar üçün Avropa və Şimali Amerika ölkələrinin universitetlərindən heç də geridə qalmayan cazibə mərkəzi olmağa çalışırlar. Yalnız öz ölkələrindən deyil, eləcə də bütün dünyadan ən yaxşı zəkalı toplamaq imkanı təkcə Asiya ölkələrinin universitetlərinin özlərinin müvəffəqiyyətlərini deyil, eləcə də bu ölkələrin iqtisadiyyatlarının uğurlu gələcəyini qabaqcadan müəyyən edir.

“Times Higher Education” dünyanın 200 -dən çox ölkəsində işləyir və həm ayrı-ayrı universitetlərin inkişafı, onların strategiyaları, həm də bütövlükdə ali təhsil sistemi barədə bilikləri toplayan nüfuzlu mərkəzdir. Bu planda Azərbaycan istisna deyil. Azərbaycanda elmi araşdırmalar aparın və çox yaxşı səviyyədə mütəxəssis hazırlığına həyata keçirən bir sıra güclü universitetlər var.

ləri öz aralarında müqayisə edə bilmirsinizsə, deməli, onlar əslində rəqabət aparmırlar, çünki onlardan hər birinin sizin anlamınızda öz “unikal”lığı var. Elə ki, siz meyarların vahid sistemi üzrə universitetləri öz aralarında müqayisə etməyə başlayırsınız, bu ali məktəbləri avtomatik olaraq rəqabət vəziyyətində qoyursunuz.

– *Ümumiyyətlə, sizcə, reytinglər kimlər üçün yararlıdır - ali məktəblər, tələbələr və ya onların valideynləri, bəlkə işəgötürənlər üçün?*

– Əgər maksimum dərəcədə ətraflı danışıqlı olsa, onda universitetlərin reytinglərinin çoxsaylı “istehlakçılar” qrupu var. Daha çox aşkar görünən belə qruplardan biri abituriyentlər və onların valideynləridir. Həqiqətən də, əgər biz son illərdə keçirilən beynəlxalq tədqiqatların nəticələrinə baxsaq, görəcəyik ki, hal-hazırda xaricdə təhsil almaq üçün universitet seçən abituriyentlər onların seçimində ən böyük təsir göstərən ilk 3 amil arasında ali məktəbin beynəlxalq reytinglərdəki reputasiyasını qeyd edirlər. Universitetlər sözsüz ki, özlərinin inkişaf strategiyalarını işləyib hazırlayarkən ali məktəblərin qlobal reytinglərini də nəzərə alırlar. Ali məktəbin ayrı-ayrı əməkdaşları da iş yeri kimi universitetin reytinginə əsaslanırlar. Universitetlərin reytingləri ali məktəblər arasında resursların bölgüsü məsələsinin həlli zamanı bir çox milli hökumətlər tərəfindən də nəzərə alınır.

– *Son vaxtlar biz reytinglərdə Asiya ali məktəblərinin aktivləşməsini görürük. Bunu nəylə izah etmək olar?*

– Asiya ölkələrindən olan universitetlərin mövqelərinin, həqiqətən də, ildən-ildə dünya universitetlərinin əksər reytinglərində yaxşılaşmasını görürük. Bu, ona görə olur ki, onlar bu gün inkişafın tempoları üzrə ali təhsilin ənənəvi liderləri olan Avropa və

– Mənə belə gəlir ki, dünya səviyyəli müasir universiteti güclü elmi bünövrəsiz təsəvvür etmək ağılaşımdır. Biliklər çox tez köhnəlir, buna görə də onları daim elmi axtarışlar çərçivəsində yaranan yeni biliklərlə zənginləşdirmək lazımdır.

– *Sizcə, ali məktəblər kadr hazırlamalı və ya elmlə məşğul olmalıdır?*

– Universitetlərin müxtəlif modelləri mövcuddur. Hesab edilir ki, indi ən qabaqçıl universitetlər 3.0 (“3.0 universitetlər” adlandırılan) model üzrə inkişaf edir. Bu model təhsil, elm və sahibkar funksiyalarının inteqrasiyasını nəzərdə tutur, hansı ki, bu çərçivədə universitet yalnız ayrı-ayrı yeni bizneslərin yaranma məkanı kimi yox, həm də bütöv biznes-modellər, ekosistemlər, yeni bazarlar məkanı kimi çıxış etməlidir. Şübhəsiz ki, bu üçüncü funksiya ikinci funksiyanın - universitetdə alimlərin iştirakı ilə aparılan elmi-tədqiqatlar çərçivəsində yeni biliklərin generasiyasının (hansı ki, sonda startaplar, spin-offlar çərçivəsində və s. kommersiyalaşacaq) lazımı inkişafı olmadan qeyri-mümkündür. Doğrusu, universitetdə elm və təhsilin inteqrasiyası universitetlərin inkişafının “universitet 2.0” adlandırılan əvvəlki modelinin tipik xüsusiyyətidir.

– *Bir qədər əvvəl siz Bakıda idiniz. “Times Higher Education”-un Azərbaycanın ali təhsil sferasına marağını necə izah edərdiniz?*

– “Times Higher Education” dünyanın 200 -dən çox ölkəsində işləyir və həm ayrı-ayrı universitetlərin inkişafı, onların strategiyaları, həm də bütövlükdə ali təhsil sistemi barədə bilikləri toplayan nüfuzlu mərkəzdir. Bu planda Azərbaycan istisna deyil. Azərbaycanda elmi araşdırmalar aparın və çox yaxşı səviyyədə mütəxəssis hazırlığına həyata keçirən bir sıra güclü universitetlər var. Bu universitetlər “Times Higher Education World University Rankings”-in universitetlərin ümumdünya reytinginə düşməyə iddia edə bilər.

– *Ali məktəblərimizin potensialı ilə nə dərəcədə tanışsınız? Necə hesab edirsiniz, universitetlərimizə irəli getmək, nüfuzlu reytinglərdə layiqli yer tutmaq üçün nələr lazımdır?*

– Biz Azərbaycanda universitetlərin tərəqqisini diqqətlə izləyirik. Güman edirəm ki, ölkə universitetləri üçün ən rəşional yol sıx beynəlxalq kooperasiyadır. Görünür, ölkənin miqyasına uyğun olaraq Azərbaycan universitetlərinə gələcəkdə Avropa və Asiyanın bir sıra iri universitetlərinin (eləcə də Rusiya ali məktəblərinin) malik olduğu səviyyədə elmi-tədqiqatlar (xüsusən də təbiət elmlərinin bir çox sahələrində) aparmaq üçün infrastruktur tələb olunur. Lakin indi elm olmadan dünya ölçüləri üzrə rəqabətə davamlı səviyyədə ali təhsilin inkişafı haqqında danışmaq çətindir. Buna görə, mənim fikrimcə, beynəlxalq kolloborasiyalarda iştirak etməklə təhsil və elm sahələrində effektiv tərəfdaşlığın axtarılması və qurulmasına fokuslanmağa dəyər. Bu, yeri gəlmişkən, zamanla əlaqədar olaraq Azərbaycan universitetlərinin reputasiyasını nöqtəyi-nəzərdən əlavə müsbət nəticə verəcək: necə ki, bizim təhlillərimiz göstərir, elmi sferada universitetin reputasiyası onun beynəlxalq təhsil və elmi əlaqələrinin intensivliyi ilə dəqiq korrelyasiyaya malikdir.

– *Elm və təhsilin inteqrasiyası barədə nə düşünürsünüz?*

Rəqəmlə, yoxsa verbal?

Əbülfət ZEYNALOĞLU,
Bakı şəhəri E.Şamiyev
adına 149 nömrəli tam orta
məktəbin Azərbaycan dili və
ədəbiyyat müəllimi

"Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil sistemində qiymətləndirmə konsepsiyası"nda şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi sahəsində mövcud olan problemlər, konsepsiyanın yaradılmasını zəruri edən səbəblər, şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi sisteminin vəzifələri, qiymətləndirilmənin əsas xüsusiyyətləri, əsas qiymətləndirmə növləri, qiymətləndirmə standartları və vasitələrinin hazırlanması dolğun şəkildə öz əksini tapmışdır. Kurikulumların təbiiqi ilə bağlı vəsaitlərdə və kütülvə informasiya vasitələrində də qeyd olunan müddəalar, bölmələr təhsil ekspertləri, təhsil işçiləri tərəfindən dəfələrlə müzakirə olunaraq dəyərləndirilmişdir. Lakin qiymətləndirmənin rəqəmli ifadəsi və sinif jurnalına qeyd olunması bütün məqamlarda ya müəllimin subyektiv rəyi kimi, ya şagirdin qiymət almaq xatirinə oxuması, ya da həmin qiymətləndirmənin formalizmə gətirib çıxardığı vurğulanır, formal, qeyri-dəqiq, sistemsiz qiymətləndirmə kimi dəyərləndirilir. Müdaviylər üçün yazılmış vəsaitlərdə də ənənəvi və müasir qiymətləndirmənin bütün komponentlər üzrə verilən müqayisə cədvəllərində fikrimizcə, düzgün olmayan bu mövqə özünü göstərir. Bu gün cə-

Qiymətləndirmənin hansı forması daha üstündür

miyyətimizin inkişafını təmin edən mütəxəssislərin, təhsili idarə edənlərin, təhsilverənlərin əksəriyyəti orta təhsilini ənənəvi qiymətləndirmə ilə başa vurmuşlar. Necə ola bilər ki, həmin qiymətləndirmənin formal olduğunu qəbul edək və yaxud obyektivliyi bugünkü müəllimlərin obyektivliyindən heç də geri qalmayan, düzgünlüyü həyatın əməli, məsləki olan müəllimlərimizin haqqına şübhə ilə yanaşaq. Subyektiv rəyi əsasında şagirdini qiymətləndirən müəllim əvvəlki təhsil sistemində də vardı, bu gün də var, gələcəkdə də olacaqdır. Düşünürük ki, bu fikirləri müzakirə obyektinə çevirməyə ehtiyac yoxdur. Hər bir təhsil işçisi öz müəllimlərini yaxşı xatırlayır, bu gün ətrafında çalışan yüzlərlə müəllimi tanıyır və hər kəs özü üçün müqayisə apara bilər.

Bizi düşündürən sual qiymətləndirmə üsulu ilə bağlıdır: Diaqnostik, formativ qiymətləndirmələrin verbal (sözlə) olaraq aparılması rəqəmli qiymətləndirmə ilə müqayisədə bizə nə qazandırır və vaxtı dəyərləndirmə baxımından hansı daha üstündür?

İlk öncə konsepsiyadan bir məqamı nəzərdən keçirək: "Qiymətləndirmə standartları 4 səviyyə üzrə qiymətləndirmə sxemləri şəklində hazırlanır... Qiymətləndirmə sxemləri qiymətləndirmənin daha ədalətli, obyektiv, etibarlı və ardıcıl həyata keçirilməsinə imkan verir, tədrisin səmərəliliyi ilə bağlı müəllimləri faydalı məlumatlarla təmin edir və tələb edir ki, hər bir müəllim müvafiq şərtlər üzrə öz meyarlarını müəyyənləşdirsin. Qiymətləndirmə sxemləri şagirdin işini qiymətləndirmək üçün müəllimin sərf etdiyi vaxtı azaldır, keyfiyyət səviyyələri vasitəsilə mü-

təlif qabiliyyətdə malik şagirdlərin təhsil aldığı sinifləri nəzərə almağa şərait yaradır".

Göründüyü kimi, konsepsiya hazırlanarkən belə müəllimin qiymətləndirmə üçün sərf edəcəyi vaxt diqqətdən kənar qalmamışdır. Qiymətləndirmə ilə bağlı sonrakı müzakirələrdə, bir çox təhsil ekspertlərinin rəylərində rəqəmli qiymətləndirmənin yuxarıda qeyd olunduğu kimi "effektiv" olmadığı vurğulandığı halda verbal qiymətləndirmənin müəllimləri necə vaxt itkisinə məruz qoymasına diqqət yetirilməmişdir. Hansı qiymətləndirmənin daha səmərəli olduğunu müəyyən etmək üçün ən adi məqamlara diqqət yetirmək kifayətdir. Şagird gündəliyinə qiymətləndirmə zamanı səviyyələr üzrə ən qısa şəkildə "mənimsəmir", "qismən mənimsəyir", "mənimsəyir", "tam mənimsəyir" yazmaq rəqəmli qiymətləndirmədən fərqli olaraq 12 dəfə artıq vaxt aparır. Şagirdin nəyi və necə mənimsədiyinin gündəliyinə sözlə qeyd olunması vaxt itkisinə gətirib çıxarır. Bir dərs ərzində müəllimin həm jurnalı yazması, həm öz qeyd dəftərində qeydlər aparması, həm də şagirdin məktəbli kitabçasında, dəftərində formativ qiymətləndirmənin sözlə qeyd olunması vaxt itkisinə səbəb olur. Bu vəziyyət şagird sıxlığı olan məktəblərimizdə daha çox hiss olunur. 35-40 və daha çox şagirdi olan siniflərdə təlim prosesi zamanı müəllim üçün dəqiqənin yox, saniyənin nə demək olduğunu fərqi nə varmağı bacarmalıyıq, vaxta necə qənaət, ondan necə səmərəli istifadə etməyin vacibliyini düşünməliyik.

Bütün fənlərin öz məzmun xətləri, standartları var və hər fənn üzrə keçiləcək dərslə fərqli standart-

ların, müxtəlif məzmun xətlərindən müxtəlif standartların yerinə yetirilməsi tələb olunur. Dinləyib-anlama və danışma məzmun xətti üzrə IV, oxu məzmun xətti üzrə II, yazı məzmun xətti üzrə isə III səviyyə meyarlarına uyğun cavab verən şagirdin gündəliyinə tələb olunan standartlara müvafiq düzgün qiymətin yazılması üçün 3-4 cümlədən ibarət meyar yazmaq lazım gəlir və bunun nə qədər vaxt itkisinə səbəb olduğunu demək çətindir. Belə məqamlarda rəqəmli qiymətləndirmənin nə qədər əlverişli, üstün olması özünü göstərir. Müəllim şagirdinin müxtəlif məzmun xətləri, müxtəlif standartların səviyyələri üzrə meyarlarına uyğun cavablarını ümumiləşdirərək asanlıqla rəqəmlə ifadə olunmuş qiymətini çıxara bilər və rəqəmli qiymətləndirmə həmin vaxt itkisinin qarşısını almış olur.

Digər bir konkret nümunəyə diqqət yetirək. Müəllimlər üçün metodik vəsaitlərdə mövzular üzrə təlim materialları ilə iş texnologiyasının şərhində hər bir mövzunun sonunda formativ qiymətləndirmənin müəyyənləşdirilmiş meyarlar əsasında aparılması göstərilir. Səviyyələr üzrə təbiiqi olunan müəyyənləşdirilmiş meyarlardan yalnız birinin (Boyun mövzusunun, ideya-bədi xüsusiyyətlərini bağlı olduğu dövrün sosial-siyasi, mənəvi dəyərləri kontekstindən çıxış etməklə suallar və müəllimin köməyi ilə təhlil edir və nəticə çıxarır. "Ədəbiyyat" fənni üzrə metodik vəsait. X sinif, səhifə 53.) şagird gündəliyinə və müəllimin qeyd dəftərinə yazılmasının nə qədər vaxt aparmasına diqqət yetirək, hər şey aydın olacaq. "Ən azı bir dərslə 4-5 şagirdin qiymətləndirilməsi üçün müəllim 10-15 dəqiqəsinə meyar yazmağa sərf etməlidirmi" sualına

heç bir təhsil işçisi "bəli" cavabı verməz və bu halda diaqnostik, formativ qiymətləndirmələrin verbal (sözlə) olaraq aparılmasının üstünlüyündən danışmağa belə dəyməz. Şagirdlərin cavablarının rəqəmli qiymətləndirilməsinə (hər bir şagirdə cavabının hansı səviyyədə olmasını və hansı qiymətə uyğun olduğunu şifahi olaraq başa salmaq şərti ilə) 2-3 dəqiqə vaxt sərf etmək əvəzində o qədər vaxt itirməyə dəyərmir? Müəyyənləşdirilmiş meyarların şagird gündəliyində öz əksini tapması texniki cəhətdən belə mümkün deyildir və bu deyilənlər də rəqəmli qiymətləndirmənin əlverişli, üstün olduğunu açıq şəkildə ortaya qoymuş olur.

Bütün deyilənləri ümumiləşdirərək bu nəticəyə gəlmək olar ki, şagirdlərin diaqnostik və formativ qiymətləndirilməsində rəqəmli qiymətləndirmədən istifadə etmək təlim prosesi zamanı müəllimin vaxta qənaət, vaxtdan səmərəli istifadəsi üçün verbal qiymətləndirmədən daha üstün, daha əlverişli, daha məqsəduyğundur.

Eyni zamanda diaqnostik və formativ qiymətləndirmələrin sinif jurnallarında qeyd olunub-olunmaması məsələsinə də bir daha diqqət yetirmək lazımdır. Əgər şagirdin bilik və bacarığı qiymətləndirilsə və sinif jurnalında rəqəmli qiymətləndirmə üçün xüsusi yer ayrılıbmırsa, nədən şagirdin aldığı qiymətlər jurnalda öz əksini tapmamaalıdır? Qiymətləndirmə konsepsiyasının (1.3 bəndi) "Şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi sahəsində mövcud olan problemlər" bölməsi ənənəvi qiymətləndirmədə mövcud olan problemlər və o problemlərin uzun müddət həll edilməməsi Azərbaycanın təhsil sistemindəki qiymətləndirmə mexanizmində olan xarakterik çatış-

mazlıqlar öz əksini tapmışdır. Qiymətləndirmə standartları, üsul və vasitələrindən, mexanizmlərindən yüksək səviyyədə faydalanaraq şagirdlərin qiymətlərinin sinif jurnalında öz əksini tapması konsepsiyada vurğulanan bir çox problemlərin, çatışmazlıqların öz-özlüyündə aradan qalxmasına gətirib çıxara bilər. Sinif jurnalında diaqnostik və formativ qiymətləndirmələrin qeyd olunması şagirdlərin məsuliyyətini artırmaqla yanaşı nailiyyətlərin qiymətləndirilməsi prosesində şagird fəaliyyətinin nəticələrinin obyektiv təhlilinə, düzgün dəyərləndirilməsinə zəmin yaratmış olar. Əgər nəzərə alsaq ki, böyük summativ qiymətləndirmə məktəb rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirilir və yekun qiymət çıxarılarkən üstünlüyə malikdir, o halda hansısa müəllimin subyektivliyi də (əgər olarsa) heç bir əhəmiyyət kəsb etmir, bunun üçün narahatlığa dəyməz.

Diaqnostik və formativ qiymətləndirmələrin rəqəmli ifadəsi və onların sinif jurnallarında qeyd olunması ilə bağlı təhsil işçilərimizin, təhsil ekspertlərinin, peşəkar müəllimlərimizin rəylərinin öyrənilməsi, məsələnin hərtərəfli araşdırılması ümumi təhsil pilləsinin əhəmiyyətli problemlərindən biridir. Sonda onu da qeyd etmək istərdik ki, bu mövcud problemlə bağlı əsas sözdəyənlər daha çox peşəkar müəllimlərimiz olsunlar. Min illərin sınağından keçib gəlmiş "Uzaqdan döyüş asan gələr" kəlamını xatırladaraq ümid edirik ki, ən azı son 3-5 ildə tədris ili boyunca təlim prosesinin canlı iştirakçısı olmayan, şagirdləri qiymətləndirmə zamanı istər vaxt itkisinin, istərsə də maksimum dərəcədə obyektiv olma istəyinin psixoloji gərginlik anlarını yaşamayanlarımız nəzəri materiallarla, elmi biliklərlə müzakirə obyektinə olan problemlər üzrə hər şeyin ideal səviyyədə olduğunu sübuta yetirməyə cəhd göstərməyəcəklər.

Müasir tədrisdə riyaziyyatın mənimsənilmə metodologiyası

Bu metodların tətbiqi zamanı şagirdlərin fəal tədris fəaliyyəti vacibdir

Cəvahir NAĞIYEVA,

Xirdalan şəhəri B.Cəfərov adına
texniki təbiət fənləri təmayüllü
3 nömrəli tam orta məktəbin
riyaziyyat müəllimi

Riyaziyyat təliminin tarixi göstərir ki, onun tədrisi düzgün təşkil olunarsa şagirdlərdə düzgünlük, doğruluq, dözümlülük, vətənpərvərlik və digər mənəvi keyfiyyətlərin formalaşmasında mühüm rol oynaya bilər. Bu məqsədlə müəllim təlim prosesində riyaziyyatın tarixindən uyğun materiallara müraciət etməlidir. Riyaziyyat təliminin müvəffəqiyyəti şagirdlərdə riyaziyyatı öyrənməyə dayanıqlı marağın tərbiyəsindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Əgər müəllimin izahı məktəbliyə aydındırsa, onun həll etdiyi məsələ həm məzmununa, həm də həll üsuluna görə maraqlıdırsa, onda o, məktəblinin özünün düşüncəsi, ümumiləşdirilməsi və nəticə çıxarması üçün real imkanlar yaratmış olar. Ona görə

də təlim prosesində didaktikanın aşağıdakı əsas müddəalarına əməl etmək çox vacibdir. Təlimdə sadədən mürəkkəbə, konkretdən ümumiyyə, konkret praktik nəticədən teorem və qaydalarla doğru getmək lazımdır.

Şagirdin riyaziyyatı öyrənməyə marağının tərbiyə olunmasında onun yaradıcılıq və qələbə sevinci yaşamasının da əhəmiyyəti böyükdür. Ona görə də çalışmaq lazımdır ki, mümkün olan yerdə hər bir şagird bu hissi keçirsin. Bunlar təkrar olduqca şagirdin riyaziyyatı öyrənməyə marağı artar, dərin və uzunmüddətli olar.

Riyaziyyat təlimində şagirdlərin estetik tərbiyəsində də diqqət yetirmək lazımdır. Estetik tərbiyə dedikdə bütün incəsənət sahələrinə, bizi əhatə edən aləmdəki gözəlliklərin bütün formalarına aid bilik və bacarıqlar sisteminin formalaşması başa düşülür. Riyaziyyat təbiətinə görə şagirdlərdə sözün geniş mənasında gözəl hisslər tər-

biyə etmək üçün böyük imkanlara malikdir; simmetrik fiqurların xassələri, düzgün çoxbucaqlıların xassələri, fiqurların ölçülərinin nisbəti və s. şagirdlərdə estetik hisslərin oyanmasına imkan yaradır. Müəllimlərdən isə bütün bunlara şagirdlərin diqqətini cəlb etmək tələb olunur.

Riyazi biliklərin dərinlənməsinə mənimsənilməsi şagirdin riyazi təfəkkürünün məqsədyönlü inkişafına nail olmadan mümkün deyil. Fəlsəfi nöqtəyi-nəzərdən təfəkkür obyektiv gerçəkliyin insan şüurunda fəal inkişafıdır. Formal məntiqə görə, təfəkkür üç formada təzahür edir:

- 1) anlayış;
- 2) mülahizə;
- 3) əqli notica.

Riyazi təkliflərin öyrənilməsində həm yaddaşın, həm də təfəkkürün yüklənməsi zərərliyə. Bir sıra anlayış, aksiom və teoremin dəqiq öyrənilməsi çox vacibdir. Onların dəqiq mənimsənilməsi zə-

ruri bünövrə təşkil edir. Bütün anlayış və teoremlərin əzbər öyrənilməsinə tələb etmək düzgün deyil. Riyazi təklifləri müstəqil surətdə şagirdin öz sözləri ilə ifadə etməsi daha əhəmiyyətlidir. Şagirdlərin hansı biliklər minimumuna yiyələnməsini müəyyən etmək çox vacib metodik problemdir. Bu qəbildən olan təkliflər dərslərdə qalın şriftlərlə verilir. Lakin bunları birdəfəlik müəyyən etmək mümkün deyildir. Məsələn, üçbucağın daxili bucağının tənböləninə xassəsi artıq dərslərdə məsələ kimi verilir. Anlayışlar kimi teoremlər və aksiomlar təbii, həvəs kimi verilir. Anlayışlar kimi teoremlər və aksiomlar təbii, həvəs yaratmaqla öyrənilməlidir. Ənənə-

vi riyaziyyat təlimində teoremlərin öyrədilməsi zamanı bölgü adlanan metoddan istifadə olunurdu. Bu zaman teoremin məzmununu ilə tanışlıq və teoremin tətbiqinə aid çalışmaların həlli müxtəlif vaxtlarda aparılır.

Eyni zamanda isbat üsullarını deduktiv, induktiv, analitik və sintetik isbat üsullarına bölmək olar. Deduktiv isbat zamanı bir neçə ilk təklifdən məntiqi qaydalarla teoremin nəticəsi alınır.

Öyrədicə söhbət plan-icmalarını tərtib edərkən müəllim şagirdlərə veriləcək əsas və əlavə sualları dəqiq göstərməlidir. Bəzi hallarda kimə hansı sualın verilməsi olduğunu da dəqiq göstərmək olar. İcmaldə müəllimin yazı lövhəsinə

çağıracağı şagirdlərin adını göstərmək olar. Öyrədicə söhbətlər gedişində istifadə olunacaq didaktik vasitələr əvvəlcədən hazırlanmalıdır. Şagirdlər üçün nəzərdə tutulan suallar elə tərtib olunmalıdır ki, onların çətinliyi tədricən artsın və öyrənilən mövzunu tam əhatə etsin. Suallar aydın və yığcam şəkildə tərtib olunmalıdır. Öyrədicə söhbətin sonunda şagirdlərə mənimsəmə səviyyəsini müəyyən etməyə imkan verən sadə çalışmalar verilməlidir. Əsasən, yeni materialın izahı zamanı tərtib olunan tədris metodları müəllimə və müəllimin şərhidir. Bu metodların tətbiqi zamanı müəllimin fəaliyyəti əsas olsa da, şagirdlərin fəal tədris fəaliyyəti vacibdir.

ehtiyaclarına uyğun xidmət göstərilir. Bir sinifdə görməyən, eşitməyən, fiziki qüsurlu və sağlam gənclər eyni müəlliməndən dərs alır. Buna da bütünləşdirilmiş təhsil modeli deyirlər. Yəni, bir məktəbdə ayrıca sinif açmır, hamıya birgə təhsil verirlər”.

UNEC inklüziv təhsilə doğru

Əlil Təşkilatları İttifaqının prezidenti Davud Rəhimli inklüziv

Hər kəsin təhsil ala biləcəyi universitet

← Əvvəli səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

UNEC Azərbaycanın və Qafqazın inklüziv universitet nümunəsi olmağı hədəfləyib

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasında inklüziv təhsilə geniş yer ayrılıb. “2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nda ali təhsil müəssisələri qarşısında duran vəzifələr müəyyən edilmiş. Yeni qəbul edilən “Məktəbəqədər təhsil haqqında” qanunda bu anlayış öz əksini tapıb.

Qeyd etməliyik ki, inklüziv təhsil özlüyündə daha geniş mənə kəsb etsə də, cəmiyyətdə bu təhsil növü əlilliyi olan şəxslərə münasibətdə daha çox aktualıq kəsb edir və təhsilin bu növündən danışıqarkən ilk ağla gələn məhz onlar olur.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında, tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə, xüsusilə də BMT Baş Məclisinin 2006-cı ilin dekabrında qəbul etdiyi “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” Konvensiyada təsbit olunan mühüm hüquqlardan biri də təhsil hüququdur. Ekspertlər hesab edir ki, sırf bu səbəbdən əlilliyi olan şəxslərin inklüziv təhsil imkanlarının artırılması üçün ilk növbədə təhsilin normativ hüquqi bazası təkmilləşdirilməlidir.

Bəs, mövcud şərtlər altında əlilliyi olan şəxslərin təhsili üçün nə lazımdır?

Əvvəlcə onlara fərq qoymamağı öyrənək

UNEC-də təşkil edilən müzakirələrdən sonra belə qənaətə gəlmək olar ki, sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsilinə qədər həll ediləməli çoxsaylı məsələ var. Məsələn, onları necə “fərqləndirməli”?

Rektor Ə.Muradov “əlilliyi olan şəxs” sözünün azərbaycanca daha humanist qarşılığının tapılmasını təklif edir. O, bu fikirdədir ki, sözügedən ifadə daha humanist sözlə əvəz ediləməlidir. “Əlilliyi olan şəxs” ifadəsi sağlamlıq imkanları məhdud insanlarda narahatlıq yarada bilər və yaradır. Azərbaycanın da qoşulduğu BMT-nin müvafiq sənədlərində “əlilliyi olan şəxslər” deyər müəyyən olunan bu ifadənin azərbaycanca xüsusilə kobud səsləndiyi qənaətində olan Ə.Muradovun fikrinin əksinə olaraq, Dünya Əlillər Vəqfinin vitse-prezidenti Nəcdət Öztürk onları ayırmamağı, cəmiyyətdə fərqləndirməyi məsləhət görür. İnsanları sağlama və ya qeyri-sağlama, qadın və ya kişiyə ayırmağa ehtiyac yoxdur. Onun fikrincə, əlilliyi olan şəxslərə münasibətdə vahid dövlət siyasəti olmalıdır.

Dünya Səhiyyə Təşkilatının 2011-ci il hesabatında dünya əhalisinin 15 faizinin əlil olduğu göstərilir. Bu fakta əsaslanan N.Öztürk hesab edir ki, dünyada dövlətlər əlilliyi olan şəxslərin problemlərinə

kompleks yanaşmalıdır: “İnkişaf edib-ətməməsindən asılı olmayaraq, bir dövlət fiziki məhdudiyətli insana yardıma möhtac kimi baxır, onu saxlamağa vəsait ayırır. Başqa bir dövlət ona tamamilə fərqli baxaraq, təhsilinə, inkişafına şərait yaradır və nəticədə nəinki xərc çəkir, əksinə, qazanc götürür. Belə ki, o da digər insanlar kimi dövlət xidməti edir, hətta öz sahəsində müəmməl kadra çevrilir. Fiziki cəhətdən məhdudiyətliyə də bütün ölkə vətəndaşları kimi, oxuyacaq, işləyəcək, karyera quracaq. Əgər o, dövlət məmuruna, özünü necə ifadə edəcəyini, necə qəbul etdirəcəyini düşünərsə, heç vaxt uğur qazana bilməyəcək. Dövlətlər elə etməlidir ki, biz həm ayaqda durmağa çalışıb, həm həyatla, həm də şəraitlə mücadilə etmək məcburiyyətində qalmayacaq. Bir çox yerdə sağlamlıq imkanları məhdud olanların sosial vəziyyətilə bağlı faciəvi durum var. Bir binanın tikintisinə icazə verilməyən, layihəsi razılaşdırılmayan bəlli standartlar nəzərə alınmalıdır. Niyə əlil bir binada necə hərəkət edəcəyinin bərdini çəkməlidir? Təşkilatlar, xidmət sahələri vəzifələrinə yerinə yetirərsə, bu cür problemlər olmaz, biz də normal yaşayarıq”.

Əlilliyi olan şəxslərin cəmiyyətdə inteqrasiyasına mane olan səbəbləri iki qrupa ayıran Əlil Təşkilatları İttifaqının prezidenti Davud Rəhimlinin fikrincə, fiziki maneələr maddi amillərlə bağlıdır. Dövlətin iqtisadi imkanları artıqca təhsil infrastrukturunun inkişafı ilə bağlı tədbirlər həyata keçirilə bilər və keçirilir. Ancaq psixoloji maneələr maddi vəsait çərçivəsində həll olunan məsələ deyil, insanların şüur səviyyəsindən asılıdır. Bu da güclü maarifləndirmə tədbirləri tələb edir.

Təhsildə inklüzivlik necə təmin ediləcək?

BMT-nin “Əlillərin hüquqları haqqında” Konvensiyasını dəstəkləyən 160 ölkə arasında Azərbaycan da var. Əlillərin təhsili ilə bağlı tələb də həmin konvensiyanın 24-cü maddəsində əksini tapıb və burada təhsil, sadəcə, bütünləşdirilmiş təhsil modeli ilə qəbul edilir.

N.Öztürkün fikrincə, əlillərin problemlərinə kompleks yanaşma təhsildə də öz sözünü mütləq deyir. Təhsildə fiziki qüsurlu şəxsin orta təhsil almadan ali təhsil almaması mümkün olmadığından, universitetlərin də ümumtəhsil müəssisələrində dəstəklənməyən təhsil növünü tətbiq edərək uğur qazanması mümkün deyil: “Bu yaxınlarda Kanadada universitetlərdən birində oldum. Burada dünyanın ayrı-ayrı ölkələrindən gələn 1500 fiziki məhdudiyətli gənc təhsil alır. Universitetin ilk üçlükdə yer alan tələbəsi boynundan aşağı iflicdir. Burada 1500 əlil tələbəyə gündəlik

təhsilin inkişafında universitetlərin üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyü qənaətindədir. O, inklüziv təhsildə problemlərin aradan qaldırılması ilə bağlı layihələrin həyata keçirildiyinə diqqət çəkərək, UNEC də daxil olmaqla, ölkənin 6 ali təhsil müəssisəsində beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan mərkəzlərin yaradıldığını vurğulayıb: “3 il əvvəl Avropa Birliyinin maliyyə dəstəyi ilə 6 universitetimizdə inklüziv təhsil mərkəzlərinin yaradılması ilə əlaqədar layihə həyata keçirildi. Layihəyə başlayanda universitetlərdə əlilliyi olan tələbələrə statistikası belə yox idi. Statistika həm də ona görə önəmlidir ki, onların təhsildən sonra məşğulluğunu təmin etmək mümkün olsun. Artıq Bakıda və regionlarda olan universitetlər bu sahədə müəyyən təcrübə əldə etməyə nail olub. Standart qaydalar yaradılıb ki, həmin qaydalar inklüziv təhsilin təşkil olunmasında addım sayılır. Növbəti mərhələdə UNEC və inklüziv təhsil mərkəzləri yaradılan başqa universitetlər inkubator rolunu oynayacaq. Nəticədə həmin universitetlər bölgədə nümunə olacaq”.

Ancaq UNEC, deyərsən, 6 universitetdən biri deyil, məhz birincisi olmaqda qərarlıdır. Inklüziv təhsil deyəndə, UNEC-də də əsasən əlilliyi olan şəxslərin təhsilinin təşkil edilməsi üçün zəruri şəraitin yaradılması nəzərdə tutulub və bu istiqamətdə ardıcıl addımlar atılıb. 2015-ci ildən başlayaraq, əvvəlcə əlilliyi olan tələbələr üçün mərkəz yaradılıb. 2016-cı ildə rektor Ə.Muradov sosial şəbəkələr vasitəsilə iqtisadçı olmaq istəyən fiziki məhdudiyətli gənclərə müraciət edərək, onları universitetə dəvət edib. Rusiyada inklüziv təhsil sahəsində aparıcı universitet sayılan Moskva Dövlət Humanitar və İqtisad Universiteti ilə ikitərəfli müqavilə əsasında UNEC tələbələrində həmin universitetdə də təhsil almaq imkanı yaradılıb. Fiziki məhdudiyətli olan gənclərin rahat hərəkəti üçün hər xırdalığın nəzərə alındığı dünya standartlarına uyğun yeni korpusun istifadəyə verilməsindən sonra isə UNEC sağlamlıq imkanlarından asılı olmayaraq hər kəsin təhsil ala biləcəyi nümunəvi universitetə çevriləcək.

Rektor Ə.Muradovun sözlərinə görə, UNEC sadəcə təhsil verməklə də kifayətlənməyəcək. Yeni qərara əsasən, Startap layihələri olan tələbələrə dəstək veriləcək: “Fiziki məhdudiyətli olan tələbələrimizin ortaya qoyacağı 3 startap layihəsini UNEC tamamilə maliyyələşdirəcək. Layihənin icrası, reallaşdırılması üçün nə lazımdırsa, təmin ediləcək”.

Bundan başqa, tələbələrə işlə təmin olunması məqsədi ilə də müvafiq tədbirlər düşünülüb. Belə ki, onlar məzun olduqdan sonra elə universitetdə işlə təmin olunacaqlar.

Bizdən öyrənənlər

← Əvvəli səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Sabah isə tamamilə yeni gün olacaq. Tambovlu tələbələr səhəri yenə Bakıda açacaq. Azərbaycan memarlığında onlar üçün yeni olan maraqlı məlumatlar öyrənəcəklər. Həftəsonunu isə Şəkidə keçirəcəklər.

AzMİU-da “Qış məktəbi”

AzMİU Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Fərhad Əliyev “Azərbaycan müəllimi” qəzetinə açıqlamasında bildirdi ki, layihəyə 2 ildir başlayıblar. Ötən il Tambov və Voronej Texniki universitetlərinin tələbələri Bakıda olub. Bu il isə layihəyə Kuban Dövlət Universiteti də qoşulub. Onun sözlərinə görə, layihə çərçivəsində başqa ölkələrin ali təhsil müəssisələrindən tələbələrə nəzərdə tutulmuş müddət və proqram çərçivəsində dərs keçilir. AzMİU-nun beynəlxalq əlaqələrini, müəllim-tələbə mübadiləsini genişləndirmək, Avropa təhsilinə inteqrasiya prosesini sürətləndirmək məqsədi daşıyan layihədə həm də Azərbaycan memarlığı təbliğ olunur.

F.Əliyev deyir ki, hər gün rusiyalı tələbələrə Memarlıq fakültəsinin müəllimləri əsasən “Azərbaycanın müasir memarlığı” mövzusunda silsilə mühazirələr oxuyur. Dərslər sonra, günün ikinci yarısında tələbələr Bakının qədim və müasir memarlıq abidələri ilə tanış olurlar. Həmin abidələr üzərində günün mövzusunə uyğun müzakirələr təşkil edilir: “Düşünürük ki, layihə “Qış məktəbi”nin tələbələrində İcərisəhər, Qız qalası, Şirvanşahlar Sarayı, müasir tikililər - Heydər Əliyev Mərkəzi, “Üç alov” qülləsi, “Yarat” İncəsənət mərkəzi, Dövlət Bayrağı Meydanı nümunəsində qə-

dim və müasir memarlıq xüsusiyyətlərini daha yaxşı mənimsətmək imkanı verir. Tələbələrə asudə vaxtının səmərəli təşkil olunması üçün onların Bakının tarixi yerləri - İcərisəhər, Yanardağ, Qobustan, Atəşgah və Qala qoruğuna gəzintiləri də təşkil olunur. Qəbələ-Mingəçevir Şəki turuyla Tufandağ qış-yay turizmi kompleksində istirahət edir, Şəki Xan sarayını, Karvansarayını, Kiş məbədinə ziyarət edirlər. Tələbələrə qədim məbədlərin restavratsiyadan sonrakı vəziyyəti ilə də tanış edirik”.

AzMİU-nun rus tələbələri

“Qış məktəbi”ndə Voronej Texniki Universitetindən Aleksandr Prislavsevin rəhbərliyi ilə 12 tələbə, Kuban Dövlət Universitetindən Svetlana Koçotkova və Aleksandr Kuzmenkovun rəhbərliyi ilə 11 tələbə, Tambov Texniki Universitetindən isə 13 tələbə iştirak edir. Proqrama qatılan tələbələrə şəhərimizə böyük marağı olub. Buraya gəlişindən sonra isə onların marağını heyranlıq əvəz edib. Voronej Texniki Universitetində Memarlıq və Şəhərsalma fakültəsində təhsil alan Qriqori Prislavsev deyir: “İlk dəfədir Bakıya gəldim və hər şey çox möhtəşəmdir. İnsanlardan tutmuş yeməyə kimi. Şəhərimizdə hər şey sanki xüsusi seçilib, işığa qədər hər

AzMİU-nun “Qış məktəbi”ndə bir gün

şey düşünülüb. Universitet də çox gözəldir. Korpusları bir yerdədir. Rusiyada ayrı-ayrı korpuslarda dərslərə getmək vaxt aparır”.

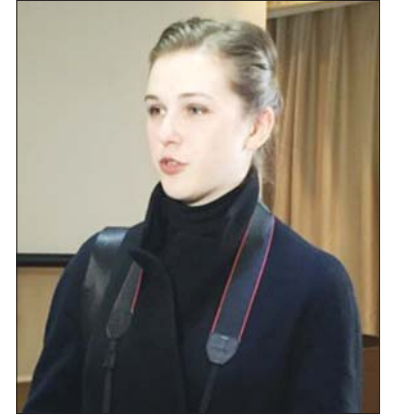
“Sizdə hər yer ağı, bizdə isə qərar”

Anastasiya Solot da Bakıya heyran olub: “Düzünü desəm, bu proqram sayəsində Bakını kəşf etdim və məmnun qaldım. Düşünürəm ki, çox qısa zamanda meqapolisə çevrilib. Tarixən özündən əvvəl yaranmış dövlətləri belə iqtisadi inkişafına görə çox qabaqlayıb. Bizdə belə deyil. Bir cümlə ilə fərqi izah etməli olsam, sizin şəhərdə hər yer ağı, bizdə isə qərar”.

“Adam istəyir ki, oturub qulaq asın”

Anastasiya Solot deyir ki, əvvəlcə heyəcan keçirib. Elə hesab edirdi ki, dərslər ingiliscə olacaq. Universitetdə onun ana dilində səliqə danışan müəllimləri görəndə təəccüblənib.

Krasnodarlı Anna Osepova Kuban Dövlət Universitetinin 3-cü kurs tələbəsidir. Onun da Bakı və “Qış məktəbi” ilə bağlı öz təəssürləri var: “Hər şeydən çox mənə memarlıq nümunələrinə tanışlıq məmnun etdi. Azərbaycan haqqında daha çox öyrənmək istəyirdim. Bu proqram ölkəmizə və memarlığımıza qarşı mənə xüsusi marağ yaratdı. İnsanlar da memarlıq qədər çox xoşuma gəldi. Mehribandırlar. Universitetə isə lap heyran qaldım. Burada hər cür rahatlıq təmin olunub. Binalar çox böyükdür. Bizim universitet

Anastasiya Solot

Qriqori Prislavsev

Anna Osepova

böyük yeniliklər üzərində düşünür. Reallaşdırıla biləcəkləri böyük planları içərisində “Yay məktəbi” də var. Qış layihəsi Rusiya ilə başlayıb. Ancaq havalar isindikcə, əməkdaşlığın əhatəsini də genişləndirməyi planlaşdırıblar. Arxayındırlar ki, qonaq qarşılıq-yola salmaq sərəncamı bir problemləri yoxdur. Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Fərhad müəllim deyir ki, Avropa universitetlərindən böyük bir qrup üçün belə bir proqram tərtib etməyi planlaşdırırlar: “Hələ 2016-cı ilin sentyabr ayında İsvetçerinin Lozan Universitetindən 39 nəfərlik heyət qəbul etmişdik. Belə demək mümkünsə, daha inkişaf etmiş ölkələrin ali təhsil müəssisələrindən olan və daha böyük qruplarla işləmək təcrübəmiz var. Bu tədris ilinin sonunda və ya gələn tədris ilində Rusiya, İngiltərə və bir neçə Avropa universitetindən böyük bir qrup üçün belə bir proqram tərtib etməyi planlaşdırırıq. Bu dəfə layihəmizi yayda reallaşdırmaq niyyətindəyik. Qışda hava şəraiti bəzən nəzərdə tutulan proqramı tətbiq etməkdə narahatlıq yaradır. Yayda isə belə problemlər olmur. Həmin proqramın sıx əməkdaşlıq etdiyimiz universitetlərin iştirakı ilə ingilis dilində təşkilini nəzərdə tutmuşuq”.

AzMİU yeniliklərə yelkən açır

Gələcəklə bağlı planlar lap çoxdur. Hətta əcnəbi tələbələrə Bakıdakı tikinti şirkətlərində, öz tələbələrində isə xarici tikinti şirkətlərində təcrübə keçmək imkanı yaratmaq təşəbbüsü üzərində də iş gedir: “Layihə çərçivəsində universitetimizə gələn tələbələrə nəinki sadəcə dərs, həm də təcrübə keçə bilmək imkanlarını araşdırırıq. Hazırda bunun üçün müəyyən addımlar atılır. AzMİU-nun yerli və beynəlxalq tikinti şirkətləri ilə əməkdaşlığı çox güclüdür. Onların dəstəyi ilə böyük bir layihə həyata keçirməyi planlaşdırırıq”.

“Qış məktəbi”ndən sonra yay planları

“Qış məktəbi” fevralın 22-dək davam edəcək. AzMİU-da isə daha

İlisu kənd məktəbində "Müşfiq xatirələrdə" mövzusunda tədbir

Qax rayonu İlisu kənd tam orta məktəbində Azərbaycan xalqının görkəmli şairi, repressiya qurbanı M. Müşfiqin anadan olmasının 110 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq "Müşfiq xatirələrdə" mövzusunda tədbir keçirilib.

İlk öncə tədbir iştirakçıları Mikayıl Müşfiq yaradıcılığı ilə bağlı məktəbin dəhlizində təşkil olunmuş sərgi ilə tanış olublar. Tədbirdə məktəbin direktoru Aybəniz Məmmədova bildirib ki, Müşfiq ədəbiyyat tariximizdə, hamımızın qəlbində 30 yaşlı çılğın, romantik xəyallar dünyasında qanadlanan bir gənc kimi qalacaq. Onun dillər əzbəri olan məhəbbət şeirlərində xalq poeziyasına olan bağlılığı, əsl vətəndaş kimi Azərbaycanımızı böyük məhəbbətlə sevməsi, türkçülük ideyaları açıq-aydın hiss olunur.

Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi Aytən İsmaylova bildi-

rib ki, "Həyat həm gülmək, həm ağlamaqdır" deyə otuz yaşlı romantik, həyat və yaşamaq ehtirası ilə yanan şairimiz bu gün də, illər sonra da yaddaşlarda yaşayacaq. İllər keçsə belə Müşfiq poeziyası, Müşfiq romantizmi qəlblərdən silinməyəcəkdir.

Tədbirdə şairin şeirlərindən, poemalarından nümunələr, eləcə də həyat yoldaşı Dilbər xanımın "Mənim Müşfiqli günlərim" əsərindən şair haqqında xatirələr söylənilib.

Mikayıl Müşfiqin dillərdə sərgi kimi oxunan "Yenə o bağ olaydı" şeiri səsləndirilib.

Sonda şairin həyat və yaradıcılığında böhs edən videoçarx nümayiş etdirilib.

Günay MAHMUDOVA,
Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Roman Yusubov

Saatlı şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbin
coğrafiya müəllimi

"İnformasiya üzərində qurulan
və inkişaf edən dünya ölkələri
arasında layiqli mövqə tutmağın
yeganə yolu təhsildir".

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

Milli Qəhrəmanın doğum gününə həsr olunmuş "dəyirmi masa"

Ağstafa şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbdə Azərbaycan Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun doğum gününə həsr olunmuş "dəyirmi masa" keçirilib.

Tədbirin keçirilməsində əsas məqsəd gənc nəslə vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə etmək, gələcəyimiz olan şagirdlərə tariximizi mənimsətmək və vətən uğrunda şəhid olanları tanımaq olub.

"Dəyirmi masa"da təhsil şöbəsinin əməkdaşları, məktəbin pedaqoji və şagird kollektivi iştirak edib.

Masa ətrafında toplaşanlar Mü-

bariz İbrahimovun şərfli ömür yolundan danışdılar. Qeyd edilib ki, o, əsl cəngavər kimi 5 saat ermənilərlə təkbaşına döyüşüb və qəhrəmanlıqla həlak olub. Vətən, torpaq sevgisi, vətənpərvərlik ruhu onu şəhidlik zirvəsinə ucaldıb. Vurğulanıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamına əsasən Mübariz İbrahimov ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülüb.

Sonda Milli Qəhrəmana həsr olunmuş videolayd göstərilib.

Nəcibə VƏLİYEVA,
Ağstafa Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Kompüter mövzusunda "açıq dərs"

Balakən rayonu Katex kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin V sinfində informatika müəllimi Ayşə Osmanovanın "Kompüter" mövzusunda "açıq dərs"i keçirilib. Dərsdə təhsil şöbəsinin əməkdaşları, məktəb rəhbərliyi və müəllimlər iştirak ediblər. Şagirdlər "Internet" və "Proyektor" olmaqla 2 qrupa bölünüb, qruplara təqdim olunan tədqiqat sualı qrup liderləri tərə-

findən cavablandırılıb.

Sonda ev tapşırığı verilib, şagirdlərin biliyi qiymətləndirilib və müşahidəçi qismində iştirak edən müəllimlər dərsi təhlil edərək gənc müəllimlərlə məsləhət və tövsiyələrini bildiriblər.

Vüsəla BƏDƏLOVA,
Balakən Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Ədəbiyyat biliciləri"

Şabran rayonunda "Ədəbiyyat biliciləri" respublika müsabiqəsinin ikinci - rayon turu keçirilib.

Müsabiqədə rayon ümumtəhsil məktəblərinin VIII-XI siniflərindən 112 şagird iştirak edib.

Şagirdlər 3 saat ərzində onlara təqdim olunmuş 12 sualı yazılı şəklə cavablandırılıb.

Rayon mərhələsinin qalibi seçilmiş şəxslər respublika turuna vəsiqə qazanacaqlar.

Qeyd edək ki, müsabiqə məktəb, rayon və respublika olmaqla 3 mərhələdə keçirilir. Müsabiqənin məktəb mərhələsi noyabr-dekabr aylarında yekunlaşdırılıb, yekun tur

isə mart-aprel aylarında keçiriləcək. Müsabiqənin keçirilməsində əsas məqsəd şagirdlərin Azərbaycan və dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin yaradıcılıqları haqqında məlumatlılıq səviyyəsini, ədəbiyyat nümunələrinin məktəblər tərəfindən mütaliə olunması vəziyyətini öyrənmək, onlarda mütaliə vərəqlərinin formalaşdırılması və mütaliə sahəsində xüsusi fəallığı ilə fərqlənən şagirdləri aşkara çıxarıb rəğbətləndirməkdir.

Gülər HÜSEYNOVA,
Şabran Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Müəllimin öyrətmə bacarığı daha əsasdır"

"Biz ibtidai sinif müəllimlərinin üzərinə çox böyük bir iş düşür"

Növbəti müsahiblərimiz İmişli rayon Oruclu kənd ibtidai məktəbinin gənc müəllimləri Gülbəniz Qarayeva və Gülər Sədullayevadır. Gənc müəllimlərin pedaqoji fəaliyyəti ilə bağlı fikirlərini oxuculara təqdim edirik:

Məndə bu peşəyə həvəsi anam yaradıb

Gülər Sədullayeva (ibtidai sinif müəllimi): - Mən də Müəllimlərin İş Qəbulu müsabiqəsində 41 bal toplayıb Oruclu kənd ibtidai məktəbini öz arzumu seçmişəm. Baxmayaraq ki, Xaçmaz rayonunun Şıxlar kəndindənəm. Düzü, 2016-cı ildə MİQ-də iştirak etsəm də, istəyimə nail ola bilmədim. Ötən il isə MİQ-də yenidən iştirak etdim və uğur qazandım. Doğrusu, Xaçmazda və qonşu Qubada vakant yerlər olsa da, mən İmişlini seçdim. Çünki soyuq havanı heç də xoşlamıram. Oruclu kənd ibtidai məktəbini ona görə seçdim ki, ötən il bu məktəb üçün iki vakant yer vardı. Fikirləşdim ki, həmkarım olacaq o biri müəllim də mənim kimi gənc olacaq.

Məndə bu peşəyə həvəsi anam Qumru müəllim yaradıb. O, özü də ibtidai sinif müəllimidir. Ömrümü təhsilə bağlamağımla fəxr edirəm. Çünki müəllimlik heç nədən asılı

olmayan bir peşədir. Əslində hər şey sənin bilik və bacarığından, sənətə sevgindən asılıdır. Doğma yerden uzaq bir məktəbdə işləmək özü bir məktəbdir. Bəzən çətinliklərimiz olur. Onda da Oruclu kənd tam orta məktəbinin müəllimlərinə müraciət edirik. Onlardan da çox razıyıq.

Gülbənizin dediyi kimi, kənd və eyni zamanda rayon əhalisi çox mehriban və qonaqpərvərdir. Digər məktəblərdə çalışan gənc müəllimlərlə müqayisədə bizə çox razıyıq. Onlardan da çox razıyıq.

Ev sahibi valideyn kimi, bizim bütün qayğılarımızı çəkir. Şagirdlərimdən də çox razıyam. Buranın özünəməxsus şivəsi var. Artıq bu şivəyə öyrəşmişik. Kənddə bəzi çətinliklər var. Bu, ən çox şagirdlərin dünyagörüşündə özünü göstərir. Bizdən əvvəl burda işləmiş müəllim yerini başqa məktəbə dəyişib. Amma şagirdlərin hazırlıqlarından hiss olunur ki, o, bu məktəbdə çox zəhmət çəkib, irəliləyiş yaradıb. Çətinliklərimiz summativ qiymətləndirmələrin hazırlanmasında olur. Qiymətləndirməni hazırlamaq üçün hər dəfə yaxınlıqda ki tam orta məktəbə gedirik. Məktəbimizdə bunun üçün müvafiq İKT avadanlığı yoxdur. Son zamanlar summativlərlə bağlı görülən işləri də izləyirik. İnanırıq ki, növbəti tədris ilində bu məsələlər

öz həllini tapaçaq.

Biz çalışırıq ki, şagirdlərimizi daha yaxşı öyrədək. Axı onlar ümumi orta təhsil üçün digər məktəbə gedəcəklər. Bu, bizi çox düşündürür. Başa düşürük ki, onları başqaları ilə daha yaxşı ünsiyyət qurmaq üçün də hazırlamaq lazımdır. Şagirdlərimizi gedəcəkləri məktəbdə də izləməli, onlara mə-nəvi dayaq olmalıyıq.

Bəzən sobanın səsi məni nağıllar aləminə aparır

Gülbəniz Qarayeva (ibtidai sinif müəllimi): - 2017-ci ildə Təhsil Nazirliyinin keçirdiyi Müəllimlərin İş Qəbulu müsabiqəsində 45 bal toplayaraq İmişli rayonu Oruclu kənd ibtidai məktəbini seçmişəm. Seçimimdə yanılmamışam.

Mən Ağdam rayonunun Mahırzılı kəndində boya-başa çatmışam və orta məktəbi də elə Mahırzılı kəndində bitirmişəm.

Uşaqlıqdan tarix müəllimi olmaq istəyirdim, ancaq sonradan fikrimi dəyişdim. Ölkəmizdə ali təhsilli ibtidai sinif müəllimlərinə böyük ehtiyac olduğundan xəbərim var idi. Orta məktəbdə oxuduğum illərdə elə bildirdim ki, müəllimlər tökcə əməkhaqqı üçün çalışırlar.

İndi başa düşürəm ki, bu, heç də belə deyilməmiş. Əsas məsələ məsələkdir, amaldır. Bu işə ürəkdən başladım, daha geri çəkilmək yoxdur. Belə bağlılıq olmazsa, bu müqəddəs sənəti heç seçməsən yaxşıdır.

Doğrusu İmişli rayonu və Oruclu kəndi haqqında heç bir bilgim yox idi. Burda olduğum beş ayda artıq bu bölgəni və insanlarını tanıdım. Bura gələndə başqa bir müəllimin də bu məktəbə mənimlə eyni vaxta gəlməsi məndə böyük bir sevinc yaratdı. Hazırda ikimiz də bir evdə qalıyıq. Bir-birimizə dayaq olur. Mən səhər növbəsində işləyirəm, Gülər isə ikinci növbədə. Məktəbdəki kimi evdə də işləyirəm, Gülrə isə ikinci növbədə. Məktəbdəki kimi evdə də işləyirəm, Gülrə isə ikinci növbədə. Məktəbdəki kimi evdə də işləyirəm, Gülrə isə ikinci növbədə. Məktəbdəki kimi evdə də işləyirəm, Gülrə isə ikinci növbədə.

Fikrimcə, ibtidai sinif müəllimlərinin təhsildə yeri tam başqadır. Axı 11 illik təhsil ibtidai təhsildən başlayır. Biz ibtidai sinif müəllimlərinin üzərinə çox böyük bir iş düşür. Axı onlar ilk təməl daşı qoyanlardır. Mən də çalışıram ki, bu vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlim. Müəllim savadlı ola bilər, amma onun öyrətmə bacarığı daha əsasdır.

Vilayət ƏLİYEV,
İmişli Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Tarixi iz" adlı bilik yarışması

Göygöl rayon Mollacəlillil kənd tam orta məktəbində tarix fənnindən "Tarixi iz" adlı bilik yarışması keçirilib. Yarışın keçirilməsində əsas məqsəd şagirdlər arasında tarix fənninə olan marağı artırmaq, gənc nəslə elmə, maarifləndirici yarışlara həvələndirməkdir.

"Tarixi iz" adlı bilik yarışında məktəbin VIII və IX sinif şagirdləri iştirak edib. Şagirdlər müxtəlif

komandalar şəklində formalaşaraq verilən sualları cavablandırılıb.

3 mərhələdə keçirilən yarışın qalibi "Tomris" komandası olub.

Qalib komanda məktəb rəhbərliyi tərəfindən diplomla təltif olunub.

Raminə MƏMMƏDOVA,
Göygöl Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Mən dünyanı xilas edəcəyəm"

Şəmkir rayonu Kür qəsəbə İsgəndər Aznaurov adına 1 nömrəli tam orta məktəbində "Mən dünyanı xilas edəcəyəm" mövzusunda müzakirə xarakterli təlim keçirilib.

Təlimin məqsədi şagirdlərə üzvlənən problem və krizislər zamanı, həmçinin uğursuzluğa düşər olduqda motivasiyalarını qorumaq və potensiallarından maksimum istifadə etməklə bu halı daim saxlamaq və davamlı olaraq gücləndirmək üçün sadə, amma effektiv metod və strategiyaları aşılamaqdır.

Təlim rəhbəri və təşkilatçısı Cavid Məmmədov şagirdləri "iradəni gücləndirmənin yolları", "ne-

qativ enerjili insanlarla münasibət", "meditasiya", "sürətli və yavaş düşünmə mexanizmi", "çərçivələnmə, nümayəndəlik və sonradan anlama effektləri" və "uğurlu insanla uğursuz insan arasındakı fərq" mövzuları ilə məlumatlandırdı.

Müzakirə formatında davam edən təlimdə məktəblilərlə birlikdə maraqlı beyin oyunları keçirilib və əyləncəli suallar səsləndirilib.

Sonda təlimdə fəal iştirak edən şagirdlərə sertifikat təqdim olunub.

Kənan İBRAHİMOV,
Şəmkir Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Asiyada tədqiqat universitetləri liderliyi ələ keçirir

Oruc MUSTAFAYEV

Növbəti reyting ali təhsildə yeni meyilləri üzə çıxardı

Dövrümüzdə günü-gündən kəskinləşən rəqabət dünyası ali təhsil sistemində də özünü büruzə verməkdədir. Akademik uğurları ilə seçilən bir sıra ali məktəblər tədqiqatçıya uyğun fəaliyyətləri ilə həm özlərinin, həm də bütövlükdə təmsil olunduqları ölkələrin dinamik inkişaf konturlarını cızmaqdadır.

Böyük Britaniyanın bütün dünyada təhsil sahəsində ixtisaslaşmış “Times Higher Education” jurnalının yeni araşdırması tədqiqatçıya uyğun universitetlərin rolunun güclənməsini təsdiq edir. Jurnalın budəfəki araşdırması dünyada beynəlxalq tələbələr üçün getdikcə cəlbediciliyini qoruyan və inkişaf etdirən

Asiya universitetlərinin fəallığını nümayiş etdirir. Tədqiqat ən yaxşı Asiya universitetlərinin bu günə olan reytingini əks etdirməklə yanaşı, ali məktəblərin akademik vizionunda müşahidə olunan qabarıq meyilləri də üzə çıxarır. Tədqiqat gedində Asiyanın bütövlükdə 25 ölkəsindən 350 (ötən il 300) universitet təhlil olunub. Qiymətləndirmə ali məktəblərin qlobal reytinglərində istifadə olunan 13 əsas kriteriyaya əsaslanıb. Universitetlərin hərtərəfli və əlçatan müqayisəsini təmin etmək üçün onlar daşdıqları bütün əsas missiyalar – təhsil, tədqiqat, biliklərin ötürül-

məsi və beynəlxalq perspektiv üzrə qiymətləndirilib.

Sinqapur Milli Universiteti ardıcıl olaraq üçüncü ildir ki, regionun ən yaxşı ali məktəblərinin sıralamasına rəhbərlik edir. 2018-ci ildə Asiya universitetlərinin flaqmanı olan ali məktəb bu pilləyə təhsil və elm sahəsində əldə etdiyi keyfiyyət dəyişikliklərindən, alimlərinin elmi məqalələrinə olan istinadların sayından və gəlirlərinin artan səviyyəsindən asılı olaraq özünün liderliyini növbəti dəfə də qoruyub saxlaya bilib. Sinuxa Universiteti özəli rəqibi olan Pekin Universitetini qabaqlayaraq Çinin

ən yaxşı ali məktəbi kimi ikinci pillədə qərarlaşıb. Sinuxanın bir tədqiqat universiteti kimi tədqiqatlardan əldə etdiyi gəlirlərin səviyyəsi ona ölkənin ən yaxşı ali məktəb statusunu qazandırdı. Ümumiyyətlə götürüldükdə, Çin universitetləri reytingdə 63 yer qazanıb ki, bunu da onların tədqiqatçıya uyğun universitetlər kimi səmərəli fəaliyyətlərinin nəticəsi olaraq qiymətləndirə bilərik. Onların bir çoxu bu il uğurlu nəticələr əldə edib. Reytinglə daha ətraflı www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/regional-ranking səhifəsindən tanış olmaq olar.

Tutduğu yer	Ali məktəbin adı	Ölkə	Tələbələrin ümumi sayı	Tələbəmüəllim nisbəti	Beynəlxalq tələbə sayı, faizlə	Kişi-qadın nisbəti
1.	National University of Singapore	Sinqapur	30,602	17.0	30%	51 : 49
2.	Tsinghua University	Çin	42,089	13.7	9%	32 : 68
3.	Peking University	Çin	42,136	8.9	16%	47 : 53
4.	University of Hong Kong	Honkonq	18,364	18.0	42%	54 : 46
=5.	Hong Kong University of Science and Technology	Honkonq	10,214	23.1	31%	aks olunmayıb
=5.	Nanyang Technological University, Singapore	Sinqapur	25,499	16.3	31%	48 : 52
7.	Chinese University of Hong Kong	Honkonq	18,072	17.3	31%	aks olunmayıb
8.	University of Tokyo	Yaponiya	26,000	6.7	10%	aks olunmayıb
9.	Seoul National University	Cənubi Koreya	26,470	12.6	11%	aks olunmayıb
10.	Korea Advanced Institute of Science and Technology	Cənubi Koreya	9,464	10.6	9%	20 : 80
11.	Kyoto University	Yaponiya	22,481	8.7	8%	24 : 76
12.	Pohang University of Science and Technology	Cənubi Koreya	3,046	10.4	4%	22 : 78
13.	Sungkyunkwan University (SKKU)	Cənubi Koreya	24,055	19.6	12%	42 : 58
14.	City University of Hong Kong	Honkonq	9,240	11.2	35%	54 : 46
15.	University of Science and Technology of China	Çin	16,032	8.2	3%	aks olunmayıb
16.	Fudan University	Çin	32,859	12.1	10%	51 : 49
17.	Nanjing University	Çin	33,456	14.2	10%	50 : 50
18.	Zhejiang University	Çin	50,051	14.1	6%	22 : 78
19.	Hong Kong Polytechnic University	Honkonq	21,773	26.9	25%	51 : 49
=20.	Shanghai Jiao Tong University	Çin	37,288	12.4	6%	41 : 59
=20.	Yonsei University (Seoul campus)	Cənubi Koreya	18,038	14.7	21%	45 : 55
22.	Ulsan National Institute of Science and Technology	Cənubi Koreya	4,046	14.3	7%	28 : 72
23.	King Abdulaziz University	Saudiyyə Ərəbistanı	31,554	8.1	21%	54 : 46
24.	Korea University	Cənubi Koreya	23,037	15.6	19%	46 : 54
25.	Tel Aviv University	İsrail	22,973	23.1	4%	54 : 46
26.	National Taiwan University	Tayvan	31,758	11.5	8%	40 : 60
27.	Hebrew University of Jerusalem	İsrail	17,454	11.2	5%	55 : 45
28.	Osaka University	Yaponiya	23,256	9.5	10%	31 : 69
29.	Indian Institute of Science	Hindistan	3,550	8.4	1%	21 : 79
30.	Tohoku University	Yaponiya	17,494	5.5	10%	26 : 74
31.	Koç University	Türkiyə	5,172	14.9	10%	52 : 48
32.	Khalifa University	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	3,134	8.3	32%	46 : 54
33.	Tokyo Institute of Technology	Yaponiya	9,570	7.3	13%	14 : 86
34.	Sabancı University	Türkiyə	3,247	20.0	9%	41 : 59
35.	Nagoya University	Yaponiya	15,594	7.9	10%	29 : 71
36.	National Tsing Hua University	Tayvan	10,194	13.8	5%	33 : 67
37.	Babol Noshirvani University of Technology	İran	4,749	28.6	n/a	32 : 68
38.	Hanyang University	Cənubi Koreya	20,879	14.6	17%	aks olunmayıb
39.	Gwangju Institute of Science and Technology	Cənubi Koreya	1,731	11.5	6%	25 : 75
40.	Kyung Hee University	Cənubi Koreya	23,512	17.2	18%	44 : 56
41.	Technion Israel Institute of Technology	İsrail	14,693	21.7	5%	34 : 66
42.	National Taiwan University of Science and Technology	Tayvan	7,981	18.7	13%	32 : 68
43.	Sun Yat-sen University	Çin	51,089	16.3	9%	51 : 49
44.	Indian Institute of Technology Bombay	Hindistan	9,870	17.9	1%	17 : 83
45.	Wuhan University	Çin	50,178	14.3	7%	aks olunmayıb
46.	University of Malaya	Malayziya	21,990	10.9	18%	66 : 34
47.	University of Macau	Makao	9,230	14.5	33%	58 : 42
=48.	Kyushu University	Yaponiya	18,696	7.6	12%	29 : 71
=48.	National Chiao Tung University	Tayvan	12,639	17.7	7%	28 : 72
50.	Chung-Ang University	Cənubi Koreya	11,381	16.1	28%	48 : 52

Sinqapur Milli Universiteti

Tsinqxua Universiteti

Pekin Universiteti

Honkonq Universiteti

Honkonq Elm və Texnologiyalar Universiteti

51.	Bar-Ilan University	İsrail	16,412	17.5	5%	61 : 39
52.	Qatar University	Qatar	13,342	17.6	42%	73 : 27
53.	Tongji University	Çin	35,810	12.9	11%	39 : 61
54.	Bilkent University	Türkiyə	10,007	14.4	5%	45 : 55
=55.	Hokkaido University	Yaponiya	18,038	8.0	9%	30 : 70
=55.	Hong Kong Baptist University	Honkonq	11,467	11.4	30%	61 : 39
57.	Huazhong University of Science and Technology	Çin	56,140	16.7	5%	35 : 65
58.	National Cheng Kung University (NCKU)	Tayvan	21,337	14.4	11%	36 : 64
59.	King Saud University	Saudiyyə Ərəbistanı	34,489	9.3	10%	aks olunmayıb
=60.	Indian Institute of Technology Kharagpur	Hindistan	11,016	18.0	n/a	16 : 84
=60.	Tokyo Medical and Dental University (TMDU)	Yaponiya	2,906	3.2	7%	50 : 50
62.	Harbin Institute of Technology	Çin	29,395	10.0	9%	31 : 69
63.	University of Tsukuba	Yaponiya	16,514	13.0	19%	39 : 61
64.	Tianjin University	Çin	30,513	12.0	1%	aks olunmayıb
=65.	Ewha Womans University	Cənubi Koreya	15,044	14.4	11%	100 : 0
=65.	Indian Institute of Technology Roorkee	Hindistan	8,240	14.1	1%	16 : 84
67.	Boğaziçi University	Türkiyə	11,967	26.8	8%	49 : 51
=68.	Alfaisal University	Saudiyyə Ərəbistanı	1,891	14.5	34%	56 : 44
=68.	Jordan University of Science and Technology	İordaniya	23,103	12.6	20%	57 : 43
70.	Southeast University	Çin	32,464	11.7	5%	aks olunmayıb
71.	United Arab Emirates University	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	7,492	9.2	26%	79 : 21
=72.	China Medical University, Taiwan	Tayvan	7,752	17.1	10%	53 : 47
=72.	Soochow University	Çin	45,109	16.0	5%	54 : 46
74.	National Taiwan Normal University	Tayvan	10,718	12.9	26%	56 : 44
=75.	American University of Beirut	Livan	8,045	8.6	22%	51 : 49
=75.	Central China Normal University	Çin	36,706	23.1	7%	65 : 35
=77.	Shandong University	Çin	45,900	14.8	5%	aks olunmayıb
=77.	University of Ulsan	Cənubi Koreya	13,689	12.6	3%	45 : 55
79.	Quaid-i-azam University	Pakistan	13,559	26.6	n/a	57 : 43
80.	Xiamen University	Çin	41,430	15.0	4%	49 : 51
=81.	Indian Institute of Technology Kanpur	Hindistan	6,472	15.2	1%	14 : 86
=81.	South China University of Technology	Çin	42,076	16.3	2%	35 : 65
=83.	Fujita Health University	Yaponiya	2,810	3.1	aks olunmayıb	55 : 45
=83.	Sharif University of Technology	İran	11,228	17.9	aks olunmayıb	26 : 74
=83.	Taipei Medical University	Tayvan	5,929	12.1	7%	57 : 43
86.	Indian Institute of Technology Delhi	Hindistan	7,284	13.3	1%	20 : 80
87.	Renmin University of China	Çin	25,183	12.0	6%	n/a
88.	Amirkabir University of Technology	İran	12,815	23.3	1%	34 : 66
89.	East China Normal University	Çin	27,189	12.6	13%	62 : 38
90.	Xi'an Jiaotong University	Çin	32,199	10.7	4%	35 : 65
=91.	East China University of Science and Technology	Çin	24,207	17.4	6%	41 : 59
=91.	Istanbul Technical University	Türkiyə	36,061	16.9	4%	34 : 66
=91.	King Fahd University of Petroleum and Minerals	Saudiyyə Ərəbistanı	6,471	6.1	20%	0 : 100
94.	Beihang University	Çin	28,884	14.4	6%	n/a
95.	Konkuk University	Cənubi Koreya	15,229	28.0	12%	55 : 45
96.	Isfahan University of Technology	İran	9,323	19.8	1%	42 : 58
=97.	Mahidol University	Tailand	28,996	10.5	3%	63 : 37
=97.	Pusan National University	Cənubi Koreya	25,464	19.7	11%	46 : 54
99.	Universiti Tunku Abdul Rahman	Malayziya	18,642	16.9	1%	52 : 48
=100.	University of Haifa	İsrail	17,917	30.7	2%	66 : 34

Medianın uşaq qurbanları

Həssas qrupa qeyri-həssas yanaşma

← Əvvəlki səh.1

Gülmar ATAKİŞİYEVA

**Beynəlxalq Jurnalistlər Federasiyası:
Nəticə nəzərə alınmalıdır**

Yalnız UNİCEF deyil, digər təşkilatlar da eyni predmetlə bağlı oxşar və bəzi fərqli qaydalar müəyyən edib. Beynəlxalq Jurnalistlər Federasiyası uşaqlarla əlaqəli xəbərlərin hazırlanmasına dair jurnalistlərin öz iş mühtitlərində rəhbər tutmalı olduğu prinsipləri açıqlayır:

- Uşaqlarla əlaqəli xəbər gündüzlük və həssaslıq baxımından mükəmməl hədəflənməlidir;
- Uşaqlar üçün zərərli olan materiallar mediada yer almamalıdır;
- Azyaşlılarla əlaqəli xəbərlərdə stereotiplərin və sensasiya doğuran başlıqların istifadəsindən çəkinilməlidir;
- Uşaqların seksuallaşdırılmış obrazlarının istifadəsinə yol verilməməlidir;
- Uşaqlarla əlaqəli hər cür materialın yayılmasından əvvəl onların səbəb ola biləcəyi nəticəyə

diqqət edilməli və uşaqlara verilə biləcək zərər minimuma endirilməlidir.

**Save The Children:
Uşaqlar haqqında neqativ ifadələrdən qaçın**

Məsələnin həssaslığı "Save The Children" (Uşaqları Xilas Et) təşkilatı tərəfindən də nəzərə alınmışdır. Reportajlar zamanı və mediada işlənən xəbərlərdə uşaqlara dəyərli məqəddərə reportajın müəyyən mərhələləri, bu mərhələlər zamanı jurnalist və uşaq arasındakı münasibət, müsahibə üçün seçilən məkan və bu qəbildən olan bütün detallar müəyyən edilib:

- Uşağı, bacı-qardaşlarını və ya yaşlılarını təhlükə altında qoyacaq materialları yayımlamayın;
- Heç bir uşağa zərər verməyin;
- Mühakiməedici, mədəni dəyərlərə etinasız yanaşmayın;
- Uşaqlar haqqında neqativ ifadələrdən qaçın. Məsələn, "küçə uşaqları"nın yerinə "küçədə yaşamağa məcbur qalan" ifadəsini işlədin;
- Məktəb saatlarında görüntü əldə etmək və reportaj üçün məktəb direktorundan icazə alınmalıdır.

BBC: Ana səhifədə görüntülər bütün yaş qruplarına uyğun olmalıdır

Dünyanın ən böyük radio və televiziya korporasiyalarından biri olan BBC televiziya əməli olan qaydalarla yanaşı, internet platformasında da azyaşlıların psixoloji və mənəvi inkişafını nəzərə alaraq, əməl edilməli olan etik qaydaları müəyyən edib. Həmin qaydalarda göstərilir ki, BBC-nin veb saytının ana səhifəsindəki məlumatlar, uşaqlar da daxil olmaqla, hər kəsə uyğun olmalıdır. Ana səhifədə kliklənən keçidlər (link) dolayı şəkildə digər uyğun olmayan mənbələrə keçid verməməlidir. Eləcə də ana səhifədə reklam edilən və yüklənə bilən görüntülər istisnasız bütün yaş qruplarına uyğun olmalıdır.

Bunları Azərbaycan qanunları da tələb edir

Ölkəmizdə bu məsələlər nəzərə alınaraq, "Kütləvi informasiya vasitələri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci maddəsində informasiyanın yayılmasına, informasiya mənbəyinin açıqlan-

masına yol verilməyən xüsusi hallar nəzərdə tutulub. Məsələn, kütləvi informasiya vasitəsi redaksiyasının və ya jurnalistin şəxsin gizli saxlanmaq şərti ilə verdiyi məlumatı yayılan xəbər və materiallarda açıqlanmasına; cinayət etməkdə təqsirləndirilən yetkinlik yaşına çatmayanların və ya qanuni nümayəndələrinin razılığı olmadan onların şəxsiyyəti barədə hər hansı məlumatı yaymasına yol verilmir.

Amma heç nə dəyişmir

Bu normalara, qaydalara və prinsiplərə baxdıqda, sözügedən xəbərin mediadakı nümayişinin təhlili maraqlı və bir o qədər də kədərli mənzərə yaradır. Yaradaçağı mədəni, fiziki təzyiqli, uşaqların gələcək həyatlarına bu xəbərlərin hansı formada təsir edəcəyini nəzərə almadan və hətta bu xəbər-

lərin onların özünəqəsdinə səbəb olacağını düşünmədən yerli media:

- Xəbəri sensasiyalı başlıqla yayımlayır;
- Uşaqların, onların valideynlərinin şəxsiyyətini ifşa edir;
- Onları uzun müddət nəinki öz ətraflarının, hətta tanımadıqları şəxslərin belə qınaq obyektinə olaraq yaşamağa vadar edir;
- Xəbərin bu cür təqdimatının üçüncü şəxslərə təsirini düşünmür. Belə ki, digər azyaşlıların bu cür senzurasız yayımlanan görüntülərə baxdıqdan sonra oxşar hərəkətlərə marağı arta bilər.

Bir sözlə, uşaq hüquqları və media kontekstindəki normalara məhəl bildirir ki, olmpiadadan keçiril-məsində məqsəd məktəblilərin kimya fənninə marağını artırmaq, həmçinin yuxarı sinif şagirdlərinin gələcəkdə ixtisas seçməsinə köməklik göstərməkdir. Əvvəlcə ümumtəhsil məktəblilərinin müəllimləri, şagirdlər və valideynlər Gəncə Dövlət Universitetinin kimya fakültəsində yaradılan tədris mühiti, fənn kabinetləri və müasir laboratoriyalarla yaxından tanış olublar.

Məktəblilərə son illərdə GDU-nun kimyaçı alimləri tərəfindən aparılan elmi araşdırmalar və alınan nəticələr haqqında ətraflı məlumat verilib.

Gələcəkdə olimpiadada yüksək nəticə göstərən şagirdlərin universitet alimlərinin rəhbərliyi ilə müxtəlif laboratoriyalarda aparılan təcrübələrdə iştirak edə biləcəkləri deyilib.

tını məhv edəcək, deməli, cəmiyyət daha iki gənc fərdini itirir.

Bəs, burda kim qazanır?

Həyat yalnız yazılı qanunlardan, qaydalardan ibarət deyil, dünyadakı bütün münasibətlər qanunlarla tənzimlənə bilməyəcək qədər çoxdur. Bu zaman ədalətin ən böyük təzahürü insanın vicdanı və onun mənəvi dəyərləridir. Cəmiyyətdəki mənəvi və sosial tarazlığı qorumaq yalnız dövlətin deyil, eyni zamanda fərdlərin də öhdəliyidir. Bu gün dərk etmədikləri səhvlərə görə yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərin cəmiyyətdə sıxışdırılmasında, təcrid olunmasında iştirak edirik. Ancaq unuduruq ki, sabah bunun acı nəticələri qarşısında mənəvi məsuliyyəti daşıyan yenə biz olacağıq. Deməli, qazanan yoxdur, itirən isə hamımızdır.

ADU yeni layihəyə başlayır

İlk dəfə olaraq tələbələr məcburi köçkün məktəblərində təcrübə keçəcəklər

Fevralın 15-də Azərbaycan Dillər Universitetində (ADU) 2017-2018-ci tədris ilində bakalavr ali təhsil pilləsində təhsillərini başa vuran tələbələrin pedaqoji və istehsalat təcrübəsinə həsr olunan konfrans keçirilib.

Konfransda çıxış edən ADU-nun rektoru, AMEA-nın həqiqi üzvü, əməkdar elm xadimi Kamal Abdulla tələbələrə pedaqoji təcrübəyə yollanmaları münasibəti ilə təbrik edib. Rektor ilk dəfə olaraq tələbələrin bir qisminin ölkəmizin müxtəlif rayonlarında yerləşən məcburi köçkün məktəblərində pedaqoji təcrübə keçəcəklərini diqqətə çatdıraraq bu fədakar və nəcib işin həm universitet, həm də məktəblər üçün öz bəhrəsini verəcəyini vurğulayıb. K.Abdullanın sözlərinə görə, artıq universitetin əməkdaşları tələbələrin göndərilməsi nəzərdə tutulan məktəblərə baş çəkərək vəziyyətlə yerində tanış olublar. O, qeyd edib ki, rayonlarda tələbə və metodistlərin normal yaşayışı üçün lazım olan hər cür şərait yaradılacaq və onların ezamiyyət xərcləri universitet tərəfindən ödəniləcək. Rektor K.Abdulla bildirib ki, şagirdlərlə bu yaxınlarda nəşr olunan "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev multikulturalizmin Azərbaycan modeli haqqın-

da" adlı kitab, azərbaycançılıq ideologiyasının təbliği və s. məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılması da zəruridir. Dərindən fəaliyyətin son dərəcə vacib olduğunu diqqətə çatdıran K.Abdulla tələbələrə universitetdə olan atmosferi məcburi köçkün məktəblərində də yaşatmaq və ADU haqqında təəssürat yaratmaq istiqamətində işlər görülməsini, eləcə də məktəblərin daxili nizam-intizam qaydalarına riayət etməyi tövsiyə edib.

ADU-nun Təcrübə, professional inkişaf və karyera şöbəsinin

müdiri, universitet üzrə pedaqoji təcrübənin rəhbəri Məmməd İsmayilov təcrübəni tələbələrin ilk əmək fəaliyyəti kimi xarakterizə edib və buna görə də onlara təbriklərini ünvanlayıb. O, bildirib ki, 2018-ci ilin fevral ayının 16-dan başlayan pedaqoji təcrübə əyani şöbədə 14 həftə, qiyabi şöbədə isə 5 həftə davam edəcək. Pedaqoji təcrübəyə yollanan tələbələr Bakının 64 məktəb-lisində və Binəqədi rayonunda yerləşən Zəngilan məcburi köçkün məktəbində, həmçinin Cəbrayıl rayonunun Cocuq

Mərcanlı kəndi, Gəncə, Bərdə, Mingəçevir şəhərlərində yerləşən məcburi köçkün məktəblərində təcrübə keçəcəklər. M.İsmayilov əlavə edib ki, istehsalat təcrübəsinə cəlb edilən tələbələr isə müxtəlif təşkilatlarda 14 həftə müddətində təcrübədə olacaqlar.

M.İsmayilov daha sonra pedaqoji və istehsalat təcrübəsinə tətbiq edilən yeniliklərdən danışaraq, qiymətləndirmə prosesi barədə məlumat verib.

Görüş iştirakçıları maraqlandıran sualların cavablandırılması ilə yekunlaşıb.

Qeyd edək ki, ADU-nun qaçqın və məcburi köçkünlərə dövlət qayğısına öz töhfəsini vermək üçün könüllü şəkildə həyata keçirdiyi bu layihə genişmiqyaslı xarakter daşıyır. Belə ki, universitetdə orta məktəb əlaqələri təkə təcrübə müddətində deyil, sonra da davam edəcək və sistemli xarakter daşıyacaq. Daha sonra təcrübənin miqyasının genişləndirilərək kəndləri əhatə etməsi, universitetin orta məktəblərin xarici dil müəllimləri ilə əlaqələrinin yaradılması nəzərdə tutulur.

BMU beynəlxalq müsabiqəyə ev sahibliyi edib

Bakı Mühəndislik Universitetində Dünya Kub Assosiasiyası tərəfindən Azərbaycan üçün sayca dördüncü Beynəlxalq Kub Yarışması keçirilmişdir. 2003-cü ildə qurulan təşkilat 2015-ci ildən etibarən Azərbaycanda da yarışlar təşkil edir. Assosiasiyanın məqsədi daha çox insanın iştirakı ilə ədalətli və bərabər şərtlərlə ölkədə yarışların keçirilməsinə nail olmaqdır.

İki gün ərzində keçirilən və 32

iştirakçının qatıldığı "Eagle of the East 2018" adlı yarışda 12 kateqoriya üzrə gənclər öz məharətlərini sınaq ediblər. 3x3x3 (Rubik kubu) kateqoriyasında 10.23 saniyə nəticə ilə finlandiyalı Reto Bubendorf, 12.17 saniyə nəticə ilə isveçrəli Manuel Böhler və 12.61 saniyə nəticə ilə azərbaycanlı Cavid Nəbizadə uyğun olaraq 1, 2 və 3-cü yeri sahib olmuşlar. 4x4x4 kub kateqoriyasında isə Cavid Nəbizadə 43.24 saniyə

nəticə göstərərək həm 1-ci yeri çıxmış, həm də Azərbaycan rekorunu yeniləmişdir. Xatırladaq ki, Cavid Nəbizadə 14 milli rekord sahibidir. Digər milli rekord sahibləri isə 2x2x2 kateqoriyası və skuer-1 kateqoriyalarında uyğun olaraq 4.28 və 46.51 saniyə nəticələrini yığmağa nail olmuş Əli Qəhrəmanlı və sküb kateqoriyasında 6.32 və 3.73 saniyə nəticə göstərmiş Süleyman Xəlilovdur.

Yarışın sonunda iştirak etmiş hər kəs sertifikatlarla təltif olunmuş, qaliblər, milli rekord sahibləri, ən yaxşı yeni gələcən iştirakçılar, (Ayxan Bənnayev, Göydəniz Hüseynov, Gitlin Mixail) ən gənc iştirakçı (2008-ci il təvəllüdü İsmayıl Bədəlov), ən sürətli qadın iştirakçı (Fidan Nəbiyeva - 29.42 saniyə) MoYu kub şirkətindən dəyərli hədiyyələrlə mükafatlandırılmışdır.

Türkiyəli diplomat ADAU-da olub

Türkiyə Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral Gəncə şəhərinə səfəri çərçivəsində Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində (ADAU) olub. Universitetin rektoru, AMEA-nın müxbir üzvü, professor İbrahim Cəfərova görüşən qonaq ADAU-nun Aqrar elm, Təhsil və Cümhuriyyət muzeyi, burada ekspozitlarla yaxından tanış

olub. Muzeyin direktoru Şəhla Məmmədova qonağa bölmə və ekspozitlər barədə dolğun məlumatlar verib. Səfir həmçinin, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin fəaliyyət göstərdiyi tarixi binanı gəzib. Qonağı Türkiyənin Gəncədəki Baş konsulu Orhan İşik müşayiət edib.

Sonda səfir Erkan Özoral muzeyin xatirə kitabına ürk sözlərini və təəssüratlarını yazıb.

Azərbaycanın qədim və ilk orta əsrlər dövr memarlığının ilk tədqiqatçısı

AzMIU-da görkəmli memarın 100 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi-praktik konfrans

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində (AzMIU) Azərbaycanın görkəmli memarı, memarlıq doktoru, professor, Şərq Ölkələri Beynəlxalq Memarlıq Akademiyasının həqiqi üzvü, Respublika Dövlət Mükafatı laureatı Davud Axundovun anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş “Memarlıq irsinin tədqiqi və mühafizəsi” adlı elmi-praktik konfrans keçirilib. AzMIU, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Memarlar İttifaqının dəstəyi və təşkilatçılığı ilə ərəsəyə gələn konfransda başqa ölkələrdən gələn qonaqlar da iştirak edib. Konfransda Qafqaz Albaniyasının memarlıq irsi, Azərbaycanın memarlıq abidələrinin tədqiqi və qorunmasının aktual problemləri, memarlıq abidələrinin müasir şəraitdə istifadəsi və s. məsələlər müzakirə olunub. Konfrans iştirakçıları əvvəlcə D.Axundovun memarlıq fəaliyyətinin foyesində hazırlanmış layihələrindən, elmi araşdırmalarından, kitablarından ibarət sərgiyə tanış olublar.

Konfrans iştirakçılarını salamlayan AzMIU-nun rektoru, professor Gülcəhə Məmmədova Davud Axundovun həyat və yaradıcılığı haqqında geniş məlumat verib. Qeyd edib ki, Davud Axundov 1918-ci il fevralın 14-də Bakı şəhərində Azərbaycanın ilk diplomlu elektrik-mühəndisi olmuş, Belçika Lyey Kral Universitetini bitirmiş ziyalı Ağa Axundov ailəsində anadan olmuşdur. Davud Ağa oğlu orta məktəbi bitirdikdən sonra 1937-ci ildə M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Sənaye İnstitutunun memarlıq-inşaat fakültəsinə daxil olmuş, 1942-ci ildən etibarən layihəçi-memar kimi yaradıcılıq fəaliyyətinə başlamışdır. O, layihələrinin əsas hissəsini 1949-1963-cü illərdə “Xəzərdəniz” Elmi-Tədqiqat Layihə İnstitutunda çalışdığı dövrdə işləyib-hazırlamış, həmin dövrdə nəinki Azərbaycanda, eyni zamanda digər respublikalarda tikilmiş bir sıra yaşayış evlərinin, sənaye və ictimai binaların layihələrini həyata keçirmişdir. D.Axundov bir memar kimi yaddan artıq layihə işləyib hazırlamış, onlardan 82-ni reallaşdırma bilmişdir.

“Bir layihəçi kimi çalışmaq yanaşı, o,

eyni zamanda Azərbaycanın memarlıq irsinin tədqiqi ilə məşğul olmuşdur. Azərbaycanın qədim və ilk orta əsrlər dövrü memarlıq tarixinə həsr olunmuş elmi əsərləri respublika memarlıq elminin inkişafına böyük töhfədir. Davud müəllim memarlıq abidələrinin rekonstruksiyası üzrə 86 layihənin müəllifidir. Azərbaycanın qədim və ilk orta əsrlər dövr memarlığının ilk tədqiqatçısı olmuş D.A.Axundov özünün rəhbərliyi altında işləyən və geniş elmi axtarışlar aparan alimlər məktəbi yaratmışdır. Onun rəhbərliyi altında 18 fəlsəfə, 1 memarlıq elmləri doktoru yetişdirilib. D.Axundov 1988-ci ildən ömrünün sonunadək AzMIU-da doktorluq dissertasiyalarının müdafiəsi üzrə ixtisaslaşdırılmış şurasının sədri olub”.

Görkəmli alimin elmi və pedaqoji fəaliyyətinin yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edən G.Məmmədova bildirib ki, D.Axundova 1982-ci ildə “Azərbaycan SSR-in əməkdar ali məktəb işçisi” fəxri adı verilib, “Azərbaycanın qədim və erkən orta əsrlər dövrü memarlıq” adlı akademik monoqrafiyası 1990-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatına layiq görülmüşdür. D.Axundov 1992-ci ildə Beynəlxalq Şərq Ölkələri Memarlıq Akademiyasının həqiqi üzvü seçilib, 2000-ci ildə “Şərəf” ordeni ilə təltif edilib, 2002-ci ildə Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür.

Tədbirdə Azərbaycan Memarlar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri, professor Elbay Qasımlı, mədəniyyət və turizm nazirinin müavini, professor Sevdə Məmmədliyəva, AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun direktoru, professor Ərtegin Salamzadə, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri Fərhad Xəlilov, Dəşkənd Memarlıq və İnşaat Universitetinin professoru Muhammed Əhmədov çıxış edib. Davud Axundov haqqında xatirələr söyləyiblər. Alimin ailə üzvləri adından oğlu Cəmil Axundov çıxış edərək atasının xatirəsini ehtiramla anan universitetin rəhbərliyinə, konfransın təşkilatçılarna minnətdarlığını bildirib.

Konfrans öz işini bölmə iclasında davam etdirib.

“UNEC qadınları elm dünyasında: yeni çağırışlar və imkanlar”

Elmi-praktik konfransda qadınların karyera inkişafına mane olan amillər araşdırılıb

Oruc MUSTAFAYEV

Global dünyanın çağırışları nə qədər sərt və kəskin olsa da qadınlar dövrün reallıqları və tələblərinə öz elmi potensialları və yaradıcı erudisiyaları ilə cavab vermək iqtidarında olduqlarını sübut etməkdədirlər. Son illər qadınlarımızın elm, təhsil, ictimai sahələrdə fəallığı gündəlik həyatımızda tez-tez müşahidə olunmaqdadır. Leksikonumuza daxil olan gender bərabərsizliyi kimi bir problem dünyanın bir sıra ölkələrində qadınların yaradıcı, elmi potensialının inkişafı üçün ciddi baxovlara çevrilsə də, ölkəmizdə zərif cinsin nümayəndələri cəmiyyətin fəal üzvü kimi çıxış etməkdədir. Bu, özünü xüsusən də təhsil sahəsində göstərir.

Bunun əyani nümunəsini isə ölkəmizin nüfuzlu ali məktəblərindən olan Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) təşəbbüsü ilə ölkəmizdə ilk dəfə olaraq Beynəlxalq Elmdə Qadınlar Gününə həsr olunmuş “UNEC qadınları elm dünyasında: yeni çağırışlar və imkanlar” mövzusunda keçirilən elmi-praktik konfransda da görmək olardı. Konfrans qadınların elmi karyera inkişafına mane olan amilləri araşdırıb, onların aradan qaldırılması məqsədilə təkliflərin səsəndirilməsi ilə yadda qaldı. Universitetin Elm şöbəsinin müdiri, professor Zahid Məmmədovun moderatorluğu ilə keçirilən tədbirdə ali məktəbin rektoru, professor Ədalət Muradov, millət vəkili, Gəncə Dövlət Universitetinin prorektoru, dosent Porvin Kərimzadə, Azərbaycan Respublikası Hesabla Palatasının auditoru Mehriban Əlişanova, UNEC-in tələbələrə iş üzrə prorektoru, dosent Səadət Qəndilova, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin dosenti, əməkdar incəsənət xadimi Fəx-

faizi qadınlar, doktorantların 80 faizi kişilər, 20 faizi qadınlardır. Elmi tədqiqatlarda iştirak edənlərin 29 faizini qadınlar təşkil edir. Yüksək səviyyədə akademik uğurlar əldə edən qadın dosent və professorlar cəmi 11 faiz təşkil edir. Nobel mükafatı alanların cəmi 5 faizi qadındır. Gender siyasətinə xüsusi önəm verilən Avropanın bir sıra ölkələrində elmi tədqiqatlarda iştirak edən qadınların sayı çox aşağıdır. Bu rəqəm Portuqaliyada 17, Almaniya kimi bir ölkədə isə cəmi 5 faiz təşkil edir. Türkiyədə işləyən professorlar arasında qadınlar 25 faiz təşkil edir, baxmayaraq ki, onların məqalələrinə istinadlar hələlik azdır.

UNEC müəllimlərinin 54 faizini qadınlar təşkil edir

Dünya ölkələrində qadınların elmi fəaliyyətə cəlb olunması mənzərəsi ilə tanış olduqda İqtisad Universitetində vəziyyətin tam fərqli olduğunu görürük. Ye-

limlərin reyting sisteminin elmi tədqiqat bölməsində qalıb olan qadınlar üçün pul mükafatı təsis ediləcəyini bildirib. Eyni zamanda, öz elmi tədqiqatı ilə fərqlənən qadın müəllimlərin üç ay müddətinə tədqiqatını Avropanın ən nüfuzlu universitetində davam etdirəcəyini vurğulayıb.

İddialı universitet

Məlumdur ki, Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə ötən il dekabrın 29-da tədqiqatçı-önlü universitet statusu almaq üçün tələb olunan meyarlar təsdiq olunub. İqtisad Universiteti bu yöndə də qətiyyətli və inamlıdır.

Ə.Muradovun sözlərinə görə, universitetin tədqiqatçı-önlü olması üçün işlərə xeyli əvvəl başlanılıb. “Həqiqət onu göstərir ki, bütün reyting sıralamalarında İqtisad Universiteti önə çıxsada, irəliləsə də, dinamika çox sürətli olsa da, tədqiqatlarda UNEC görünür. Bütün reytinglərdə İqtisad Universiteti tədqiqat baxımından çox aşağıdadır. Biz düşünürük ki, indiyə qədər həyata keçirdiyimiz tədbirlərdən əlavə olaraq hansı tədbirləri həyata keçirə bilərik”.

Rektor tədqiqatçı-önlü universitet statusu almaq üçün bu vaxta qədər görülən tədbirlərdən və hədəflərdən danışdı. “Biz impakt-faktoru yüksək olan jurnallarda çap olunmuş hər bir məqaləsinə görə əməkdaşlarımıza 4 min manat qonorar veririk. Biz regionda ilk dəfə olaraq müəllimlərin fəaliyyətini qiymətləndirməyə imkan verən reyting sistemini tətbiq etdik. Bu reyting sisteminə biz elmə 40 faiz verdik. Reytingin yuxarısında, yəni yəni qərarlaşmış əməkdaşlarımızın əməkdaşlarına 2 dəfəyədək əlavələr etdik. Biz yeni bir jurnal - “UNEC Ekspert” nəşr etməyə başladığımız. Gənc Alimlər Şurası yaratdıq. Biz universitetdə 12 tədqiqat mərkəzi yaratmışıq. Hədəfimiz onların sayını ən azı 50 -yə çatdırmaqdır. Lakin əlavə təkanlara da ehtiyac var. Elə bir təkan ki, universiteti daha da irəli apara bilsin. Mən hesab edirəm ki, təkanverici qüvvə bizim xanımlardır. Mən bu suala cavab tapmaq istəyirəm: Mən bir rektor olaraq qadınlarımızın elmi tədqiqatları cəlb olunması üçün hansı əlavə işlər görməliyəm? Mən xanımlarımızdan sifariş istəyirəm. Xanımlardan tələb istəyirəm. Mən nə etməliyəm ki, qadınlar özlərində olan elmi tədqiqatçı potensialını öz çıxara, reallaşdırma bilsinlər”.

“Bu mənim universitetimdir”

Rektor əmin olduğunu bildirib ki, bu gün UNEC-də işləyən qadınların potensialı onların göstərdikləri göstəricilərdən daha yüksəkdir. “Bu potensialı reallaşdırılması üçün qadınların istəyini eşitmək istəyirəm. Magistrantların yarısı qadınlardır. Magistratura ciddi, həm də ilkin başlanğıc nöqtə olaraq bir tədqiqat mərkəzidir. Həmin başlanğıc mərkəzlərində gənclərimizi tədqiqata alışdırmaq, ortaya çıxan neqativ problemlərin həll və ləğvi baxımından təkliflər verilməsi önəmlidir”. Ə.Muradov qadınlara üz tutaraq “Bu mənim universitetimdir” deyərək irəli çıxmaq üçün özünü daha çox toparlamağınızı, həm də rektor səviyyəsində eşidilə biləcək səviyyədə səsini qaldırmağınızı istəyirəm” deyib.

Yenilikçi universitet statusu qazanan UNEC-də qadınların elmi tədqiqatlara cəlb olunması yönündə işlər davam edir. Hazırda ali məktəbdə professor-müəllim heyəti arasında qadınlar 54 faiz təşkil edir, dünyanın heç bir ölkəsində belə bir göstərici yoxdur. Universitetdə 3084 magistrdən 1346-sı, 155 doktorant və dissertatandan 64-ü qadınlardır. Qadın əməkdaşların elmi dissertasiya işlərinin başa çatdırılması sahəsində ali məktəbin rəhbərliyi tərəfindən ciddi tədbirlər görülmüş və son illərdə qadınların yarımçıq qalmış elmi işləri müdafiə olunub.

riyyə Xələfova, Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Xəlilə Bayramova, Türkiyənin İstanbul Universitetinin prorektoru, professor Sedat Murat, ali məktəbin professor-müəllim heyəti, gənc qadın tədqiqatçılar iştirak edirdi.

Tədbir barədə məlumat verən Z.Məmmədov qeyd edib ki, BMT Baş Assambleyasının 11 fevral 2016-cı il tarixində qəbul etdiyi qətnaməyə uyğun olaraq bütün dünyada “Elmdə qadınlar” Beynəlxalq Günü elan olunub.

Dünya elmində qadınların çəkisi

Bildirilib ki, konfransın mövzusu Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin tədqiqat universitetlərinə transformasiyası dönməsində UNEC-də gender siyasəti çərçivəsində qadınların elmi-tədqiqat fəaliyyətlərinin inkişaf etdirilməsi məsələsinə həsr olunub. Azərbaycan qadınların elm sahəsində inkişafını özünün prioritet vəzifələrindən biri elan edib. Bütün dünyada qadınların gender bərabərsizliyi sahəsində problemlərin yaşandığı bir vaxtda UNEC təcrübəsi qadınlara yaradılan şərait baxımından diqqətəlayiqdir. Dünyada elm sahəsində qadınların iştirakı statistikasına diqqət yetirsək görürük ki, onların fəaliyyətinə nə qədər maneələr mövcuddur. Buna baxmayaraq UNEC-in qadınların elmi fəaliyyətə cəlb olunması baxımından nə qədər öndə olduğunu görə bilərik. Dünya elmində qadınların çəkisi cəmi 30 faiz təşkil edir. Orta məktəblərdə işləyən müəllimlərin 51 faizi kişilər, 49 faizi qadınlar, liseylərdə işləyən müəllimlərin 68 faizi kişilər, 32 faizi qadınlardır. Bu vəziyyət azala-azala gedir. Universitet məzunlarının (bakalavr səviyyəsində) 70 faizi kişilər, 30 faizi qadınlar, magistratura səviyyəsində məzunların 75 faizi kişilər, 25

niklikçi universitet statusu qazanan UNEC-də qadınların elmi tədqiqatlara cəlb olunması yönündə işlər davam edir. Hazırda ali məktəbdə professor-müəllim heyəti arasında qadınlar 54 faiz təşkil edir, dünyanın heç bir ölkəsində belə bir göstərici yoxdur. Universitetdə 3084 magistrdən 64-ü qadınlardır. Qadın əməkdaşların elmi dissertasiya işlərinin başa çatdırılması sahəsində ali məktəbin rəhbərliyi tərəfindən ciddi tədbirlər görülmüş və son illərdə qadınların yarımçıq qalmış elmi işləri müdafiə olunub. Bu sahədə nəzərdə tutulmuş addımlardan biri də odur ki, elmi fəaliyyət sahəsinə cəlb olunmuş qadınlara gələcəkdə qrantlar da verilməkdir.

“Biz irəli getməliyik”

Universitetin rektoru, professor Ədalət Muradov çıxışında “Elmdə qadınlar” Beynəlxalq Gününün təsis edilməsi zərurətinə toxunub. Bildirilib ki, bu günün təsis edilməsi qadınlara münasibətdə diskriminasiyaya qarşı mübarizədir. Rektor Azərbaycanda belə bir problemin, qadınlar və kişilər arasında heç bir diskriminasiyanın olmadığını vurğulayıb. Regionun iqtisadiyönlü 4 ən yaxşı ali məktəbindən biri olaraq UNEC inkişaf üçün davamlı təkanlar axtarıb, onlardan birincisi isə qadınlardır. “Biz irəli getməliyik. Irəli getmək üçün biz dayaq nöqtələri axtarıq. Bu dayaq nöqtələrindən birincisi və ən davamlısı, düşünürəm ki, UNEC-in qadınlardır”.

UNEC-də alimlərin elmi tədqiqatlara cəlb olunması məqsədilə görülən stimullaşdırıcı tədbirlərdən danışan rektor ali məktəbdə pedaqoji fəaliyyət göstərən xanımların yüksək elmi potensialı malik olduğunu qeyd edərək onların elmi potensialını stimullaşdırmaq məqsədilə müəll-

kəşb edir. Biz elmi rəhbər məsələsinə xüsusi diqqət yetirməliyik. Magistr dissertasiyalarının keyfiyyəti yüksəldilməli, plagiatlığa yol verilməməlidir. Magistrantlarımız dünyanın aparıcı dillərini, xüsusilə də, ingilis dilini mükəmməl öyrənməlidirlər. Biz ADPU-nun tədqiqat universitetinə çevrilməsi üçün birgə əzmlə çalışmalıyıq. Yaxın vaxtlarda ADPU-da “Fənlərin tədrisi metodikası: müasir yanaşma” mövzusunda Respublika elmi konfransı keçiriləcək. Magistrantlarımız bu elmi konfransda fəal iştirak etməlidirlər.

Magistratura və doktorantura şöbəsinin müdiri, professor İbrahim Bayramov elmi-pedaqoji təcrübənin təşkili və keçirilməsi haqqında məlumat verib. Qeyd edib ki, ADPU-da əyani formada təhsil alan II və III tədris ili magistrantları 16 fevral - 16 mart tarixlərində ixtisas kafedralarında elmi-pedaqoji təcrübə keçəcəklər. Elmi-pedaqoji təcrübədə 19 ixtisas, 20 ixtisaslaşma üzrə 415 nəfər magistrant iştirak edəcək.

Konfransda elmi-pedaqoji təcrübənin səmərəli təşkili və keyfiyyətinin yüksəldilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, təkliflər irəli sürülmüşdür.

ADPU magistrantlarının elmi-pedaqoji təcrübəsi başlayır

Bununla əlaqədar universitetdə konfrans keçirilib

Fevralın 14-də Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində (ADPU) II və III tədris ili magistrantlarının elmi-pedaqoji təcrübəsinin başlanmasına həsr olunmuş konfrans keçirilib.

ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov konfransı giriş sözü ilə açaraq bildirib ki, universitetin cəmiyyət və dövlət qarşısında böyük öhdəliyi var. Biz Azərbaycan məktəbləri üçün yüksək səviyyəli pedaqoji kadrlar hazırlamalıyıq. Bu, həm də ADPU-nun şəərəfli missiyasıdır. Elmi-pedaqoji təcrübənin magistrantların həyatında mühüm və məsuliyyətli bir mərhələ olduğunu deyən rektor onlara öz tövsiyəsini verib. “Siz öyrəndiyiniz bilik və bacarıqları təcrübədə tətbiq edəcəksiniz. İstər təhsil dövründə, istərsə də sonrakı fəaliyyətinizdə ADPU-nun adını uca tutmalı, böyük və şəərəfli əməlləri yaşatmalıyıq”. Rektor çıxışının sonunda magistrantlara uğurlar arzulayıb.

Elm və innovasiyalar üzrə prorektor, professor Asəf Zamanov bildirib ki, elmi-pedaqoji təcrübə magistrantlar üçün çox vacibdir. Təcrübə müddətində nizam-intizam və keyfiyyət təmin edilməlidir. Elmi-tədqiqat fəaliyyəti magistrantlar üçün mühüm əhəmiyyət

Flaş-kart ölçüsündə kompüter

Yusif ƏLİYEV

Amerikanın “Q-Stick” şirkəti adi flaş-kart ölçüsündə kompüter hazırlayıb. Mini-qadçet 7 saniyə ərzində Windows, Android və ya Linux əməliyyat sistemini işə salaraq, istənilən televizoru fərdi kompüterə çevirməyə imkan verir. www.news.rambler.ru saytının məlumatına görə, qurğu “Intel HD” qrafikasını, həmçinin 4K yayımı dəstəkləyir. Bundan başqa, kompüter 8 Gb əməli yaddaş, Bluetooth 4.1, Wi-Fi, bir neçə USB-konnektor və yaddaş kartı konnektoru ilə təchiz edilə bilər.

Göy və qırmızı rənglərdə olcaq olan “Q-Stick” kompüterini “Indiegogo” kraudfandinq (layihənin reallaşdırılması məqsədilə gələn kütlələrdən maliyyə cəlb olunması mexanizmi) platformasından əldə etmək olar. Qurğunun baza versiyasının qiyməti 129 dollar təşkil edəcək, “Blaze Pro” isə 179 dollara başa gələcək.

Ən güclü prosessor təqdim edilib

“Intel” şirkəti 14 modelin daxil olduğu “Xeon D-2100” prosessorlarının yeni istehsal xəttini təqdim edib. Seriya çipləri məlumatları rəqib modellərlə müqayisədə 8 faiz tez emal edir.

www.life.ru saytının bu barədəki məlumatında bildirilir ki, 14 nanometrik texnologiya proses üzrə istehsal edilən prosessorlar “Intel Turbo Boost 2.0 Technology”, “Intel Hyper-Threading Technology” və “Intel Speed Shift Technology” texnologiyalarını dəstəkləyir. İstehsal xəttində böyük model tezlikləri 1600 MHz-dən 2200 MHz-dək artan 18 nüvəyə malikdir.

Çiplər ümumi operativ yaddaş tutumu 512 Gb-a bərabər “DDR4” kontrollerlərini, “PCI Express 3.0”, “SATA 3.0” və “USB 3.0” interfeyslərini dəstəkləyir. İstehsal xəttində ən ucuz prosessorun qiyməti 502 dollar, ən bahalı prosessorun (Xeon D-2191) qiyməti isə 2407 dollar təşkil edir.

10 GB əməli yaddaşa malik ilk smartfon hazırlanır

Çinin “Vivo” şirkətinin məlumatına görə, “Vivo Xplay 7” 512 GB daimi yaddaşa malik ilk smartfon hazırlanır.

www.news.rambler.ru saytının məlumatına görə, “Vivo Xplay 7” 512 GB daimi yaddaşa malik ilk smartfon hazırlanır. “Qualcomm” şirkətinin istehsalı olan “Snapdragon 845” mikroprosessoru, 4K formatlı displey, həmçinin “Vivo X20 Plus UD” modeli kimi displey inteqrasiya edilmiş barmaq izləri skaneri ilə təchiz ediləcək. Yeni smartfon sahibini öz səlflərindən daha tez tanıyaçaq. Daktiloskopik sensor yeganə

identifikasiya metodu olmayacaq. Belə ki, istehsalçıları son tendensiyaları izləyərək, qurğunun təhlükəsizlik sistemini “Face Unlock” ikinci nəsəl sifətin tanınması texnologiyası ilə tamamlamağı planlaşdırırlar. “Vivo Xplay 7” smartfonunun satışa çıxarılma tarixi və qiyməti hələ ki, məlum deyil.

“Apple” sərfəli “MacBook” istehsal edəcək

Son illər “Apple” öz flaqman noutbuk “MacBook Pro”-nu fəal şəkildə yeniləşdirir. Lakin bu il şirkət kiçik noutbukların istehsalına qayıtmaq niyyətindədir. Bundan başqa, “MacBook Air”-i əvəzləyəcək yeni noutbuklar, indiki Pro-versiyalardan daha sərfəli olacaq.

“Apple”-in yeni təbii haqqında “General Interface Solutions” şirkəti məlumat verib. Bu şirkət 2017-ci ilin sonundan “MacBook” üçün aksesuarlar istehsal edir. Hazırda şirkət yeni, 12 düymlük, sərfəli “MacBook” üçün maye

kristal ekranların sifarişini alıb. Bildirilir ki, yeni “MacBook” 2018-ci ilin ikinci yarısında satışa daxil olacaq. “MacBook Air”-in hazırkı qiymətinin 1200 ABŞ dolları olduğunu nəzərə alsaq, yeni noutbukun dəyərinin bu məbləği ötməyəcəyini güman etmək olar.

“Chrome” əməliyyat sistemi ilə işləyən ilk planşet

Londonda keçirilən “BETT 2018” təhsil və texnologiya sferasının ziyarətçilərindən biri əvvəlcə yalnız noutbuklara quraşdırılan “Chrome” əməliyyat sisteminin idarəetməsi altında işləyən ilk planşetin təsvirini dərc edib.

www.hitech.vesti.ru saytının məlumatına görə, yeni planşetlə bağlı heç bir məlumat verilməyib. “ChromeUnboxed” nəşri yazır ki, planşetin ekranının ölçüsü təxminən 8-10 düym təşkil edir. Həmçinin qurğu “Staedtler” stilusunun köməyi ilə daxiləməni dəstəkləyir. “Google” artıq 1 ildir ki,

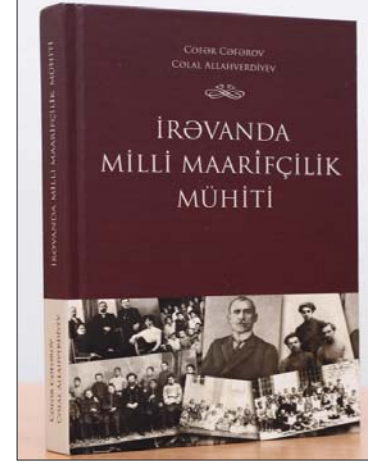
“Chrome” əməliyyat sisteminin planşetlər üçün uyğunlaşdırılması ilə məşğul olur. İlk modellərin “Google I/O” konfransında nümayiş etdiriləcəyi gözlənilir.

İKT.az saytının materialları əsasında

“İrəvanda milli maarifçilik mühiti”

Təhsil tariximizin ardıcıl tədqiqi baxımdan ensiklopedik əsər

Rüfət HÜSEYİNZADƏ,
pedaqogika üzrə elmlər doktoru,
professor, Əməkdar müəllim

ADPU-nun professoru Cəfər Cəfərov və dosenti Cəlil Allahverdiyevin böyük tarixi əhəmiyyəti olan “İrəvanda milli maarifçilik mühiti” adlı kitabı nəşr edilmişdir (Bakı: “Şərq-Qərb”, 2017. 440 s.). Bu dəyərli kitabın elmi redaktorları: professor Buludxan Xəlilov və tarix üzrə fəlsəfə doktoru, Dövlət Mükafatı laureatı Nazim Mustafadır. Rəyçiləri, professorlar Əjdər Ağayev, Rüfət Hüseynzadə, Mahirə Nağı qızı və pedaqoji elmlər doktoru Həsən Bayramoğlu.

liyem ki, biz tarixi torpaqlarımızı da unutmamalıyıq və unuturuq. Bu da gələcək fəaliyyətimiz üçün istiqamət olmalıdır, necə ki, biz bu gün də bu istiqamətdə iş görürük. Bizim tarixi torpaqlarımız İrəvan xanlığıdır, Zəngəzur, Göyçə mahallarıdır. Bunu gənc nəsəl də, dünya da bilməlidir. Mən şadam ki, bu məsələ ilə bağlı – bizim əzəli torpaqlarımızın tarixi ilə bağlı indiki sanballı elmi əsərlər yaradılır, filmlər çəkilir, sərgilər təşkil olunur. Biz növbəti illərdə bu istiqamətdə daha fəal olmalıyıq və dünyanın müxtəlif yerlərində sərgilər, təqdimatlar keçirilməlidir. Çünki İrəvan bizim tarixi torpağımızdır və biz azərbaycanlılar bu tarixi torpaqlara qayıtmalıyıq. Bu, bizim siyasi və strateji hədəfimizdir və biz tədricən bu hədəfə yaxınlaşmalıyıq”.

Bu günlərdə ADPU-da bu əsərin geniş təqdimat mərasimi keçirildi. ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov elmi-tarixi faktlara əsaslanan bu kitabın maarifpərvər ziyalıların həyat və fəaliyyətinin öyrənilməsi, tədqiq edilməsi üçün əhəmiyyətli mənbə olduğunu dedi. O, İrəvan maarifçilik mühitinin təmsilçilərinin xalqımızın mənəvi təkamülündə, ölkəmizin mədəni inkişafında sanballı xidmətlər göstərdiyini diqqətə çatdırdı. Nəşrin əhəmiyyəti haqqında dəyərli fikirlər söyləyən rektor, kitabın geniş oxucu kütləsi arasında yayılmasını tövsiyə etdi.

ADPU-nun filologiya fakültəsinin dekani, professor Buludxan Xəlilov bildirdi ki, “İrəvanda milli maarifçilik mühiti” kitabı təhsil tariximizin ardıcıl tədqiqi baxımından böyük önəm daşıyır və təhsilimiz üçün ləyiqli töhfədir. İrəvan təhsil mühiti Azərbaycan təhsilinin bir parçasıdır. Bu baxımdan kitab yeni axtarışlara, araşdırmalara, elmi-tədqiqatlara istiqamət verir. İrəvan təhsil mühitinin yetirmələrinin bir çoxu ADPU-da çalışaraq universitetimizin inkişafında mühüm rol oynamışlar.

Təqdimat mərasimində professor Rüfət Hüseynzadə, Bakı Dövlət Universitetinin professoru Əyyub Əzizov, professor Cəlil Nağıyev, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Vəli Əliyev və başqaları hərtərəfli elmi araşdırmalar, böyük əmək, fədakarlıq, milli təəssübkeşlik, vətənpərvərlik sayəsində ərsəyə gələn “İrəvanda milli maarifçilik mühiti” kitabını yüksək dəyərləndirib, müəlliflərə uğurlar arzuladılar.

Dəyərli fakt və məlumatlar, tarixi mənbələr, arxiv sənədləri, foto sənədlər əsasında böyük zəhmət hesabına başa çatdırılmış bu qiymətli əsər – İrəvan maarifçilik mühiti milli təhsilimizin, maarif və mədəniyyətimizin inkişafında xüsusi yeri və əhəmiyyəti vardır. İrəvan maarifçilik mühitinin öyrənilməsi pedaqoji fikir tariximizə, təhsil tariximizə yeni bilik və məlumatlarla xeyli zənginləşdirir və dəyərli ensiklopedik mənbəyə çevrilir.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev haqlı olaraq deyirdi ki, gənc nəslimiz öz milli-mənəvi dəyərlərini öyrəndikcə, öz keçmişindən qürur duyur və onlarda öz soyuna, kökünə, millətinə bağlılıq daha da möhkəmlənir.

İrəvan bizim tarixi torpaqlarımızdır

Diqqətə çatdırıldı ki, bu gün İrəvan maarifçilik mühiti ilə tanış olan müasir oxucu, xüsusilə gənclərimiz bizim qədim, ulu torpaqlarımızın Qərbi Azərbaycan dediyimiz məkəndə, əzəli Azərbaycan torpaqlarında xalqımız necə zəngin maarif və mədəniyyətə sahib olduğunu, necə dəyərli məktəblər, texnikumlar, ali məktəblər yaratdıqlarının, bu təhsil ocaqlarında necə fədakar, səriştəli, peşəkər pedaqoji kadrların, elm xadimlərinin yetişməsinə öyrəndikcə milli iftixar hissi keçirir və qürur duyurlar.

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev YAP-ın VI qurultayındakı nitqində demişdir: “Onu da qeyd etmə-

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev YAP-ın VI qurultayındakı nitqində demişdir: “Onu da qeyd etməliyəm ki, biz tarixi torpaqlarımız da unutmamalıyıq və unuturuq. Bu da gələcək fəaliyyətimiz üçün istiqamət olmalıdır, necə ki, biz bu gün də bu istiqamətdə iş görürük. Bizim tarixi torpaqlarımız İrəvan xanlığıdır, Zəngəzur, Göyçə mahallarıdır. Bunu gənc nəsəl də, dünya da bilməlidir...”

nın Azərbaycan şöbəsi yaradıldı ki, burada 40 il müddətində 300-ə qədər azərbaycanlı məzun təhsil almışdır. Onların arasında Nəriman Nərimanov, Firudin bəy Köçərli, Rəşid bəy Əfəndiyev, Cəlil Məmmədquluzadə, Üzeyir Hacıbəyov, Süleyman Sani Axundov, Səfərlər bəy Vəlibəyov, Məmmədəli Sidiq Səfərov, Əli Səbri Qasımov, Fərhad Ağazadə və başqaları olmuşdur.

İrəvanda kadr hazırlayan 3 böyük tədris müəssisəsi

XIX əsrin 80-ci illərinin əvvəllərində İrəvanda kadr hazırlayan üç böyük tədris müəssisəsi yararıb fəaliyyət göstərmişdir. Onlardan biri 1881-ci ildə açılmış İrəvan Kişi Gimnaziyası, ikincisi yenə həmin il yaradılmış İrəvan Müəllimlər Seminarı və üçüncüsü 1884-cü ildə yaradılmış İrəvan qız progimnaziyasıdır. İrəvan Müəllimlər Seminarı – 1881-ci ildə fəaliyyətə başlayan və 37 il fəaliyyət göstərən bu təhsil ocağı 1918-ci il avqustun 6-da İrəvan gimnaziyası və Uluxanlı məktəbi ilə eyni vaxtda bağlanmışdır.

Qori Müəllimlər Seminarı bitirən məzunların bir çoxu İrəvan Müəllimlər Seminarı yanında da dərslər demişlər ki, onlardan Firudin bəy Köçərli, Cəlil Məmmədquluzadəni, İsmayıl bəy Şəfibişəyov və başqalarını göstərə bilərik. Ümumiyyətlə, İrəvan Müəllimlər Seminarı yətin müəllimlərdən aşağıdakıların adlarını çəkə bilərik: Məmmədbağır Qazızadə, Mixail Klopov, Axund Məmmədbağır KazıMZadə, Firudin bəy Köçərli, Mirzə Məmmədşahi Qəməli, Rəhim Xəlilov, Məmməd Axundov, K.Şulgin, Mirzə Abbas MəhəmmədZadə, İsmayıl bəy Şəfibişəyov, Cabbar MəmmədZadə.

İrəvan Müəllimlər Seminarı

nın məzunlarından isə aşağıdakıların adlarını çəkə bilərik: Həbib bəy Səlimov, Nəcəf bəy Vəzirov, Həşim bəy Vəzirov, Mirzə Abbas MəhəmmədZadə, Cabbar MəhəmmədZadə, İbadulla bəy Muğanlinski, Vahid Musabəyov, Həmid bəy Şahtaxtinski, Hüseynəli bəy Rüstəmbəyov, Tağı bəy Səfiyev, Mirzə Cəlil Şürbi, Eynəli bəy Sultanov, Sadiq Xəlilov, Vahid Musabəyov.

XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq 1920-ci ilə qədər İrəvan sürətlə inkişaf etmiş və bu bölgə böyük mədəniyyət mərkəzlərindən biri olmuşdur. İrəvan şəhəri Bakı, Təbriz, Naxçıvan, Xoy və başqa şəhərlər kimi Azərbaycanın aparıcı elm və mədəniyyət mərkəzi olmuşdur. Buna görə də Şərq elmi tarixində xeyli “İrəvani” təxəllüslü məşhur şəxslərə rast gəlmək olar. Məsələn, Mirzə Qədim İrəvani (1825-1875) məşhur rəssam və nəqqaş, Hacı Süleyman ibn Səlim Qacar İrəvani – XVIII əsrdə yaşamış görkəmli Azərbaycan həkimi və alimi. Şeyxülislam Fəzail İrəvani – XIX əsrdə Qafqazın Şeyxülislamı olmuşdur.

İrəvan Türk Pedaqoji Texnikumu

Bu dəyərli əsərdən məlum olur ki, 1924-cü il, 15 oktyabrda İrəvan Türk Pedaqoji Texnikumu adı ilə fəaliyyətə başlayan texnikum 1949-cu ilə qədər fəaliyyət göstərmişdir.

Qeyd edim ki, “İstiqlal” ordenli, Əməkdar müəllim, dosent atam Lətif Hüseynzadə 1930-cu illərdə bir müəllim, pedaqog olaraq Azərbaycan dili və ədəbiyyatdan Azərbaycan Dövlət Universitetinin 1930-cu il məzunu kimi təyinatla İrəvan pedaqoji məktəbində və daha sonralar isə İrəvan Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan şöbəsində dərslər demiş, pedaqoji kadrların hazırlığında dəyərli xidmətlər göstərmiş və İrəvan yazıçı və şairlərinin ədəbi orqanı olan “Ədəbi Ermənistən” almanaxının redaktoru vəzifəsində də çalışmışdır. İrəvan Pedaqoji Məktəbinin məzunları olmuş, sonralar yüksək elmi dərəcələrə nail olmuş, uzun illər elm və təhsil sahəsində çalışmış akademik Zərifə Budaqova, professorlar Əli Fərcəov, Yusif Yusifov, Cəfər Cəfərov, Süleyman Məmmədov, Nəriman Əliyev, Fərhad Fərhadov, Qasım Mustafayev, Tapdıq Əmiraslanov, Əməkdar müəllim, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nəcəf Nəcəfov, dosent Zəhra Əliyeva, ADPU-nun professoru olmuş Kövsər Təriverdova və başqaları da bu məktəbin fəal məzunları olmuş, xalqımızın fədakar, peşəkər müəllimləri, elm adamları, ictimai xadimləri kimi xalq-qa, vətənlə ləyaqətlə xidmət etmişlər. Azərbaycanın bir çox görkəmli ziyalıları – Cəlil Məmmədquluzadə, Əli Nazim, Mir Cəlal Paşayev, Səməd Vurğun, Mikayıl Rəfilov və başqaları bu pedaqoji məktəbdə olmuş, tələbələrə görüşmüşlər.

İrəvan Pedaqoji İnstitutu

1936-cı ildə İrəvan Dövlət Qiya-bi Pedaqoji İnstitutu, 1937-ci ildə ikekillik Müəllimlər İnstitutu, daha sonra isə, 1945-1988-ci illərdə İrəvan Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan şöbəsi fəaliyyət göstərmişdir. Bu

qiymətli əsərdə burada dərslər deyən müəllimlər, oranın tələbələri, məzunları haqqında dəyərli məlumatlar verilmişdir.

Bu kitabın müəllifləri diqqətə layiq araşdırmalar aparmış və çalışmışlar ki, heç kim, heç nə yaddan çıxmasın. Mən bu kitabda öz adıma da İrəvan Pedaqoji İnstitutunda oxumuşam. Kitabda bu institutun adı-sanlı məzunlarının adları çəkilir: akademik Zərifə Budaqova, professor Mirali Seyidov, professor İbrahim Bayramov, professor Hüseyn Əmirərov, Zəhra Əliyeva, Aidə Salahova və başqaları.

Bu institutda dərslər demiş Əkbər Yerevanlı, Lətif Hüseynzadə, Adil Süleymanov, Sabir Əsədov, İsmail Məmmədov, Fərrux Rzayev, Hüseyn İsmayilov, Məhərrəm Hüseynov kimi tanınmış pedaqog alimlər haqqında da maraqlı, elmi-pedaqoji əhəmiyyətli məlumatlar verilmişdir.

İrəvan elmi, mədəni və pedaqoji mühitinin formalaşmasında görkəmli şəxsiyyətlərin rolu

Bu dəyərli kitabda İrəvan elmi, mədəni və pedaqoji mühitinin formalaşmasında, inkişafında Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin, o cümlədən M.S.Orudadinin, M.Müfqiçin, Mehdi Hüseynin, Cəlil Məmmədquluzadənin, Mir Cəlil Paşayevinin, Əziz Əliyevin, Səməd Vurğunun, Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin, Əziz Şərifin, Hacı Kərim Sanlıının və başqalarının xidmətləri ətraflı şərhlənir.

Kitabda İrəvan pedaqoji mühitinin yetirmələri olmuş, “Əməkdar müəllim” və digər fəxri titullara layiq görülmüş müəllim, ziyalıların, həmçinin 1930-cu illərdə repressiyaya məruz qalmış azərbaycanlı ziyalıların siyahısı verilmişdir.

İrəvan Pedaqoji İnstitutunda dərslər demək üçün müxtəlif illərdə Bakıdan da müəllimlər dəvət olunmuşdur: professorlar İlayət Bəktaşi, Firudin Hüseynov, Əkbər Bayramov, Əhməd Seyidov, Hüseyn Əhmədov, Xəlid Əlmirzəyev, Cəfər Cəfərov, Abbas Zamanov, Mürsəl Həkimov, Nizami Xudiyev, Cəlil Nağıyev, Bəxtiyar Vahabzadə və başqaları.

Sifai SƏFƏROVA

Telekanallarda, qəzetlərdə və internet saytlarında müxtəlif istedad sahiblərinin sənət yollarına işiq saçan verilişlər və yazılar həmişə diqqətimi cəlb edir. Əsl istedad sahibləri müsahibə verərkən özlərini zərəcə öyməyə daha çox xoşuma gəlirlər. Haqqında müxtəlif mətbu orqanlarda çox oxuduğum bu günkü həmsöhbətim də elə bu qəbildən olan yeniyetmə istedad sahiblərindəndir. Sənət yolunun ilk pillələrində qazandıqı uğurlar və həmin uğurların ona yaşatdığı sevinc hissləri bərədə ürək sözlərini öz dilindən eşitməyi və dəyərli oxucularımıza çatdırmağı qərarlaşdırırdım. Odu ki, yollandım Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrına İbrahim Laçın məşğul olduğu dörməyə.

...A.Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrında. Səslı-küylü dəhlizdə uşaqların şaqqraç güllüş sədalarının sehrinə düşmüşəm. Bəzi otaqlardan müəllimlərin xoş avazları eşidilir, bəzilərində uşaqlar nağıl qəhrəmanlarının dialoqlarını təkrarlayır, bir sözlə, bütün dörməklərdə istedadlı nümayiş olunurdu. Dəhlizdə 8 yaşlı müsahibim İbrahimlə görüşəndə mənı çoxdan tanıyırımı kimi yaxınlaşdı və onca deqiqəyə başlayacaq tamaşaya baxmağı, sonra isə söhbətimizi davam etdirməyi xahiş etdi. Bu təkli mənim lap ürəyimcə oldu, çünki elə bu deqiqəyə qəhrəmanın hansı istedad sahibi olacağını öz gözələmlə görəcəyəm. Mən bu gün ilk dəfə olaraq “Oyaq gözəl” tamaşasında “Şəngülüm” rolunu ifa edəcəyəm, dostlarımda dəvət etmişəm,- söylədi. Tamaşaya diqqətlə baxdım, İbrahimin səhnədə nümayiş etdirdiyi bacarığı mənı heyran etdi və əmin oldum ki o, sözlün tam mənasında əsl istedad sahibidir. Söhbətimiz də çox maraqlı keçdi. Bu dillı-dilavər oğlan çoxşaxəli yaradıcılıq fəaliyyəti bərədə mənə ətraflı məlumat verərək dedi.

Sevinirəm ki, mən də onların sırasındaım

Teatrımızda tez-tez görüşlər keçirilir, uşaqlar üçün tamaşalar hazırlanır. “Oyuq” teatr studiyasının uşaqları Aylın, Selcan, Mehri və Surin bacıları respublika və beynəlxalq yarışlarda ölkəmizi təmsil edərək həmişə vətəne diplom və fəxri fərmanlarla qayıdırlar. Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı nəzdindəki “Oyuq” teatr studiyasında günlü-gündən uşaqlarımızın sayı artmaqdadır. Sevinirəm ki, mən də onların sırasındaım. Birgə tamaşalarda iştirak edir, birlikdə alqışlar qazanırıq.

“Ustad tövsiyə etdi ki, səsimi qoruyum”

İbrahim Laçın: “Daha böyük məsuliyyətlə çalışır, yeni ifalar üzərində işləyirəm”

Beynəlxalq festivallara qatılıırq

Müəllimlərimizin və istedadlı dostlarımızın əzmkarlığı sayəsində “Oyuq” teatr studiyamız öz maraqlı tamaşaları ilə beynəlxalq festivallara qatılır, diplom və mükafatlarla vətəne dönürük. Studiyanın rəhbəri, ssenarist Səidə Haqverdiyeva uşaqların sevimlisidir. O, tez-tez xeyriyyə tədbirləri keçirir. Həmin tədbirlərin birində uşaq evlərinə, autizm sindromlu uşaqlara həsr olunmuş “Əlimdən tut” məhınısına klip də çəkmişik. Mən də həmin klipdə iştirak edirəm. Novruz bayramına həsr olunan mərasimə isə studiyanın fəalları ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident xanıım Mehriban Əliyevanın qarşısında “Novruz gəlir, yaz gəlir” məhınısını təqdim etdik. Çıxışıımız Prezidentin və birinci xanıımın çox xoşuna gəldi. Bizimlə xatirə şəkli də çəkdiirdilər. Həftənin şənbə və bazar günləri məşqlərimiz olur. Peşəkar müəllimlər Firuzə İbadovadan, Cəmilə Allahverdiyevadan, İqbal Əliyevdən, Günay Sətdardan və başqalarından səhna hərəketləri, aktyorluq, vokal, rəqs, rejissorluq dərslərini alırıq.

Milli muğamlarımızın vurğunuyam

Mən cəmi zamanda milli muğamımızın da vurğunuyam. Valideynlərim də muğamı çox xoşlayırlar. Anam Şəmsiyyə Bakı Musiqi Akademiyasının tərkibindəki Musiqi Kollecinı bitirib. Hər dəfə əlimə qaval alıb muğam parçaları ifa edəndə o, bütün işlərini atıb mənə qulaq asır. Hələ 5 yaşım olanda Adil İsgəndərov adına Mədəniyyət Sarayında imtahan verib muğam şöbəsinə daxil olmuşəm. Müəllimim Opera və Ballet Teatrının solisti İsmayıl Ələkbərov olub. O, özü də Xan Şuşinskidən ustad dərsi alıb.

“Azərbaycanın bala səsi” müsabiqəsinə qatıldım

6 yaşım olanda ATV telekanalında yayımlanan “Azərbaycanın bala səsi” müsabiqəsinə qatıldım və finalist oldum. İqbal Əliyevin “Dəbli ol” yarışmasında isə diplomla mükafatlandırıldım. Xəzər telekanalında “Ata ocağı” serialında Xəyyam roluna çəkilmişəm. Sevinirəm ki, xalq artisti Həmidə Əmərəva, aktyorlardan Xatirə Süleymanova, Elman Rəfiyev, Qurban İsmayilov kimi mənə seriala çəkilmişəm. Rüfət Şahbazov, Vüsal Məmmədov kimi peşəkar rejissorlarla fəaliyyət göstərirəm. Hazırda isə biz “Oyuq” teatr studiyasının fəalları “O, olmasın, bu olsun” tamaşasına hazırlıq məşqlərini edirik. Milli Konservatoriyasının tərkibindəki Respublika İncəsənət Gimnaziyasının 1-ci sinfində təhsil alıram. Müəllimim Vüqar Məsudilin muğamın incəliklərini daha dərindən öyrənməyə çalışıram. “Bayatı-kürd”, “Şahnaz” muğamlarını tədbirlərdə oxuyub tamaşaçılarda xoş ovqat yaratmışam. “Mir-

zə-Hüseyn” seğahını, “Arazbarı” zərb muğamını, “Qaçaq Nəbi” xalq məhınısını öz qavalımla müşayiət edərək ifa edirəm.

“Qarabağ şikəstəsi”ni oxuyarkən kövrəlirik

Bəzən dərindən sonra öz ifalarımı müəllimlərimə və dostlarıma da feyzıyab edirəm. “Qarabağ şikəstəsi”ni oxuyanda isə qeyri-ixtiyari kövrəlirik. Hazırda “Laçının” məhınısını məşqlərini edirəm. Hər dəfə bu məhını oxuyanda atam kövrəlir. Axı o, Laçın rayonunda boy-a başa çatıb. Deyir ki, elə bil bu məhını mənı qanadlarında xəyalən o dağlara, meşələyə aparır, büllür çaylar gözələrim önündə canlanır.

Ustad tövsiyə etdi ki, səsimi qoruyum

Yeri gəlməşkən deyim ki, xalq artisti Mənsur İbrahimov da məhınalarını dinləyib və yüksək qiymət verib. “Bayatı-Kürd” və “Şahnaz” muğamlarını o, mənim ifamda daha çox bəyəndi. Ustad tövsiyə etdi ki, səsimi qoruyum, muğam ifaçıları üçün bu, olduqca vacibdir. Mən də onun tövsiyələrinə əməl edirəm. Bu əvəzsiz sənətkar mənim ifaçılıq sənətinə məhəbbətini birə-bəş artırdı. İndi daha böyük məsuliyyətlə, əzmlə çalışıram, yeni ifalar üzərində işləyirəm, muğamlar, təsniflər, xalq məhınalarını öyrənirəm. Boş vaxtlarımda isə dəyərli ustadlarımız Xan Şuşinskinin, Arif Babayevin, Mənsur İbrahimovun və Əlibaba Məmmədovun ifalarını diqqətlə dinləyirəm. Məktəbdə də, evdə də məşqlər edirəm. 105 FM radiosunda qonaq oldum, teatrda qazandıqı uğurlardan söz açdım, “Arazbarı” zərb muğamını oxudum, çox xoşlarıma gəldi.

Vətənpərvərlik mövzusunda illüstrasiyalar çəkməyi xoşlayıram

Rəsm çəkməyə də meyilliyəm. Əsasən vətənpərvərlik mövzusunda illüstrasiyalar çəkməyi xoşlayıram. “Əsgər”, “Sülh göyərçini”, “Dağlar qoyununda”, “Məşədə” rəsmlərim hamının xoşuna gəlir. Deyirlər ki fantaziyaım çox güclüdür. İdman da çox sevirəm. Yay tətilində üzgüçülük məşğul oluram. Asudə Vaxt Mərkəzində isə milli və dünya rəqsələrinin sirlərinə yiyələnirəm. Zəkə Tədris Mərkəzində ingilis dilində imtahan verdim və əla qiymətlər alıb kuboklara layiq görüldüm...

...*Maşallah, İbrahimin nə qədər uğurları var imiş! Onin çoxşaxəli yaradıcılıq potensialına malik olduğu bərədə söylədiklərini siz də əla həmsöhbətimin öz dilindən eşitdiniz. Və yaqın ki onun parlaq gələcəyinə heç kəmdə zərəcə şübhə yeri qalmadı. İllər ötcək, gələcəkdə İbrahimin sənət zirvəsində qazanacağı böyük uğurlar bərədə sizə daha geniş məlumat verəcəyik.*

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor
Nurəddin Həydərov 538-21-66

Mühasibatlıq
539-67-74

Reklam və elanlar
539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 saylı “Mətbuat şöbəsi”
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944
S.W.I.F.T.: İBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 İBAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisənziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 4905, Sifariş 478

Məsul növbəti: N.Rəhimov

Balaca gimnastımızın böyük qələbəsi

Rəşad ZİYADOV

Macarıstanın Budapeşt şəhərində yaşayan, hələ çox kiçik yaşlarından iştirak etdiyi bütün beynəlxalq yarışlarda parlaq çıxışı ilə fərqlənən Mına Abbasova bu dəfə Polşanın Sosnovets şəhərində keçirilən beynəlxalq gimnastika turnirində 400-dən çox həmyaşıdı arasında ən yüksək noticə göstərərək qaliblər kürsüsündə 2-ci olub.

Dünyanın 20-dən çox dövlətinin, o cümlədən, Almaniya, Çexiya, Belarus, Ukrayna, Polşa, Rusiya, Slovakiya, Sloveniya, Misir və başqa ölkələrin iştirak etdiyi turnirdə Mınanın təmsil etdiyi Macarıstan və Ukrayna gimnastları daha çox fərqləniliblər.

İdmanın bu növündə ilk böyük qələbəsini çox gözləmədən – cəmi 6 aylıq məşqlərdən sonra qazanan ba-

laca gimnast hələ 5 yaşında ikən Macarıstanında keçirilən ənənəvi Bədi gimnastika üzrə Beynəlxalq “Bahar kuboku-2016” turnirinin qalibi olub.

2017-ci ildə Macarıstanın Pecs şəhərində bədi gimnastika üzrə XIII Beynəlxalq Pecs Kuboku turnirində həmyerlimiz Mına Abbasova fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxaraq turnirin qızıl medalına layiq görüldü. O, Almaniya, Xorvatiya, Çexiya, İtaliyada təşkil edilən yarışların birincisi olmağı nail olub.

Mına Abbasova iki ildən artıq müddətdir ki, Budapeştə fəaliyyət göstərən “Rus RG Sport” klubunda gimnastika ilə məşğul olur.

Ən böyük arzusu turnirlərdə Azərbaycan himninin sədaları altında üzgrəngli bayrağımızı yüksəklərə qaldırmaqdır. Uğurlar, balaca gimnastımız.

Etibarsız sayılır

5 nömrəli Bakı Peşə Liseyi tərəfindən 2015-ci ildə Ağayev Ramiz Vaqif oğluna verilmiş A-062296 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şabrən (keçmiş Dəvəçi) şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 1987-ci ildə bitirmiş Fətəhova Tamella Ağacamal qızına verilmiş A-402165 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bərdə rayonu Kələntərli kənd tam orta məktəbini 2007-ci ildə bitirmiş Məmmədov Vüsal Eyyvaz oğluna verilmiş B-456210 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 157 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Bəşirova Günay Cəbrayıl qızına verilmiş B-364955 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəmkir rayonu Morul kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 2009-cu ildə bitirmiş Hüseynova Mınə Tahir qızına verilmiş A-800895 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Əzəl Türk Liseyini 2013-cü ildə bitirmiş Mete Osman Kemal oğluna verilmiş A-212797 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 72 nömrəli məktəb-liseyi 2012-ci ildə bitirmiş Elmanlı Camal Elşad oğluna verilmiş A-101574 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan MR Culfə şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Əlibaylı Elçin Əbülfəz oğluna verilmiş 737878 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan İctimai Siyasi Universiteti tərəfindən 2001-ci ildə Kərim-zadə Anar Əli oğluna verilmiş A-087072 nömrəli bakalavr diplomı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad rayonu Surra kənd tam orta məktəbini 1987-ci ildə bitirmiş Məmmədova Yasəmə Nədirxan qızına verilmiş AK-342601 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan MR Babək rayonu Kərimbəyli kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 2013-cü ildə bitirmiş Əkbərli Gülnar Elmar qızına verilmiş A-253912 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt Əzəl Türk Liseyini 2008-ci ildə bitirmiş İsmayilov Ceyhün Rövşən oğluna verilmiş 560472 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Sənaye-Pedaqoji Kollecinı (Quba ş.) 2007-ci ildə bitirmiş Səfərova Aynur Xalıq qızına verilmiş BB-II-059568 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Füzuli rayonu Qarabağ kənd tam orta məktəbini 2008-ci ildə bitirmiş Əliyev Ceyhün Mubəriz oğluna verilmiş B-511804 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 76 nömrəli tam orta məktəbi 2016-cı ildə bitirmiş Əhədzadə Mirtəhid Səfəil oğluna verilmiş A-504914 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2001-ci ildə Eyyvazov Samir Məmməd oğluna verilmiş A-089563 nömrəli bakalavr diplomı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 1999-cu ildə bitirmiş Hacıyev Elşad Mais oğluna verilmiş 314824 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Seyfiyev Tural Yusif oğluna verilmiş B-237401 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 244 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2015-ci ildə bitirmiş Cavadov Samir Seymur oğluna verilmiş A-527136 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

SSRI-nin 50 illiyi adına Azərbaycan Pedaqoji İnstitutu tərəfindən 1978-ci ildə Zeynalova Nelli Mirzə qızına verilmiş B-I-007656 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Respublika Olimpiya Ehtiyatları Məktəbi tərəfindən 1992-ci ildə Sidorova Ella Konstantinovnaya verilmiş A-110450 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 285 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Əliyev Rüfət Balaxan oğluna verilmiş A-751494 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Ələkbərzadə Şəhla Fərhad qızına verilmiş A-065596 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 252 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş İsmayilova Dünya Eldar qızına verilmiş B-492615 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 189 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2000-ci ildə bitirmiş Həsənova Elnarə Fuad qızına verilmiş B-352707 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər 39 nömrəli tam orta məktəbi 1998-ci ildə bitirmiş Abbasov Azər Bəxtiyar oğluna verilmiş A-142477 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kəlbəcər rayon 106 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş İlyasova (Tozmaç) Fərqanə Sərdar qızına verilmiş 675915 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası tərəfindən 2008-ci ildə Xöşbəxt Hadi Əyyuba verilmiş BC-112975 nömrəli bakalavr diplomı və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutu tərəfindən 1984-cü ildə Əskərov Nazim Mahmud oğluna verilmiş JIB-018528 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 1995-ci ildə Əsgərov Mahir Şirnəli oğluna verilmiş 011120 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Beyləqan şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1994-cü ildə bitirmiş Məmmədzadə Rüfət Qədir oğluna verilmiş 0525 nömrəli attestat əvəzi arayış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar rayonu Piral kənd tam orta məktəbini 2003-cü ildə bitirmiş Əliosmanov Qədir Ruzvelt oğluna verilmiş A-665036 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Babək rayonu Yanıca kənd tam orta məktəbinin VIII sinfini 1979-cu ildə bitirmiş Nəymətova Nazilə Əli qızına verilmiş A-989669 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Yerli Sənaye Texnikumu tərəfindən 1992-ci ildə Aslanov Nazim Şəfi oğluna verilmiş NT-I-556815 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

“Ocaq 3” MMC-və DƏDRX-in Bakı Şəhər Ərazi İdarəsi tərəfindən 2007-ci ildə (əvvəlki kiçik müəssisənin) verilmiş 0106538 MN nömrəli çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

DƏDRX-in Bakı Şəhər Ərazi İdarəsi tərəfindən 2010-cu ildə Orucova Bəyim Oruc qızına verilmiş 0064336 MA nömrəli çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Oğuz şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1998-ci ildə bitirmiş Rəfiyeva Röya Tahir qızına verilmiş A-004996 nömrəli fərqlənmə attestatı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Neftçala şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Pənəliyeva Çınarə Alxas qızına verilmiş B-060902 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kəngərli rayonu Qırıraq qəsəbə tam orta məktəbini 1993-cü ildə bitirmiş Novruzov Şaiq Novruz oğluna verilmiş A-008667 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Mühəndis Texniki Universiteti tərəfindən 1991-ci ildə Əmirəliyeva Təranə Akif qızına verilmiş QB-I-087219 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qazax rayonu II Şıxlı kənd tam orta məktəbini 2013-cü ildə bitirmiş Alyev Sabit Faiq oğluna verilmiş 267253 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad rayonu Həziabənd kənd tam orta məktəbini 2004-cü ildə bitirmiş Yunusov Alxas Mırxas oğluna verilmiş B-034734 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ADNSU-nəzdində Bakı Neft və Energetika Kolleci tərəfindən 2017-ci ildə Şirinov Pərvin Zəhid oğluna verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər 39 nömrəli tam orta məktəbi 2016-cı ildə bitirmiş Hüseynli Tərlan Fəxrəddin oğluna verilmiş A-527908 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 240 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Səmədov Yalçın Gülhüseyn oğluna verilmiş A-637274 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayonu Vladimirovka kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 1992-ci ildə bitirmiş Dadaşov Süleyman Əsgərovə oğluna verilmiş 802784 nömrəli şahadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayonu Amsar kənd tam orta məktəbini 2007-ci ildə bitirmiş Cəfərova Əfşənə Aslanşah qızına verilmiş B-435964 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayonu Vilvan kənd tam orta məktəbini 2008-ci ildə bitirmiş Məsimova Aytən Şəmsəddin qızına verilmiş B-525812 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İngilis dilini öyrənənlər üçün dərs nümunələri

LearnEnglish

5 great British sportswomen

Name/title	Birth-death	Sport	Achievement (1)	Achievement (2)
Lottie Dod	1871-1960	Tennis, golf, hockey and archery	Five-time Wimbledon champion	British amateur golf champion
Tanni Grey-Thompson (Baroness Grey-Thompson)	1969-	Wheelchair racing	16 Paralympic medals, including 11 golds	Held over 30 world records
Paula Radcliffe	1973-	Long-distance running	World record holder in the marathon	World champion in the marathon, half marathon and cross country
Dame Ellen MacArthur	1976-	Sailing	World record for the fastest solo circumnavigation of the globe	Second in the Vendée Globe solo round-the-world sailing race
Chrissie Wellington	1977-	Ironman Triathlon	Four-time Ironman Triathlon World Champion	Holder of all three world and championship records.

Source: Wikipedia

Activity 6

Order the words to make correct sentences.

- five / Lottie Dod / times / Wimbledon / won
- eleven / gold / has won / medals / Tanni Grey-Thompson
- a / is / long-distance / Paula Radcliffe / runner
- 1970s / born / Ellen MacArthur / in the / was
- triathlon / Chrissie Wellington's / is / sport

Activity 7

Match the name of the sport to a definition.

- a sport you do at sea
 - a sport that is three different events
 - a very long running race
 - an event you can do if you can't walk
 - a sport needing clubs, a small ball and 18 holes
- golf
 - marathon
 - sailing
 - triathlon
 - wheelchair racing

Windsurfing

Formula 1 motor racing at Silverstone

Useful links >

This content on video: <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/britain-great>

UK Sport: <http://www.uk sport.gov.uk/>

Answers

- Activity 6
- Lottie Dod / won / Wimbledon / five / times.
 - Tanni Grey-Thompson / has won / eleven / gold / medals.
 - Paula Radcliffe / is / a / long-distance / runner.
 - Ellen MacArthur / was / born / in the / 1970s.
 - Chrissie Wellington's / sport / is / triathlon.
- Activity 7
- c; 2. d; 3. b; 4. e; 5. a

To find more English language activities visit:
<http://learnenglish.britishcouncil.org>

© British Council 2013

